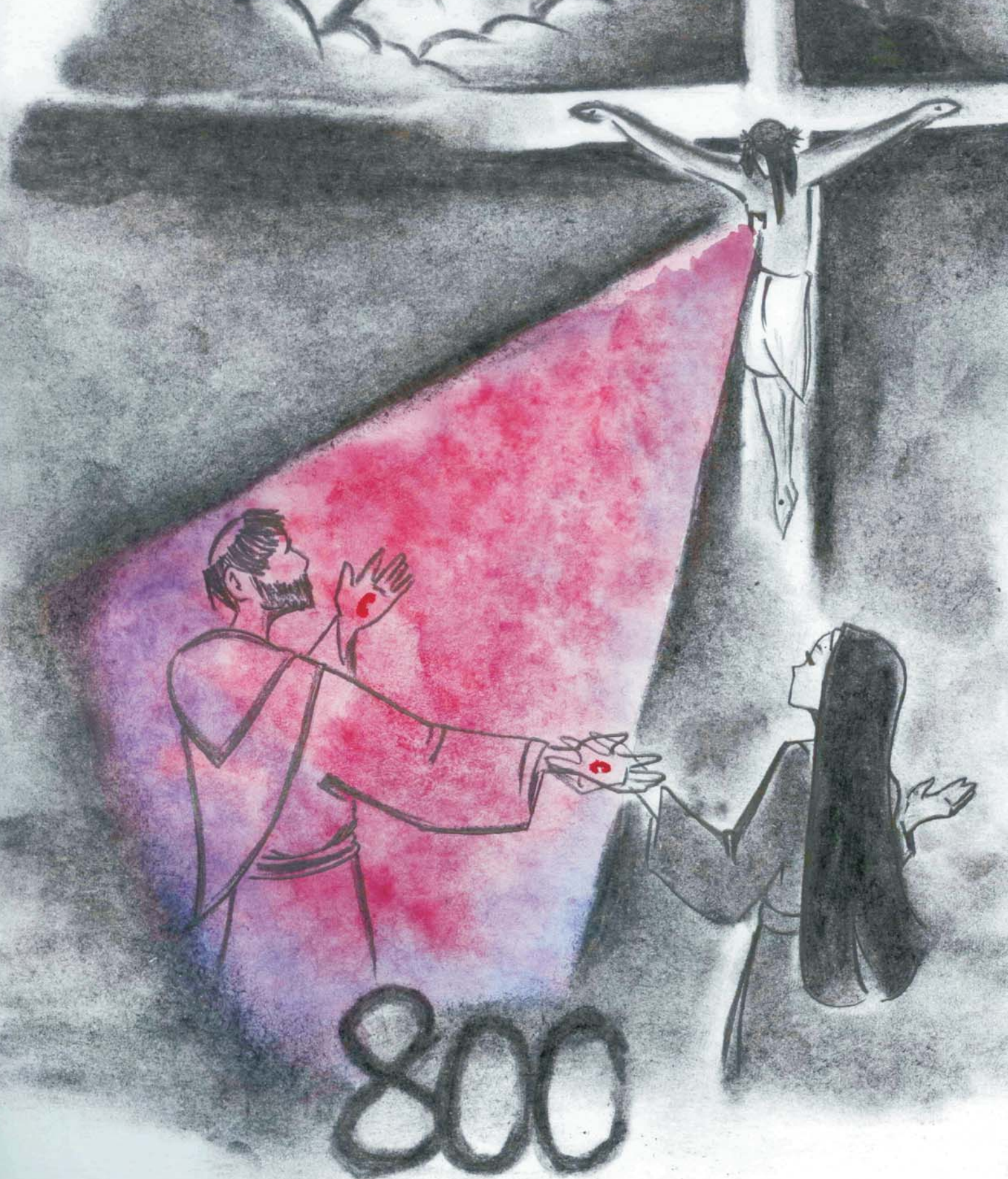

U ZNAKU KRIŽA

LIST MILOSRDNIH SESTARA SV. KRIŽA - God. XLV., br. 166./2, 2024.

U ZNAKU KRIŽA

God. XLV., 166./2.

Križevo, 2024.

Izdavač

Hrvatska provincija
Milosrdnih sestara svetoga Križa
Kralja Tomislava 22
HR-31400 Đakovo
Tel. 00385 031/801-200
Tel/Faks 00385 031/811-141
El. pošta: info@sestre-sv-kriza.hr
www.sestre-sv-kriza.hr

Uređuje

Uredničko vijeće

Glavna i odgovorna urednica

s. Nada Martinković
uznakukriza@gmail.com

Lektura

s. Marija Stela Filipović

Korektura

s. Augustina Dominković

Glasilo izlazi tri puta godišnje
dopuštanjem Provincijalata
Milosrdnih sestara svetoga Križa

Grafička priprema

Marinko Hardi, Đakovo

Tisak

„Tiskara” Budrovci

s. Animira Adanić

1974. PEDESETI HOĆU 2024.

*Izide sijač sijati sjeme
u ruci mu zrno, današnji klas,
toplinom ruke još jednom ga stisnu
i zaželi – sretan mu rast.*

*I opet na dodir njegove ruke
zadršće zrno u malom klasu
jer ono svoje prepozna ime
u njegovu glasu.*

*Drhtaj mu sreće otvori srce,
tek ono sluti sveti je čas
dok prilazi k njemu krvava ruka
i Križu privija klas.*

*Tu neka rastu plodovi tvoji,
tu gdje sve ti se čini crno,
tu je dozrelo tvoga života
pedeseto zrno!*

s. Animira Adanić	1974. PEDESETI HOĆU 2024. -----	2
s. Nada Martinković	Iz Uredništva -----	5
s. Marija Brizar	Riječ Prov. poglavarice -----	6

Tragom istine

o. Stjepan Vidak, OCD	Tko sam ja? Spoznaja samoga sebe -----	7
s. Meri Gotovac	Tajna zlatnog klasa -----	10

Duhovnost zajedništva

s. Matea Čelik	Je li Marija zaista bitna? -----	11
s. M. Margita Gašparovsky	Mikrofon -----	13
Teodor Horvat	Pjesma nade u napola srušenoj kući -----	13

Nadi dajemo lice

s. Teuta Augustini	Svijećnica u Krku okupila redovnike i redovnice -----	15
s. Marija Stela Filipović	Blagodati ergoterapije u redovničkom životu -----	15
s. Viktorija Šimić	Predavanje na Međužupanijskom stručnom skupu -----	17
Sanela Hodak	Trgovina ljudima – preventivno djelovanje -----	18
Anamarija Buzgo	Korizmeno hodočašće u župe hrvatskoga Srijema -----	19
s. Marija Klara Klarić	„S Marijom za križem” – 18. nadbiskupijski križni put mladih -----	20
s. Rastislava Ralbovsky	Terapijska radionica sv. Josipa predstavljena na XI. pastoralno-katehetskom	
s. Finka Tomas	kolokviju za svećenike u Zagrebu -----	22
IKA	Sedmi Dan obitelji -----	23
s. Ivana Budrovac	Humanitarni koncert -----	24
s. Animira Adanić	Održano 52. vijećanje redovničkih odgojitelja -----	24
	Susret hrvatske katoličke mladeži u Gospiću -----	25
	Seminar 2024. -----	25

Redovnička slavlja

s. Nada Martinković	Zlatni jubilej Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu -----	26
s. Nada Martinković	Obnova zavjeta -----	27
s. Nada Martinković	Inicijacija u redovnički život – ulazak u Novicijat -----	28
s. Nada Martinković	Primanje u kandidaturu -----	28
s. Nada Martinković	Konferencije kućnih poglavarica -----	29
s. Viktorija Šimić	Susret redovnica vinkovačke regije u Bošnjacima -----	30
s. Amadea Birovljević	Susret sestara s privremenim zavjetima u Franjevačkoj kući molitve -----	31
s. M. Branka Čutura	Priznanje grada Belišća s. Alemki Štefanko -----	32
Mira Bošnjaković	Evo me! – Obećanja Frame Otok -----	33
Ana Humbal	Obećanja Frame Đakovo -----	32
s. Matea Čelik	Obnova Frame u Sikirevcima -----	34

Prenosimo iz Teodozije

s. Celine Goessl	100 godina Milosrdnih sestara sv. Križa u Merrillu, Wisconsin, SAD -----	35
s. Maximiliana Krššáková	Apostolat molitve za „Katoličku službu u zatvorima” -----	37
s. Josefa Harter	„Jedna desna, jedna lijeva...” – Posebna metoda poučavanja -----	38

Po(r)uka

Iz pisane ostavštine o. Franje Vlašića, OFM (1930.–1985.)		
Iz pisama sestri (nest)		
Guši nas vanjski rad... kad bi bilo više molitve -----		39
Gospino se dijete hrani križevima... -----		40
Zamislite što biste radili kad biste znali da ćete živjeti još samo jedan dan? -----		41

Msgr. Luka Marijanović, profesor u miru	Iz naše prošlosti Svećenici u službi samostana Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, od 1868. do 2018. godine -----42
Priredila: s. M. Estera Radičević s. M. Estera Radičević Molitva bl. Alojzija Stepinca Majci Mariji	Kutak majke M. Amadeje Crtice iz života majke M. Amadeje -----48 Vjera nadbiskupa Stepinca u pismima majci M. Amadeji Pavlović -----49
s. Deodata Kočonda Udruga Terezijin krug s. Deodata Kočonda s. Deodata Kočonda s. Rastislava Ralbovsky	Na putovima svakodnevice s bl. majkom M. Terezijom Scherer Blagdan bl. majke Marije Terezije Scherer----- 51 Blagdan zaštitnice Udruge ----- 51 Hodočasnički dan bl. majci M. Tereziji Scherer u veljači -----52 S hodočasnica iz Bošnjaka – 16. ožujka -----53 Hodočasnički dan blaženoj majci M. Tereziji Scherer, 16. travnja 2024. -----54
IKA Martina Kuveždanin Ana Hodak s. Nada Martinković s. Marija Stela Filipović Sestre Regije Kosovo s. Marija Stela Filipović Antun Knežević, župnik	Naše obljetnice Proslava 75 godina djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Krapini -----55 Intervju sa s. M. Svjetlanom Paljušević -----56 Međunarodni znanstveni simpozij o povijesti Srijemske biskupije -----58 Sestra M. Svjetlana Paljušević primila Godišnju nagradu Grada Đakova-----60 Koncert povodom 50 godina glazbenoga djelovanja s. M. Svjetlane Paljušević ---- 61 20. obljetnica Regije Kosovo -----64 Križni put s. M. Margite Gašparovsky -----65 Priznanje Grada Otoka s. Graciji Petrić -----66
o. Benedikt Baur (1877.-1963.), OSB	Kutak blažene sestre Ulrike Duh dolazi u pomoć našoj slabosti-----67
s. Deodata Kočonda	Kutak blažene sestre Zdenke Stopama bl. s. Zdenke -----70
s. Meri Gotovac s. Nada Martinković s. Nada Martinković s. Nada Martinković s. Nada Martinković Željko Milović Lola Šoć Popović s. Nada Martinković	Nada im je ispunjena Sestra ANTICA (Manda) TOMIĆ-----72 Sestra LUCINIJA (Lenka) MIHALJEVIĆ -----74 Sestra ELZA (Franciska) NOVIĆ-----75 Misa zadušnica i sprovod s. Elze (Franciske) Nović -----76 Sestra VLATKA (Janja) ŠTIMAC-----77 Preminula časna sestra Vlatka -----79 Pismo sućuti povodom smrti sestre Vlatke -----80 Sestra TIMOTEJA (Dragica) TOPOLKO -----80
s. Bernardeta Mihaljević	Iz Provincijalata U vječnost su se preselili -----82 Jubilarkama-----83

Svjetlost iz Kristovih rana

U hodu s uskrslim Kristom otkrivamo zraku iz njegova križa, zraku proslave, zraku nade i novoga života. U danima koje nastojimo proživjeti s Njim, uočavamo svjetlost iz Njegovih rana i dopuštamo da nas ta svjetlost preobrazi. Čitajući spise sv. Franje, zadivljuje nas njegova jednostavna i konkretna utkanost u Kristov lik.

Tu zadivljenost otkrivamo i u tekstovima ovoga broja našega Glasila, za koje zahvaljujemo autorima, očekujući nova nadahnuća. U ovom nam se broju pridružila nova provincijalna poglavarica, s. Marija Brizar, svojom čestitkom povodom svetkovine Uzvišenja svetoga Križa. Ovom prilikom zahvaljujemo s. Valeriji Široki, dosadašnjoj provincijalnoj poglavarici, na svim nama upućenim riječima tijekom godina njezine službe, kao i svim sestrama dosadašnjeg provincijalnoga vodstva. Također čestitamo s. Mariji i novim provincijalnim savjetnicama.

s. Nada

s. Bernardeta Mihaljević

Jubilarkama

*(na melodiju:
Zavičaju, mili kraju)*

*Jubilarke naše drage,
danas vaš je dragi dan!
Kako brzo sve to prođe
kao jedan lijepi san.*

*Slijedile ste poziv Kristov,
koji vas je pozvao
baš u Družbu svetog Križa
On vas je odabrao.*

*Mladenačkim svetim žarom
služile ste Bogu svom.
Jubileju tiho zbore:
„Ti si Bog moj, moje sve!”*

*Drage naše jubilarke,
od sveg srca hvala vam!
Neka Bog vam dade snage,
živjele nam, živjele!*

Uzvišenje svetoga Križa

Drage sestre!

Ove godine slavimo svetkovinu Uzvišenja svetoga Križa u ozračju 800-te obljetnice događaja stigmatizacije svetoga Franje na brdu La Verna. Franjo je običavao svake godine povući se na brdo La Vernu i tu, u tišini, molitvi i postu, provesti 40 dana i izložiti samoga sebe djelovanju preobražavajuće Božje milosti. Tako je to učinio i godine 1224. Na kraju 40-dnevnice Gospodin Isus obdario ga je posebnim darom: svojim svetim ranama, i tako ga i na izvan učinio sebi sličnim. Sv. Bonaventura, kad govori o sv. Franji na La Verni, kaže: „Kristova ga je ljubav preobrazila u istu sliku ljubljenoga.” (1Bon 13,5)

Franjo je od vremena svoga obraćenja pa sve do ovoga događaja produbljavao svoj odnos s Gospodinom, rastao je u ljubavi prema njemu i u sličnosti s njim. Često je razmatrao Muku Gospodinovu, a u razmatranju prožimalo ga je suosjećanje s Raspetim i oblikovalo njegovo srce tako da je i sam htio

„činiti milosrđe” (v. Oporuka) onima koje je Gospodin poslao na njegov put.

Drage sestre, u našoj Viziji 2028. potaknute smo „njegovati susret s raspetim Isusom”, susret koji nas može preobražavati i činiti sličnijima raspeto-
mu Gospodinu. Za takve susrete moramo si uzeti vremena, odvažiti se poći u tišinu i dopustiti da nas Gospodin oblikuje. Neka nas primjer svetoga Franje povuče i potakne.

Drage sestre, želim vam radosnu svetkovinu Uzvišenja svetoga Križa i srdačno vas pozdravljam, zajedno sa svim sestrama novoga provincijalnog vodstva koje danas započinje svoju službu vođenja naše Provincije. Preporučujemo se u vašu molitvenu potporu i unaprijed vam zahvaljujemo.

Vaša

s. Marija Brizar

o. Stjepan Vidak, OCD

*Ovo je već sedmo razmatranje koje objavljujemo u našem Glasilu, a koje je o. Stjepan Vidak održao sestra-
ma u duhovnim vježbama u Zagrebu, na Vrhovcu, od 5. do 11. ožujka 2022. godine, u kojoj smo obilježili 35.
godišnjicu od proglašenja s. Ulrike Nisch blaženom. Zahvaljujemo o. Stjepanu za darovana razmatranja.*

Tko sam ja? Spoznaja samoga sebe

Biti ljubljeno dijete Božje – unutarnji put

Tiho služenje s. Ulrike djelo je Božje u njoj, ali je i ona surađivala s milošću. Što nam ona kaže? „Pri-
je svega moramo moliti za duboku spoznaju. A nju
ćemo najbrže postići ako budemo bdjeli nad sami-
ma sobom, nad svojim mislima, riječima i djelima.
Obavljajmo ih u prisutnosti Božjoj i njemu na slavu.
To zahtijeva od nas napor, ali on će polako prijeći u
spretnost i naviku te će nam postati lako i ugodno
neprestano misliti na Boga i bit ćemo sabrani. I ne-
hotice pobuđujemo čine ljubavi, duh je sjedinjen s
Bogom, a posao je posvećen razgovorom s Bogom.
Tako se penjemo od stube do stube i naša će najveća
utjeha biti: trpjeti za Boga i njegovu slavu.” (str. 35.)

Kakva nam je spoznaja potrebna? Spoznaja sa-
mih sebe. Moramo si postaviti ozbiljno pitanje, eg-
zistencijalno pitanje: tko sam ja. Otkriti uporište
na kojem počiva moj život. To mora biti neki čvrst
temelj koji ostaje nepoljuljan, bez obzira na životne
okolnosti, koji će nam pomoći da ne izgubimo smi-
sao vlastitoga postojanja.

Koji nam se glasovi, odnosno, kriteriji nameću
kao odgovor na naše pitanje? Koja slika čovjeka pre-
vladava u svijetu? Koji glasovi možda i nas uvjetuju
u stvaranju vlastite slike o sebi? Prema kojim krite-
rijima mi sebe vrjednujemo, u kakvom se ogledalu
ogledamo i što nam to ogledalo pokazuje? Prema
kojim vrijednostima ili kriterijima ja stvaram sli-
ku, mišljenje o drugima? Gdje se skriva napasnik?
Uglavnom su tri modela stvaranja slike o sebi ili
drugima: ja sam ono što radim, ja sam ono što drugi
kažu o meni i ja sam ono što imam. Gledati i shva-
ćati sebe ili druge kroz ove tri stvarnosti napasti su
trajno prisutne u čovjeku s kojima se i Isus susreo
kao s kušnjama u pustinji.

Prvo, po čemu se želi mjeriti i vrjednovati
čovjeka, jest: **JA SAM ONO ŠTO RADIM.**

I kad bismo sad malo zastali i promislili, odmah
bismo pronašli mnoštvo primjera u svijetu koji nam
to potvrđuju. Kad se spomenu imena nekih ljudi,
onda se oni identificiraju s onim što rade: to je zna-
meniti liječnik, to je poznati pravnik, to je direktor
goleme kompanije, to je predsjednik države, on je
znamenit pisac, profesor, glumac, pjevač, sportaš...

No, nemojmo misliti da toga nema u vjerskom ili
religijskom miljeu, u Crkvi, u našim redovničkim za-
jednicama. Mogu sebe identificirati s dužnostima ili
službama koje su mi povjerene (poglavarica, časna
majka, vrsna kuharica, odgojiteljica, medicinska
sestra, ekonomica koja je obnavljala ili gradila samo-
stane, voditeljica duhovnih vježbi...). Moj posao me
identificira, on mi govori tko sam. Na taj sam način
prisutan u društvu, viđen sam, zna se za mene, čuje
se za mene; ja sam važan mehanizam u sustavu; bez
mene to ne bi funkcioniralo. Ljudi me hvale, govore
koliko sam im dobra učinio svojim djelovanjem..., i
duhovne naravi. Ovdje je prikrivena jedna napast, a
to je napast da budem VAŽAN. Njome je kušan i Isus
u pustinji.

Ja sam ono što radim. *Tada mu pristupi napa-
sni i reče: 'Ako si Sin Božji, reci da ovo kamenje
postane kruhom.'* Učini nešto da ljudi vide kako si
čudotvorac, da ti se dive radi tvojih djela. Prodi svi-
jetom čineći izvanredna čuda i onda će te svi pri-
znati Mesijom. Uništi zlo gvozdenom palicom, satri
neprijatelje, uspostavi kraljevstvo Božje na zemlji
silom i izvanrednim moćima. Pokaži koliko si va-
žan. Napasnik te udara u središte tvoga identiteta, u
ovom slučaju kršćanskoga. On ti šapće: „Što vrijedi

gladnima govoriti o Bogu? ... Potrebni su ljudi koji mogu ponuditi stvarnu podršku i pomoć. Liječnici mogu liječiti, pravnici braniti, bankari financirati, socijalni radnici obnoviti. A ti, što ti možeš učiniti? Što ti možeš ponuditi?" Zar misliš da tvoja molitva u kapelici može riješiti svjetske probleme? Napast da budemo važni teško je odbiti, jer se ona obično drži pozivom da se bude djelotvoran, produktivan, uspješan na njivi Gospodnjoj i da se bude zapažen.

Isus je odbio napasnika riječima: *Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta*. Isus ne niječe važnost kruha, nego potrebu za kruhom relativizira u usporedbi s hranjivom snagom riječi Božje. Bog nam daje kruh da bismo se potpuno povjerali Božjoj riječi. *Tražite najprije Božje kraljevstvo i pravdu njegovu. I sve će vam se drugo nadodati*. Nije stvar u tome da odbijamo uspjehe i produktivnost, ali oni su darovi koji mogu biti darovani onima čije je srce usmjereno Gospodinu. Nije bit u tome da preziremo želju da budemo važni, nego ona ne smije biti temelj našega kršćanskog identiteta.

Odmah ovdje pitam i sebe i vas: osjećamo li se dobro kad nas cijene samo zato jer pomažemo svojim, ponekad iscrpljujućim radom da se sustav održi? Puno puta osjećao sam se vrjednovanim samo po onom što uspješno mogu obaviti. Bogu hvala na darovima, ali ja sam više od toga i želim biti prihvaćen po nečem puno važnijem negoli po onom što radim. Uz ovu sliku veže se još jedna zamka: kažu da je jedan od najčešćih načina da se izbjegnem sušresti sa samim sobom – pa i zapitati se tko sam ja – pretjerani aktivizam, bijeg u zaposlenost. A rekao je sveti papa sveti Ivan Pavao II.: „Ono što ima veću važnost nije što redovnici čine, nego što oni jesu kao Bogu posvećene osobe.” (BE 33)

DRUGO: JA SAM ONO ŠTO DRUGI KAŽU O MENI.

Jesmo li svjesni koliko se zapravo dademo voditi ovakvim shvaćanjem sebe. Možda mi u redovništvu još i više, ili barem ništa manje, negoli ljudi izvan samostana. Dopuštamo da na nas utječu verbalne i neverbalne geste ljudi koji nas okružuju, zatim njihova procjena kakvi smo, njihova mišljenja. Naše

razne reakcije i odnosi s ljudima pokazuju koliko smo ovisni o tome što drugi kažu ili misle o meni.

Naravno, pohvale i lijepe riječi uzdižu nas, čine nas radosnijima, ali tko zna jesu li iskrene, koriste li nam. Kad nas stalno hvale, nismo li u opasnosti stvoriti savršenu sliku o sebi, koja bi bila zapravo zabluda. A kad-tad moramo se pogledati u ogledalo i vidjeti svoju pravu sliku. No, svakako nam je ugodnije kad čujemo da nam povlađuju. Makar „znam da lažeš, al' lijepo je čuti”.

A što kad nam kažu nešto što nam se ne sviđa, neko mišljenje koje je suprotno našem, kada očituju neku našu manu, slabost? Što kad se, recimo, kuharu prigovori da mu jelo baš nije slano ili da je meso žilavo; kad se svećeniku kaže da mu je propovijed bila dobra, ali preduga; da je nečije predavanje dosadno; da nemamo baš neki glas pa je bolje da ne pjevamo...? Možemo čuti 100 pohvala na svoj račun i jedan prigovor, kritiku – zaboravit ćemo tih 100 pohvala i naše će se misli možda još dugo baviti tom jednom kritikom. Zapamtit ćemo samo to negativno od svega lijepog što je rečeno.

Nekad je to samo nečiji pogled koji te izbaci iz ravnoteže, koji ti je od jutra pokvario dan; nečiji mrzovoljni i hladni „mir s tobom” za oltarom u konventualnoj misi; ti njemu dobro jutro, a on prođe pored tebe kao pored turskog groblja... Sve nas to baca u frustracije i stvara negativnu sliku o nama samima, negativno utječe na nas. Kad se dademo uvjetovati time da nas vodi kroz život tuđe mišljenje, da nas svaki čovjek stvara „na svoju sliku”, onda naš život ima goleme oscilacije („duh potišten da ne klone, ponesen da ne surva se”) jer čovjek u jednom momentu može vikati: *Hosana Davidovu sinu; blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!* A u drugom će taj isti čovjek vikati: *Raspni ga, raspni!*

Želimo li da drugi o nama stvara sliku na osnovi našeg trenutnog raspoloženja? Ne želimo. Zašto? Jer nas je možda uhvatio baš kad smo „ustali na lijevu nogu”, kad smo nešto mrzovoljni, kad u sebi proživljavamo nešto teško (a on to ne zna) i zato smo mu ili hladno nešto rekli, možda ga nismo ni primijetili, „bili smo u svom filmu” i naša reakcija nema veze s njim. Ne želimo da o nama stvori sliku na temelju viđenoga u jednom trenutku, u jednoj situaciji, jer znamo da možemo biti i da jesmo drugačiji, bolji, da

se znamo nasmiješiti, reći ljubaznu riječ... Znamo da to nismo mi! Ili nismo samo to. Zato ne smijemo stvarati sliku o drugome na temelju njegovih pojedinačnih i trenutnih reakcija i takvu sliku prenositi drugima.

Ja sam ono što drugi govore o meni. Davao ga tada povede u Sveti grad, postavi ga na vrh Hrama i reče mu: 'Ako si Sin Božji, baci se dolje! Ta pisano je: *Anđelima će svojim zapovjediti za tebe da te čuvaju i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.*' Napast je prisiljavati Boga da odgovori čudom, senzacijom, nečim izvanrednim, nečuvenim – a onda prisiljavati ljude da vjeruju.

Ovdje se krije napast spektakularnosti. U nju upadamo kad nas kroz život nose ljudske pohvale, kad o njima ovisimo, kad nam one daju sigurnost – a sve je ovo povezano s traženjem vlastite osobnosti. A o tome i jest u ovom razmatranju riječ – gdje je moje izvorište, moje JA – u Bogu ili u svijetu, u nekom čovjeku? Nameće nam se podmuklo pitanje: tko sam ja ako me nitko ne spominje, ne primjećuje, ne iskazuje pozornost ni meni, ni mom radu? Nitko ne zna za mene... U nama je glad za popularnošću i pohvalama. Osjećamo se dobro kad na našim misama ima puno ljudi, kad su nam kateheze posjećene, kad u grupi mladih imamo puno članova... Inače sumnjamo u svoj rad. Teško nam je zamisliti da je spasenje došlo od ostatka Izraela, da nešto dobro može doći iz Nazareta, da se Bog rađa u neuglednu mjestu i da kralj jaše na magarcu, da nekoliko neukih ribara nosi Radosnu vijest cijelomu svijetu. To nisu zabilježile kamere ovoga svijeta, u ovom nema ništa spektakularno. Zato moramo na svom životnom putu doći do iskustva Božjega prihvaćanja, do iskustva da sam dijete Božje oduvijek ljubljeno, iskustva koje nas oslobađa od spomenutih želja i otvara drugima u svim mogućim situacijama pa i onda kad nas ismijavaju i odbacuju. To nije lako. Potrebna je ustrajna i ozbiljna disciplina samoće, tišine i molitve. To je unutarnji put blažene s. Ulrike. Takva disciplina ne će nas nagraditi izvanjskim blještavilom uspjeha, nego unutarnjim svjetlom koje prosvjetljuje cijelo naše biće i omogućuje nam da budemo slobodni i nesputani svjedoci Božje prisutnosti.

Treće: JA SAM ONO ŠTO IMAM.

To je kad se identificiramo s nacijom, znanjem, obitelji, firmom kojoj sam vlasnik, računom koji imam na banci, s materijalnim bogatstvom, nekretninama ili pokretninama bilo koje vrste. Mogu imati i veze, intelektualne sposobnosti, zapažene talente, moralne, ili duhovne darove po kojima se identificiram i po kojima sam prepoznatljiv. I po tome onda mjerim svoj život. Sve ovo mi daje osjećaj MOĆI, a moć mi daje sigurnost. Barem se tako čini. Opće rašireno uvjerenje u društvu jest da je moć dobra. I da što više nečeg posjeduješ, to si moćniji.

Nismo mi, Bogu posvećene osobe, oslobođeni ove napasti da imamo moć. Ona se ne mora očitovati samo u nekim upraviteljskim službama, nego se može očitovati i nad kokošima koje su meni povjerene, nad kuhinjom, vrtom – tu sam ja gazda i ne prilazi. Ovdje se događa da se služba ne doživljava kao služenje, nego kao prigoda za stjecanje moći.

Želja za moću iluzija je kojom je Isus također bio kušan, a koje nas on želi osloboditi. Davao ga onda povede na goru vrlo visoku i pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu pa mu reče: „Sve ću ti to dati ako mi se ničice pokloniš.” On je napasniku na ovu ponudu odgovorio: *Gospodinu, Bogu svom se klanjaj i njemu jedinomu služi.* Jedino poslušnost Bogu omogućuje služenje bez moći. Samo kad naše služenje ima izvor i cilj u Bogu, možemo biti slobodni od želje za moću i nastaviti služiti svojoj braći i sestrama, ne radi nas nego radi njih.

Drage sestre, tajna naše službe jest da nismo pozvani služiti svojom moći, nego svojom bespomoćnošću. Upravo je bespomoćnost ono po čemu se možemo solidarizirati s drugim ljudima, biti u zajedništvu sa slabima i tako otkriti Božje milosrđe koje ozdravlja, vodi, hrabri. Pozvani smo govoriti ljudima ne tamo gdje im je dobro, nego tamo gdje osjećaju bol; ne ondje gdje kontroliraju situaciju, nego ondje gdje dršću i gdje osjećaju nesigurnost; ne ondje gdje su samouvjereni i sigurni, nego ondje gdje se usuđuju sumnjati i postavljati teška pitanja; ukratko, ne ondje gdje žive u iluziji o svojoj besmrtnosti, nego ondje gdje su spremni suočiti se sa svojom slomljenom, smrtnom i krhkom ljudskošću.

Napast da o sebi (i drugima) stvaram sliku na temelju onog što radim, onog što drugi kažu o meni i onog što imam, a to su napasti da budem važan, spektakularan i moćan, prate nas cijeloga života. Zato je bitno da se vraćamo temeljnoj istini: JA SAM DIJETE BOŽJE, LJUBLJENO ODVIJEKA. Samim svojim postojanjem ja sam ono što jesam, tj. moja prava slika skrivena je u Onom Koji Jest i onoliko koliko odražavam sliku djeteta Božjega, toliko sam ja istinski JA. *Gle, u dlanove sam te svoje urezao.* (Iz 49, 16) *Ne boj se, jer ja sam te otkupio; imenom sam*

te zazvao: ti si moj! Kad preko vode prelaziš, s tobom sam; ili preko rijeke, ne će te preplaviti. Pođeš li kroz vatru, ne ćeš izgorjeti, plamen te opaliti ne će. ... Jer dragocjen si u mojim očima, vrijedan si i ja te ljubim. ... Ne boj se, jer ja sam s tobom. (Iz 43, 1-5)

Znati u glavi da smo ljubljena djeca Božja je jedno, i to znati u utrobi ili u srcu, jest nešto drugo. Kad to znamo u srcu, znači da nam je ova istina prožela čitavu egzistenciju, da ona oblikuje naš svakodnevni život, naše odnose.

s. Meri Gotovac

Tajna zlatnog klasa

Bilo je proljeće.

U rano jutro dok noć povlači svoju crnu koprenu sa zemlje,

uz prve zrake sunca, iziđe Sijač sijati sjeme.

Praćen cvrkutom i pozdravom ptica

široke ruke bacao je sjeme u brazde izorane.

I gle, sjeme poziva pade u rahlu zemlju

tvoga mladog srca.

Brižno si ga skrivala,

hranila molitvom i ljubavlju grijala,

dok ga je Gospodin zalijevao rosom svoga Duha

sa željom da u tebi proklija.

Kad jednom klica postade vidljiva svima,

tajnu o pozivu Božjem

povjerila si najprije majci,

a onda svojim bližnjima.

Usprkos tvojih borbi, straha i sumnje

Gospodin je imao povjerenja u te.

Obdarenu klicom redovničkog zvanja

doveo te na prostrano polje redovničke zajednice

na čijem tlu raste klasje milosrđa.

Dobro primljena u novu zemlju

klica tvog poziva polako je rasla.

Radala su se jutra sunčana i tmurna,

Rosa i kiša te prala.

Lelujajući se na vjetru Božjega Duha

Tvoja stabljika postade klasom usred žitnog polja.

Izložen suncu ljubavi i dobrote tolikih srdaca

ali i vihoru, grmljavini i oluji

teških životnih situacija

tvoj klas je bubrio, zlatio i zrio

te iz dana u dan, iz godine u godinu

donosio bogat urod milosrđa.

Draga sestro, danas slavimo tajnu tvoga

zlatnog klasa,

sve ono što je podnio, izdržao, pretrpio,

a nije se slomio

već je ostao uspravan

na prostranom polju zajednice

Milosrdnih sestara sv. Križa.

Diveći se njegovu zlatu, čestitamo na urodu

za svaku sjemenku milosrđa.

Dakovo, 1. lipnja 2024.

s. Matea Čelik

Je li Marija zaista bitna?

Iskreno, dugo nisam mogla shvatiti i prihvatiti čemu tolika pompa oko Marije... Što je sad ona tu kao neka bitna, a imamo Krista. Zašto bih se njoj obraćala, molila... Ako mogu ići direktno. Sve pobožnosti se činile su mi pretjeranima, jer i Marija je „samo” čovjek (i jest, ali Božjom milošću poseban čovjek). Imala sam u srcu otpor prema Mariji sve dok jednom nisam čula predavanje jednoga svećenika koji mi je tada osvijetlio Marijin lik na realan i objektivan način, koji mi je prvi put pokazao što je to zapravo prava pobožnost prema Mariji. Zato i s vama želim podijeliti neke misli. Proći ćemo etape Marijina života i vidjeti što to od nje možemo danas naučiti.

Navještenje – hoću ono što Bog hoće

U navještenju nam se očituje prva odlika žene vjernice, svakog vjernika, kršćanina, redovnika..., a to je spremnost na oslušivanje Božjega plana, Božje volje. Davanje prednosti Božjemu planu i Božjoj volji nad svojim planovima i „voljama”. Marija je bila spremna to učiniti. Osluškiivala je Boga i u poslušnosti vjere odgovorila je Bogu. Hoću ono što Bog hoće! To ne znači da nije imala vlastiti plan, nego je u svoj plan uključila spremnost i na odustajanje od vlastitoga plana. To je temeljna odlika kršćanina.

Pohod Elizabeti – ljubav izlaska iz sebe same

Marija izlazi iz sebe same, stavlja potrebu, situaciju drugoga kao prioritet u svojem životu.

Susret s Elizabetom – autentična poniznost

Elizabeta je žena koja živi od Duha – ona prepoznaje ono što se ne vidi. Elizabeta izriče najveću pohvalu Mariji („blagoslovljena ti...”, „blago tebi...”). A što Marija čini? Marija pjeva svoj *Veliča* kojim vraća pohvalu na pravu adresu: Bog je onaj koji je velik, a ne ja. On je onaj koji čini silna djela, a ne ja. Marija je svjesna svoje veličine („odsad će me svi naraštaji

zvati blaženom”), ali je isto tako svjesna da ta veličina nije plod njezinih zasluga. Autentična poniznost nije negacija stvari u životu. Poniznost je istina – istina da nemamo ništa, da ne postoji ništa čime bismo se hvalili. No, to ne isključuje to da trebamo prepoznavati Božja djela u svojem životu, djela koja nisu moja zasluga, nego su Božji dar.

Rođenje Isusovo – briga za Isusa

U rođenju objavljuje se čudna slika Boga – Bog koji je malen, nemoćan, ovisan o čovjeku. Kao da govori: „Sada se ti za mene brini.” Povjerena nam je briga za Boga – u njegovoj Riječi, u bližnjem. O meni ovisi koliko će se evanđelje širiti. Bog treba moja usta, moje ruke... Kao da Bog ovisi o našoj ravnodušnosti, odnosno o našoj angažiranosti. A Bogu predana osoba jest ona koja se brine za Isusa, koji je sada slab u nemoćniku ili u Riječi.

Nazaret – duhovnost svakodnevice

Isus je u Nazaretu živio 30 godina prije javnoga djelovanja. Zato „Nazaret” postaje sinonim za svakodnevicu, za redovitost. Svakodnevicu, u kojoj je Bog skriven. Krivo je težiti za izvanrednim, za spektakularnim i tada misliti da je to duhovni život. Ne. Duhovni je život prepoznavanje Boga u svakodnevici. To je duhovnost tvrdoga kruha, ne kolača. Ovdje i sada (ne tamo i ondje) trebam prepoznati Boga. Sada trebam odgovoriti Bogu, iako možda ne osjećam i ne vidim njegovu prisutnost.

Trenutci u kojima Marija ne razumije Isusa – ustrajnost u nerazumijevanju

Marija razumije samo onoliko koliko je potrebno da bi odgovorila u vjeri. Ponekad je potrebno vjerovati Bogu „naslijepo” – a vjerovati više je nego znati. Evanđelist zapisuje kako Marija i Josip „ne razumješe” što im je Isus htio reći kada su ga izgubili u Hramu te kako je Marija „čuvala u srcu” sve te događaje.

Ne možemo sve razumjeti. No, i kada ne razumijemo, možemo čuvati Riječ Božju, čuvati ju razmišljanjem u srcu. Zato je važno razmatrati Božju Riječ, iako ju ne razumijemo, iako nam sada možda ništa ne govori. No, za dan, tjedan, mjesec, godinu..., možda će se upaliti lampica.

„Što god vam rekne učinite” i budite sigurni da će biti dobro. Tako Marija poučava sluge na svadbi u Kani. To što govori, sama je iskusila, sama je to učinila i činila.

Element tame – patnja je dio života

Mariji, koja se stavila Bogu na raspolaganje, koja je bila bez zaprjeke grijeha, koja nije stavila zid između sebe i Boga, koja je potpuno pristajala uz Božje planove, baš njoj Bog daje najtežu bol – smrt vlastitoga djeteta. I tada ona ostaje stamena u vjeri, iako ju je bol razdirala. Što to nama govori? Iako smo velikodušni s Bogom, ne trebamo očekivati da će nas Bog osloboditi patnje. Mi ne znamo i ne razumijemo koji je pravi smisao patnje. To će nam pitanje biti zagonetno dokle god smo na zemlji. No, sigurno je da Bog sve zna. On je iz situacije „ubijeno-ga Boga” izveo nešto dobro. On iz najgorega izvodi najveće dobro – uskrsnuće, život. Vjera daje svjetlo u tami i daje smisao.

Isus umire i pokop – žena Velike subote

Na Veliku subotu u svima je bila pokopana nada, što može biti nakon smrti. Vjera je u svima umrla, osim u jednom srcu – u srcu Marije. Velika subota imala je samo jednu vjernicu – Mariju. I današnje vrijeme kao da je vrijeme Velike subote – pokopali smo Boga i živimo kao da ga nema. Kako ostati vjerran Isusu kada se sve ruši? Kada nam Bog daje da vidimo svoju slabost, nemoć, siromaštvo? I tada, kada je sve bilo crno, beznadno, kada se činilo da nema izgleda, kada je Bog bio u grobu – Marija je znala, vjerovala, da to nije i ne može biti sve.

Marija u zajednici prve Crkve – nenametljivo služenje

Djela apostolska svjedoče nam o Marijinoj prisutnosti u prvoj Crkvi. Njezina uloga bila je važna,

njezino iskustvo vjere bilo je bitno za zajednicu. Ona je ta koja je već doživjela Pedesetnicu – već je bila doživjela silazak Duha Svetoga. Time je bila zrelija u vjeri, od svih njih najiskusnija. No važno je uočiti i to da je, iako se imala čime isticati, ona bila nenametljiva. Tako i nas uči ispravnom stavu o tome koje je naše mjesto u Crkvi. Nitko ne može biti u središtu – samo Krist. Iako možda imamo bitnu i važnu službu, vršimo ju nenametljivo, a ne tako da sebe postavljamo u središte.. Budimo oni koji će, poput Marije, podržavati tuđu vjeru, oni koji će svojim iskustvom vjere i Boga pomoći drugima da dođu do toga iskustva.

U čemu se onda sastoji ispravna pobožnost prema Mariji?

U nasljedovanju njezina života, a ne samo u raznim pobožnostima i molitvama, rekao je sveti papa Pavao VI. Marija nam pokazuje što znači biti osoba u službi Božjoj. Ona je savršena učenica, najbolja učenica, a i mi smo pozvani biti učenici najvećega Učitelja. U Mariji nam Bog pokazuje svoj plan s čovjekom (što je htio da čovjek bude) i najbolji stav čovjeka prema Bogu.

Preuzeto sa stranice Franjevačke mladeži: <https://frama-portal ofs.hr/2023/10/11/je-li-marija-zaista-bitna/>

s. M. Margita Gašparovsky

I Mikrofon

- Lako je bilo Isusovim suvremenici, kad je on bio među njima. Ej, da je on danas među nama - zavrtio je glavom jedan daljnji rođak u našem razgovoru. - Svi bi čuli njegovu riječ. Moglo bi ga se dotaći i ozdraviti - zaključio je rođak.

Je li to baš tako, nisam sigurna.

Da je danas Isus fizički među nama, trčali bi za njim novinari s mikrofona. Intervjuirali bi ga. A od snimljenog bi materijala objavili samo ono što njima odgovara. Zvali bi ga u svoje studije, ali ne da im kaže istinu, nego da im kaže ono što oni žele od njega čuti.

A do njega bi mogli doći samo neki. Sirotinja bi ostala negdje na rubu. Da Isus ima mobitel, taj bi non-stop zvonio, a dobili bi ga samo neki.

Bogu hvala da Isus nije fizički prisutan među nama. Ovako je dostupan svima. Dovoljno je sabra-

ti se, uzdići svoje srce k njemu i on je već tu. Tu je na svakom mjestu i u svako vrijeme. Tu je u svojoj Riječi. Možemo u svako doba čuti što nam želi reći. Kad god zaželimo, možemo mu poslati SMS poruku ljubavi. Tu je u našim bližnjima, u svakom od nas. A nadalje je tu u euharistiji. Možemo ga ne samo dotaći, nego ga i blagovati. A ne smijemo zaboraviti da je i u našim svakodnevnim križevima. Nosi s nama naš križ. Trpi zajedno s nama. Trpio je umjesto nas, umro je na križu umjesto nas i, što je najvažnije, uskrsnuo je kako bi trajno mogao ostati s nama. Ne trebamo žaliti za onim vremenom kada je Isus hodao ovom našom zemljom, nego se radovati što i danas hoda stazama našega života, što je prisutan u prirodi, u vremenu, a nadalje u svakom ljudskom srcu.

Teodor Horvat

Pjesma nade u napola srušenoj kući

Ova istinita priča nastala je prema pričanju jedne meni, i svima koji su je poznavali, vrlo drage i posebno dobre osobe.

U malo, ali poznato slavonsko selo, u Bošnjake, usred razaranja i straha tijekom Drugoga svjetskog rata, dvije male curice, Ana i Manda, stigle su kao izbjeglice. Njihova starija sestra, Marta, nestala je u kaosu rata, a njih dvije odlučile su krenuti u potragu za njom.

Selo je bilo djelomično razrušeno, a naoružani njemački vojnici patrolirali su ulicama. Poneke kuće bile su spaljene i srušene do temelja, a ljudi su živjeli u strahu. Unatoč svemu tomu, i unatoč hladnom vremenu, obučene samo u kaputiće, izrađene od grubo prešane vune ili od sive deke s crvenom

crtom po sredini - s takvim se dekama nekad pokrivalo konje i tako ih se štitilo od hladnoće - Ana i Manda nisu gubile nadu. Njihova nevina srca nisu dopuštala da ih obuzme očaj.

Jednoga dana, dok su prolazile pokraj napuštene kuće u potrazi za hranom i skloništem, primijetile su da je na jednoj napuštenoj kući prozor napola otvoren. Bez razmišljanja, ušle su unutra. Unatoč hladnoći i prašini, osjećale su se sigurnima. Sjele su na pod, pokraj prozora, a Ana je povukla Mandu za ruku. „Zašto smo ovdje, Mando?” upitala je Ana. Manda je samo šutjela i gledala prema prozoru. Končno je progovorila i rekla: „Možda nas netko čuje, možda nas netko čeka.” Tada su zajedno zapjevale. Njihov glas, krhak i nevin, ispunio je napuštenu

sobu. Pjesma je bila jednostavna, ali ispunjena nadom. Pjevale su o sestri Marti, o ljubavi i o povratku kući.

Jedan njemački vojnik, koji se slučajno našao u blizini, začuo je njihovu pjesmu. Zastao je na trenutak i prisjetio se svoje obitelji koju je ostavio jer je morao poći u rat. U mislima te su mu djevojčice bile poput vlastitih kćeri. Kroz napola otvoren prozor u kuću je ubacio šaku bombona. Njegovo je srce osjetilo toplinu, a suze su mu zamaglile oči. Spoznao je besmislenost rata, a jedina mu je želja bila da se vrati kući u zagrljaj svojih kćeri.

Ana i Manda nastavile su pjevati i osjećale su kao da su povezane s nekim tko je daleko od njih. Nisu znale tko je taj vojnik, ali su znale i osjećale da je ljudskost pobijedila, čak i usred rata. Bile su sretne zbog toga i nastavile su još glasnije pjevati. Njihova pjesma donijela je svima, koji su je čuli, barem na trenutak, olakšanje i nadu u bolje sutra.

Nakon što su svojom pjesmom zahvalile vojniku, izišle su iz kuće. Tada još nisu znale hoće li svoju sestru Martu pronaći, ali su znale da su zajedno stvorile čudo. Njihova hrabrost i pjesma podsjetili su sve nas da se čak i u najtežim trenucima može pronaći svjetlo.

Tako su Ana i Manda, dvije male curice, postale simbol nade i ljudske dobrote usred najmračnijih vremena. Njihova hrabrost ostala je urezana u srcima svih koji su ih čuli. Kasnije, kad su pronašli sestru Martu u seoskoj crkvi kako se skrušeno moli, njihovoj sreći nije bilo kraja. Pohitale su jedna drugoj u zagrljaj, a zatim ih je starije sestra Marta pozvela u svoju kuću i najprije ih nahranila. Jeli su do mile volje staroga kruha, jedino čega je u to vrijeme neimaštine bilo u kući. Najmlađa sestra Ana samo je rekla da treba ostaviti nešto i za sutra. Ubrzo je i srednja sestra Manda, koja je još bila mala, otišla u službu. Služila je kod nekih imućnih i dobrih ljudi, koji su svake godine darovali puna kola kruha, siromasima i potrebitima. Čuvala je guske i molila, šetajući po dvorištu, sa svojom gazdaricom. Ti dobri ljudi nisu imali vlastitu djecu i obećali su da će jedno dijete darovati Crkvi, odnosno posvetiti ga Bogu. To su i učinili. Pomogli su školovati Mandu za časnu sestru. Za sve one, koji su je poznavali, najbolju ča-

snu sestru, što je ona svojim djelima neizmjerne dobrote i dokazala.

Iza nje, mnogo godina kasnije, dok je sestra Manda, unatoč svojim poodmaklim godinama, još uvijek radila, ostala su samo nezaboravna sjećanja. U Dnevnom boravku za starije osobe svakoga je jutro srdačno dočekivala sve nas, kuhala čaj i kavu, te predvodila molitvu. Tumačila je ulomke evanđelja, pjevala svete i svjetovne pjesme, prisjećajući se recitacija iz djetinjstva i osnovne škole. Sve je znala i htjela raditi, bila je pravi majstor u pletenju debelih ličkih čarapa, koje je svima rado poklanjala. Na šalu je uvijek bila spremna, uljepšavajući nam svaki dan mnogobrojnim šalama, vicevima i dosjetkama. Stoga nije ni čudno što je isto toliko stara baka Mica za nju rekla: „Dobri ljudi uvijek ostaju dobri.” Oni nikada ne umiru, već zauvijek žive u našim srcima.

Nedavno nas je napustila, a njezina prisutnost i utjecaj ostali su duboko urezani u našim sjećanjima. Bila je nešto posebno, osoba koju smo svi voljeli i cijenili. Njezina ljubaznost, toplina i duhovnost obogatile su naše živote. Neka naša uspomena na nju bude svjetionik koji nas vodi kroz tamne trenutke i podsjeća nas na važnost ljubavi i dobrote. Dragi sestro, hvala vam na svemu što ste nam u životu darovali. Neka vaša dobra duša miruje u vječnom spokoju.

Objavljeno u: Časopis *Kvaka*, srijeda, 19. lipnja 2024.

s. Teuta Augustini

Svijećnica u Krku okupila redovnike i redovnice

Dan posvećenoga života za redovnike i redovnice Krčke biskupije proslavljen je **2. veljače 2024. godine** u Krku. Na samom početku susreta okupljene je pozdravio vlč. Zvonimir Badurina Dudić, povjerenik za posvećeni život Krčke biskupije. Krčki biskup Ivica Petanjak pozdravio je nazočne, ističući važnost zajedništva koje je u današnjem svijetu u krizi.

Sestra Teuta Augustini nazočne je obogatila predavanjem na temu *Blagodati ergoterapije u redovničkom životu*.

Nakon predavanja uslijedio je misno slavlje u krčkoj katedrali koje je predvodio biskup Ivica Petanjak, uz koncelebraciju većega broja svećenika. Susret je završio zajedničkom okupljanjem i druženjem.

Blagodati ergoterapije u redovničkom životu

Krk, 2. veljače 2024.,
predavanje uz Dan posvećenoga života

Poštovani,

sve vas lijepo pozdravljam, čestitajući svima blagdan posvećenoga života.

Posebno pozdravljam preuzvišenoga biskupa mons. Ivicu Petanjka. Zahvaljujem organizatorima na pozivu, na poseban način vlč. Zvonimiru Badurini Dudiću, povjereniku za ustanove posvećenoga života, te na vašem srdačnom gostoprimstvu!

Dopustite mi da se na početku ukratko predstavim. Ja sam sestra Teuta Augustini, Milosrdna sestra svetoga Križa, rođena sam u Prištini, Prve zavjete položila sam u Đakovu 2000. god., studij teologije započela sam u Đakovu, a završila kod isusovaca u Skadru, u Albaniji. Tijekom studija boravila sam u zajednici sestara Kćeri Božje Ljubavi. Zatim sam djelovala na Kosovu i u Crnoj Gori, gdje sam i upoznala ergoterapiju. Kako bih mogla raditi s djecom s posebnim potrebama, u dječjem vrtiću koji vode Milosrdne sestre sv. Križa u Baru, CG, diplomirala sam u Prištini, na Koledžu Heimerer, terapijski smjer ergoterapije. Od rujna 2023. godine boravim u Đakovu, a trenutno sam u Zagrebu gdje

polažem razlikovne predmete na isusovačkoj teologiji na Jordanovcu.

Počet ćemo s eksperimentom s bocom vode. Hvala za boce s vodom koja će nam trebati za ovaj eksperiment, a kasnije će dobro doći za osvježenje na druženju, nakon svete euharistije.

Zamolit ću vas da pokušate otvoriti bocu samo jednom rukom, kako biste se lakše mogli uživjeti u svijet djece s posebnim potrebama i osoba s in-

validitetom te bolje shvatiti kako im se pruža pomoć ergoterapijom. Imate dvije minute da samo desnom rukom otvorite bocu, tako što će te lijevu ruku i nogu isključiti, kao da ih nemate, ili ne osjećate. Kada otvorite čep podignite bocu kao znak da ste uspjeli i popijte malo vode. Ako ne budete uspjeli otvoriti bocu, uključite i lijevu ruku, i nogu.

Sada ste imali prilike zastati i na drugačiji način od uobičajenog, koji vam je godinama postao automatski, planirati otvaranje boce. A što se događa kada se razbolimo i ne osjećamo više svoje dijelove tijela kao prije? Tko tada može pomoći, osim liječnika i zdravstvenih stručnjaka?

Ergoterapija (na grčkom *ergon* znači rad, okupacija), skraćeno OT (*Occupational therapy*), jest terapija angažmanom, radna terapija, kako se u Hrvatskoj naziva. Cilj je ergoterapije omogućiti pojedincima i skupinama, čije su sposobnosti umanjene razvojem, starenjem, psihološki, socijalno, kulturno ili kombinacijom navedenoga, postizanje optimalnoga funkcioniranja u aktivnostima dnevnoga života, koje uključuju samozbrinjavanje, produktivnost i slobodno vrijeme. Ergoterapija može pomoći osobama s poremećajima u mentalnom i tjelesnom razvoju, kod psihičkih oboljenja, kod stanja poslije bolesti i oštećenja mozga (primjerice, moždani udar, ozljede glave), osobama s tjelesnim invaliditetom (paraplegija, tetraplegija, amputacije), osobama s oštećenjem govora, vida. Osobama rođenim s poteškoćama u razvoju, s raznim sindromima i retardacijama. Terapija, koju provode radni terapeuti, usmjerena je na povećanje sposobnosti i samostalnosti pacijenta za brigu o sebi (toalet, oblačenje, hranjenje i sl.), uključivanje u posao (vratiti se prijašnjemu poslu, promijeniti posao) i slobodne aktivnosti (sudjelovanje u javnom životu, afektivni i vjerski život, hobi). Navedene su aktivnosti dnevnoga života, ADL aktivnosti (*Activities of daily life*). Postoje i instrumentalne aktivnosti dnevnoga života, IADL aktivnosti (*Instrumental Activities of daily life*), a to su složenije aktivnosti, kao, primjerice, vođenje kućanstva, uspostavljanje radnih navika, prilagođavanje kućnoga i radnoga okružja izmijenjenim funkcionalnim mogućnostima, pristup i participacija, briga za sebe, za obitelj, za kućne ljubimce.

Ergoterapija je klijentu usmjerena praksa i koristi holistički pristup (*whole*, cjelovit pristup osobi). Iako je zdravstvena djelatnost terapijskoga profila, ergoterapija ne postavlja dijagnoze i nije alternativa za fizioterapiju, (iako primjerice u Njemačkoj usko surađuju, ergoterapeuti su kompetentni za manualnu terapiju, a fizioterapeuti za noge i tijelo). Poboljšavaju fine i bazične motoričke vještine, snagu, spretnost i raspon pokreta.

Radni terapeut prepoznaje jedinstvenost osobe (različitost osobe, koja je u središtu pozornosti i koju pita što joj je trenutno najvažnije i najpotrebnije), polazi od nje i procjenjuje ograničenja i sposobnosti te izrađuje individualni program radne terapije za klijenta. Izabran je naziv klijent, a ne pacijent, upravo zbog toga što su to ponajčešće različita stanja osoba, a ne dijagnoze. Osoba s autizmom, primjerice, nije bolesna. Ona može biti zdravija od terapeuta, ali joj je potreban drugačiji pristup. Radni terapeuti koriste formalne i neformalne mjere,

standardizirane (upitnike) i nestandardizirane procjene, kao što su intervju i promatranje. Tri mjeseca, šest mjeseci do godinu dana bio bi neki okvirni period postizanja dugoročnoga cilja koji se konkretno ostvaruje po kratkoročnim ciljevima, koracima, jednom do dva puta tjedno službeno, dok osoba može sama vježbati to isto svaki dan.

Budući da radni terapeuti razvijaju i potiču mogućnosti pojedinca za sudjelovanje u dnevnim aktivnostima - koje im omogućuju željeni i potrebni pristup i participaciju u domu, na radnom mjestu, u školi i životu u zajednici, a koje imaju krucijalnu ulogu za zdravlje i blagostanje pojedinca - oni također mogu poticati i posvećene osobe na samostalno izvođenje vještina potrebnih za život, u cilju olakšanja i poboljšanja kvalitete života: da budu što samostalnije, da se suoče s gubitkom, da budu motivirane, da komuniciraju, ponovno uče pisati, da nauče voziti se invalidskim kolicima, hodati sa štakama, uporabu ručne proteze, izradu i uporabu raznih pomagala, da istražuju smislene aktivnosti, zdrave životne stilove, uključenost u zajednicu i sl. (primjeri: odijevanje, kupanje, hranjenje osobe s paralizom, pomoćna pomagala, rampe, pristupačnost).

Za upis na studije ergoterapije potrebno je imati završenu srednju školu. Za obavljanje poslova radnoga terapeuta potrebno je završiti preddiplomski stručni studij radne terapije.

Osobine su ergoterapeuta društvenost, optimizam i humanost, te sklonost timskom radu. Veleučilište u Zagrebu organizira studij za radnu terapiju, nudi se i posao u RH, a postoji i HURK (Hrvatska udruga radne terapije), komora zdravstvenih djelatnika kojoj pripadaju i radni terapeuti, što znači da je radna terapija zauzela svoje mjesto u državnom zdravstvenom sustavu.

Radni terapeuti, po završetku studija, mogu provoditi ergoterapiju u zdravstvenim i socijalnim ustanovama: bolnicama, razvojnim centrima, rehabilitacijskim centrima, zatvorima, kaznionicama, odgojnim zavodima, domovima umirovljenika, dnevnim centrima, hospicijima, stacionarnim ustanovama socijalne skrbi, u domu korisnika, školi, vrtiću, radnom mjestu i u zajednici. U ustanovama ergoterapeuti planiraju i osmišljavaju slobodno vrijeme svojih klijenata, npr. likovne i glazbene radionice, digitalni sport, druženja na tribinama, proslavama, predstavama, odlaske u kazalište, kino ili izlete.

s. Marija Stela Filipović

Predavanje na Međužupanijskom stručnom skupu

Na Međužupanijskom stručnom skupu, namijenjenom pripravnicima za polaganje stručnoga ispita u predškolskom odgoju, s područja Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske i Brodsko-posavske županije, održanom u DV Osijek 8. veljače 2024. godine, predavanje o poznavanju jezične norme i jezičnih priručnika kao uvjeta za sastavljanje pisane zadaće na stručnom ispitu održala je s. Marija Stela Filipović.

U prvom dijelu govorila je o jezičnoj normi (što je norma, vrste norme). U drugom dijelu predstavljani su jezični normativni priručnici, gdje je naglašeno kako je važno da normativni priručnici u svakoj

ustanovi budu na vidnom mjestu, pri ruci, jer se u knjižničarstvu i zovu priručna ili referentna literatura. U trećem dijelu navedene su najčešće pravopisne i gramatičke pogreške u pisanju zadaća na stručnim ispitima, podijeljene prema vrstama jezične norme (pravopisne, gramatičke, leksičke, stilističke norme). Primjeri za ovaj dio predavanja prikupljeni su s jezične edukacije koju je za DV Osijek održala s. Marija Stela u mjesecu studenom 2023. godine. Edukacija je bila podijeljena u 4 mo-

dula (pravopis, gramatika, sastavljanje eseja, analiza eseja), a prisutno je bilo oko 30 pripravnica.

Na samom kraju predavanja prisutni su dobili mogućnost postavljanja pitanja. Svoje zadovoljstvo i zahvalnost izrazili su u neformalnom razgovoru, zahvalni osobito za jezične normativne priručnike koje je predavačica izložila u dvorani u kojoj se održao navedeni Skup. Tekst predavanja kao i jezični savjeti bit će dostupni na internetskim stranicama.

s. Viktorija Šimić

Trgovina ljudima – preventivno djelovanje

Susret s učenicima 8. razreda Osnovne škole Mate Lovraka u Županji, u ponedjeljak 4. ožujka 2024. godine, imala je s. Viktorija Šimić, koja je ujedno dugogodišnja članica europske Udruge RENATE (Redovništvo Europe umreženo u borbi protiv trgovine ljudima i iskorištavanja).

Održala je s učenicima radionicu o trgovini ljudima s namjerom preventivnoga djelovanja. Susret je započeo kratkom slikovnom prezentacijom, a nakon uvodnih riječi slijedio je rad u skupinama: svaka je skupina dobila drugačiji citat pojedine žrtve trgovine ljudima, s nekoliko pitanja. Nakon rada u skupinama, učenici su pred svima pročitali citat žrtve koji su dobili, te pitanja i svoje odgovore.

Pred kraj susreta s. Viktorija svima je podijelila Informativni letak s nekim osnovnim informacijama o toj temi, kao što je europski i svjetski dan borbe protiv trgovine ljudima, o sigurnosti na internetu i slično.

Nadamo se da će ovakvi susreti, makar malim koracima, doprinosti općoj svijesti o postojanju

toga zla te pomoći mladima zaštititi se i više poštivati vlastito dostojanstvo i dostojanstvo drugih.

Sanela Hodak

Korizmeno hodočašće u župe hrvatskoga Srijema

U subotu, 16. ožujka 2024. godine, pedeset župljana đakovačke Župe Svih svetih i osam sestara Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, na čelu sa župnikom preč. Ivanom Lenićem, zaputilo se na korizmeno hodočašće zajedništva i solidarnosti u župe hrvatskoga Srijema: Sotin, Bapsku i Lovas. Na putu su svoje brojne nakane povjerili Gospi u molitvi krunice. Uz zvonjavu zvona sotinske župne crkve Marije Pomoćnice Kršćana, dočekao ih je župni upravitelj tih župa, nekadašnji đakovački župni vikar vlč. Domagoj Vidaković. Nakon pozdravne pjesme Gospi, župnik Domagoj hodočasnike je upoznao s bogatom poviješću sotinske stare župe i crkve, te s čašćenjem čudotvorne slike Marije Pomoćnice Kršćana. Posjet crkvi zaključen je hodočasničkim ophodom oko Gospinoga oltara, molitvom i pjesmom. Zatim su se Đakovčani uputili u Bapsku gdje su ostali zadržani srednjovjekovnom crkvom Rođenja Blažene Djevice Marije, koja se nalazi uz bapčansko groblje, gdje se od davnina hodočasti o Maloj Gospi iz bližih mjesta i okolice, no sada s puno manjim intenzitetom nego ranije. Većina hodočasnika prošla je strmom Kalvarijom do izvora i kapelice podno drevne crkve koja je u obnovi. Pojedini su se zadržali na grobu mladoga svećenika Branimira Mađarca, Bapčanina. Središnja postaja hodočašća bila je župna crkva sv. Jurja mučenika u Bapskoj, u kojoj je slavljena misa. Predvodio ju je đakovački župnik preč. Lenić, u suslavlju s domaćim župnikom vlč. Vidakovićem. Župnik Lenić izrazio je radost zbog pohoda ovim drevnim župama, kao i mjestima velikih patnji u Domovinskom rata, sada s manjim brojem vjernika, ali bogatih živom vjerom i tradicijom. Istaknuo je da sa svojim župljanima ovim hodočašćem izražava blizinu i solidarnost župama hrvatskoga Srijema, želeći ih upoznati i s njima moliti. U Bapskoj je lijep broj domaćih vjernika došao na zajedničku krunicu i misu s hodočasticima, pjevajući stare korizmene pjesme i one posvećene Gospi Bapskoj. Župnik Domagoj upoznao je goste s poviješću slike

Gospe Bapske, kao i samoga sela, a onda su pred milosnom slikom moljene litanije i Anđeosko pozdravljenje. Nakon mise uslijedio je zajednički objed i okrjepa hodočasnika.

U ranim popodnevnim satima hodočasnici su se zaputili u Lovas, gdje im je prva postaja bilo spomen-područje „Minsko polje“. Na njemu je u listopadu 1991. godine skupina od 51 Hrvata iz Lovasa, od strane jugovojske i četnika, prisilno dovedena na čišćenje minskoga polja, pod lažnim pozivom da idu u berbu grožđa. U tom zločinu mučki je ubijen 21 mještanin Lovasa, a 14 ih je ranjeno. O tom i svim stradanjima Lovasa đakovačke hodočasnike je upoznao župnik Domagoj, te načelnica općine Tanja Cirba, koja je sa skupinom župljana došla pozdraviti Đakovčane. Prolazeći spomen-obilježjem hodočasnici su s osobitim osjećajima molili Križni put i zapalili lampione za sve poginule i nestale u Lovasu. Boravak u Lovasu zaključen je pohodom župnoj crkvi sv. Mihaela, te kavom i zakuskom u dječjem vrtiću, koje su priredili domaćini.

Noseći u sebi snažne dojmove o selima hrvatskoga Srijema, u kojima većina hodočasnika nije prije bila, vratili su se svojim domovima oplemenjena i zahvalna duha.

Anamarija Buzgo

„S Marijom za križem” – 18. nadbiskupijski križni put mladih

U subotu, 16. ožujka 2024. godine, pod geslom „S Marijom za križem”, održao se 18. po redu Nadbiskupijski križni put za mlade Đakovačko-osječke nadbiskupije, na relaciji dugoj oko 13 km, od Nijemaca do svetišta Gospe Lučičke u Lipovcu. Po dolasku u Nijemce, oko 2100 mladih koji su sudjelovali, dobilo je knjižice s tekstom Križnoga puta koji je za ovu prigodu sastavio vlč. Petar Maskaljević, župni upravitelj Župe sv. Lovre, đakona i mučenika u Lipovcu te član Povjerenstva za pastoral mladih.

Ustrajati, ne odustajati i prikazati

Na samom početku mlade je pozdravio vlč. Mario Žigman, nadbiskupijski povjerenik za pastoral mladih, koji je zahvalio svima koji su se odvažili i došli te ih ohrabrio da ustraju toga dana, unatoč svemu, da prikažu svoje žrtve za neku nakanu, da ne odustaju u bitkama koje vode, već da krenu s Marijom za Isusovim križem. „Ona nas uči da svoje boli naslonimo na Isusovu bol, da ih naslonimo na Isusov križ znajući da Kalvarija nije kraj jer idemo ‘za’ i ‘s’ Isusom”, poručio je mladima vlč. Petar. Križni put započeo je zajedničkom uvodnom molitvom ispred crkve sv. Katarine u Nijemcima, nakon čega

je formirana kolona koju je pratila Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatska policija te redari.

Mladi su putem razgovarali, molili, pjevali. U velikom broju pristupali su sakramentu svete ispovijedi. Pojedine župe preuzimale su predvođenje Križnoga puta, što nošenjem križa, što čitanjem teksta pojedinih postaja. Kratki odmor i okrepju mladi su imali na prostoru Podgrađa, pripremili su je župljani filijalne zajednice u Podgrađu. Ispred župne crkve u Lipovcu mladima su se u priključili mons. dr. Đuro Hranić, nadbiskup, te pomoćni biskup mons. Ivan Čurić koji su predmolili dvije postaje Križnoga puta, a potom su nastavili zajednički hod do svetišta. Po dolasku u svetište Gospe Lučičke, uslijedio je prigodan duhovni program molitve i slavljenja koji je predvodila Zajednica Svete obitelji iz Osijeka, kojim su se mladi pripremali za euharistijsko slavlje. Tijekom cijeloga duhovnog programa i mise, mladi su pristupali sakramentu ispovijedi.

Reći Bogu da

Prije mise uslijedilo je i svjedočanstvo vjeroučitelja Josipa Matezovića koji je mladima, u svjetlu svojega životnog iskustva, posvjedočio kako Bog poštuje našu slobodu i ne će učiniti ništa ako mu mi to ne dopustimo. „Tek kada mu svjesno kažemo da, da želimo s njim živjeti i rasti, tek tad on može činiti čuda. Onoga trenutka kada kažemo Bogu da, ali ne onako upola, ne sa zadržkom i s nekom svojom kontrolom; tek kada je to potpuno i iz slobode srca, Bog može i čini promjene u našem životu. Nismo slučajno u Gospinu svetištu, svetištu one koja je anđelu rekla da, unatoč strahu i neizvjesnosti. I mi danas možemo reći Bogu da, da smo spremni ići s njim i tada će Bog raditi zajedno s nama. Ono što slijedi jest promjena života, sve novo i potpunije što nam Bog želi darovati”, rekao je J. Matezović.

Euharistijsko slavlje predvodio je pomoćni biskup mons. Čurić, u zajedništvu s nadbiskupom

mons. dr. Hranićem, vlč. Žigmanom, domaćim župnikom vlč. Petrom Maskaljevićem te s drugim svećenicima koji su hodočastili s mladima svojih župa. Tijekom misnoga slavlja posluživali su đakoni vlč. Josip Vuksanović i vlč. Mihael Macanić te đakovački bogoslovi. Euharistijsko slavlje pjevanjem su animirali članovi Zajednice Svete obitelji iz Osijeka, dok su biblijska čitanja te molitvu vjernika čitali mladi.

Evandjelja uče kako živjeti

U svojoj propovijedi mons. Ćurić istaknuo je kako u svemu onom što smo iskusili zapravo progovara evandjelje, radosna vijest. Bilo je tu mnogo važnih trenutaka sabranosti, razmatranja, različitih pouka od postaje do postaje. Bilo je trenutaka molitve, šutnje, pjesme, radosti zajedničkoga hoda, gostoljubivosti domaćina. Mnogi su nas trenutci pozvali na ozbiljniju sabranost kako bismo pronašli mir srca. Mnogi su svoju nutrinu otkrili i u tihom osobnom susretu u sakramentu ispovijedi. U svim tim događajima u središtu prepoznamo odjek evandjelja, Isusa, utjelovljenoga Boga koji je putokaz i svjetlo našega života.

Biskup Ćurić također je osvijestio kako je važno razmatrati evandjelja. Ona su najtrajnije svjetiljke u ovom svijetu, ona nas rasterećuju od naših sjena, ali i uče kako živjeti s njima. U njima otkrivamo Božju volju za svoj život te kako živjeti i crpiti snagu iz svjedočanstva biblijske riječi. Izvan evandjelja teško je razumjeti križ, a koliko onda još teže pristajati uz njega. Kakav bi nam bio doživljaj vjere kad nam ona ne bi nosila snagu nade, utjehe i radosti. Naše srce traži duboku i trajnu radost koja daje okus cijelomu životu. Ima mnogo ljudi koji imaju obilje materijalnih dobara i djeluju uspješno, a ipak ih duboko muče tuga, očaj i praznina. A istinska se radost živi samo po ljubavi i istini, tamo gdje je Bog blizu. Kad iskusimo grijeh, gorke osjećaje poraza i neuspjeha, Bog nas bezgraničnom i milosrdnom ljubavlju ne napušta, nego za svakoga čovjeka započinje novu blizinu u svojem Sinu Isusu. Oni, koji to prihvate, oslobođeni su od grijeha, žalosti, unutarnje praznine. Tako se s Kristom radost uvijek iznova rađa.

Križ je snaga

Osvrćući se i na dnevno evandjelje i biblijska čitanja, biskup Ćurić istaknuo je kako je u narodu nastala podvojenost zbog Isusa; jedni su ga prihvaćali, a drugi odbacivali. To iskustvo prati nas sve dosad. Ratna stradanja, neprijateljstva, sukobi u našim životima, obiteljima, zajednicama, srcima. Kako to svladati? Sve se naše ljudsko djelovanje uvijek pročišćava i privodi k savršenstvu po Kristovu križu i uskrsnuću. Zato križ nije slabost, već snaga. Vidimo to i u Mariji i u geslu ovogodišnjega Križnog puta „S Marijom za križem“, svjesni da, zagledavajući se u nju, svaki put vidimo snagu i ljepotu poniznosti i nježnosti koje su vrline jakih.

Za kraj Biskup je pozvao mlade da smjeste ovaj događaj u svoj korizmeni hod. Na početku korizme razmišljali smo o vjeri u evandjelje s pozivom na obraćenje, u kojem će sigurno biti potrebno ponekad reći i ne. Reći ne površnoj, izvanjskoj vjeri koja ne dotiče naš stvarni život, reći ne vjeri pukih tradicionalnih običaja koja nas usmjeruje samo prema prošlosti, reći ne jeftinoj vjeri koja nas ne uspijeva motivirati da sigurnost života gradimo u Božjoj istini. Naprotiv, potrebno je reći da vjeri koja nas ispunja i nadahnjuje za praštanje, za korake i djela ljubavi. Cijelom korizmom pozvani smo na slavlje spomena vlastitoga krštenja u vazmenoj noći, na obnovu naše krsne vjere. Poziv je to da shvatimo što se s nama i s našim srcem dogodilo u krštenju i da svim srcem prihvatimo da je život svakoga od

nas ucijepljen u Kristov život. To je svjetlo evanđelja koje ne prolazi, daje nam snagu i sve koji su Kristovi ispunja trajnom radosnom nadom.

Životom svjedočiti svoj krsni poziv

Po završetku misnoga slavlja domaći župnik, vlč. Petar Maskaljević, u svoje ime i u ime povjerenika za mlade, zahvalio je svima koji su sudjelovali u organizaciji Križnoga puta, Povjerenstvu za mlade naše Nadbiskupije, župljanima župa kroz koje su mladi hodali, svima onima koji su izrazili svoje gostoprimstvo, i na pauzi i u svetištu. Vlč. Maskaljević zahvalio je i biskupima koji su od Lipovca zajedno s mladima molili i hodočastili do svetišta. Također, najavio je mladima duhovnu obnovu koju organizira Povjerenstvo za pastoral mladih od 5. do 7. travnja na Plitvicama, a na kojoj će, uz animatore, sudjelovati

povjerenik za mlade, vlč. Mario Žigman te vlč. Stjepan Matezović, duhovnik Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu, a na koju se mogu prijaviti preko poveznice <https://forms.gle/e47z8FKCg61WkXb57>. Uputio je mlade da je na knjižicama otisnut i kod za prijavu na SHKM u Gospiću, na koji se mogu prijaviti do 31. ožujka, u dogovoru sa svojim župnicima. Za kraj pozvao je mlade da, poput Blažene Djevice Marije, pohrane ovaj događaj u svoje srce i da ga svi prebiremo, osobito one trenutke koji su nas dotaknuli i potresli naš život.

Za kraj, biskup Ćurić pozvao je sve okupljene da sve doživljeno ugrade u svoj život i da nastave svojim životima svjedočiti evanđelje, odnosno svoj krsni poziv. Prije završnoga blagoslova, biskup Ćurić sa svim je okupljenima pjevajući molio zazive „U zajedništvu Kristova poslanja“.

s. Marija Klara Klarić

Terapijska radionica sv. Josipa predstavljena na XI. pastoralno-katehetskom kolokviju za svećenike u Zagrebu

U organizaciji Hrvatske biskupske konferencije od 5. do 6. ožujka 2024. godine održan je XI. pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike u Zagrebu. Moto susreta bio je „Idi pa i ti čini tako!“ (Lk 10, 37) – Crkva ususret osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima“. U utorak, 5. ožujka, po završetku prvoga dana, bilo je predstavljanje udruga, zajednica i zaklada metodom postera, uz koje su tiskani letci o pojedinoj udruzi. Predstavljeno ih je sedam: Zaklada Čujem, Vjerujem, Vidim; Udruga „Job“; Udruga Volonteri Filipa Nerija; Arka Korablja; Vjera i svjetlo, Udruga Ruah, kao i Terapijska radionica sv. Josipa, koja djeluje pri samostanu Milosrdnih sestara sv. Križa u sklopu Doma duhovne pomoći. Nju su predstavile s. Marija Klara Klarić, voditeljica Terapijske radionice, s gđom Kajom Žalac i njezinom kćerkom Nikolinom. Tako su se sudionici Kolokvija imali pri-

liku pobliže upoznati sa životom, ciljem i radom pojedinih udruga koje skrbe za osobe s invaliditetom i za djecu s poteškoćama u razvoju.

s. Rastislava Ralbovsky

Sedmi Dan obitelji

Dan obitelji održan je po sedmi put u organizaciji Doma duhovne pomoći u Đakovu, u nedjelju 16. lipnja 2024. godine, s temom: „Obitelj škola molitve”. Okupilo se 17 obitelji i 47 djece iz Đakova i okolnih mjesta: Osijeka, Valpova, Slavenskoga Broda, Rušćice, Pleternice, Đakovačke Satnice, Gundinaca, Andrijaševaca, Mrzovića i Bošnjaka. Tema je odabrana u skladu sa željom pape Franje, da ova godina, uoči Jubileja 2025., bude godina molitve. U tom je duhu održano predavanje, kao i radionice s djecom.

Susret je započeo u 13 sati registracijom sudionika uz omiljelu šećernu vunu koju je, kao i uvijek, neumorno pripravljaio vlč. Dominik Ralbovsky, svećenik subotičke biskupije. U 14 sati bio je zajednički početak s pozdravom provincijalne poglavarice, s. Valerije Široki, najavom programa i svećeničkim blagoslovom. Roditelji su zatim imali predavanje

i radionicu na zadanu temu, koju je iznio vlč. Stjepan Matezović, duhovnik Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu, a djeca su imala duhovno-rekreativni program koji su vodili s. Kristina Ralbovsky i vlč. Dominik, zajedno s animatorima. Program se sastojao od kateheze o molitvi i radionice u kojoj su djeca na kreativan način načinila svoj molitvenik, a sve je bilo prožeto raznim igrama. U 16 sati uslijedila je okrijepa koju su, sa s. M. Natalijom Fadiga, pripremle suradnice Terapijske radionice sv. Josipa.

Zajednički program za roditelje i djecu sastojao se od posjeta raznim „punktovima” s određenim zadacima: pred Gospinim kipom bila je molitva Zdravomarije, na drugom mjestu traženje plišanaca, na daljnjem kreativna igra pogađanja, zatim obvezan punkt s palačinkama za djecu, a pred kapelom bilo je platno na koje su roditelji mogli napisati

svoje nakane, što je poslije u ulaznoj procesiji doneseno na misu.

Vrhunac susreta je bilo euharistijsko slavlje koje je predvodio vlč. Dominik, uz koncelebraciju vlč. Matezovića. Upriličena je ulazna procesija, u kojoj su sudjelovala djeca i animatori obučeni u likove Svete obitelji, kao i u likove svetaca. Oni su, prije homilije, iznijeli dječje misli o molitvi. Pjevanje i sviranje animirale su s. Matea, s. Franka i postulantica Ana s pjesmama u koje su se djeca rado uključivala prikladnim gestama. U čitanju i molitvi vjernika sudjelovali su roditelji u pratnji svoje djece. Na kraju mise svećenici su pojedinačno blagoslovili svaku obitelj. Uz to su djeca dobila za uspomenu mali kipić djeteta koje moli.

Susret je završio u 19 sati. Radost djece i zahvalnost roditelja poticaj su za nastavak ovakve duhovne ponude za obitelji.

s. Finka Tomas | Humanitarni koncert

Povodom prikupljanja donacija za izgradnju prihvatilišta za bolesnike na Vrhovcu, održan je u bazi-lici sv. Antuna na Svetom Duhu, u Zagrebu, humanitarni koncert na kojem su nastupili mnogi izvođači: s. Josipa Pavla Jakić, Filip Panza, Vlatka i Tonka Kladarić, Zvonimir Kalić, Vanessa Mioč, Sestre Halužan i Iva Pavlović, Veronika Brzica, Katarina Pavlović, Iva Tomić – naše studentice. Voditelj programa bio je Slavko Nedić. Zahvalni smo izvođačima, kao i voditelju te svima u organizaciji koji su doprinijeli ostvarenju ovoga lijepog događaja. Veliko hvala fra Ivanu Marija Lotaru, župniku Župe sv. Antuna Padovanskog na Svetom Duhu i braći franjevcima jer su otvorili vrata svoje župe za ovaj koncert. Dobrovoljni prilog bilo je moguće darovati kupnjom suve-

nira od kamena, obrta za izradu i prodaju suvenira „Mare”, kao i domaćih likera koje pripremaju sestre na Vrhovcu. Zahvalni smo Bogu na njegovoj dobroti i svima koji potpomažu ovaj projekt.

IKA | Održano 52. vijećanje redovničkih odgojitelja

HRK, sudionice i sudionike pozdravio fra Miljenko Hontić, OFMConv, potpredsjednik HRK.

Predavači na Vijećanju bili su s. Stjepanka Stanić, MVZ, i o. Tvrtko Barun, SJ. Uz predavanja, sudionici skupa imali su priliku za razmjenu iskustava u radionicama. Na euharistijskim slavljinama sudjelovali su u obližnjim župama.

Tema vijećanja bila je „Razlučivanje Božje volje prema sv. Ignaciju Lojolskom”, a iz naše zajednice sudjelovale su: s. Nikolina Nikolić, zamjenica provincijalne poglavarice, s. Marija Brizar i s. Doroteja Krešić.

U organizaciji Povjerenstva Hrvatske redovničke konferencije (HRK) za početnu formaciju redovnika i redovnica, u Duhovnom centru sestara Kćeri Božje Ljubavi u Zagrebu, od 7. do 9. ožujka održano je 52. vijećanje redovničkih odgojitelja. Na susretu su sudjelovali članovi Povjerenstva te odgojiteljice i odgojitelji iz različitih redovničkih zajednica i različitih područja početne formacije.

Riječ dobrodošlice uputila je voditeljica Povjerenstva s. Marta Vunak, SMI, a potom je, u ime

s. Ivana Budrovac | Susret hrvatske katoličke mladeži u Gospiću

Prve subote u mjesecu svibnju, točnije 4. svibnja 2024. godine, održao se još jedan Susret hrvatske katoličke mladeži u gradu Gospiću pod geslom *Raduj se za svoje mladosti*. I mi smo rado sudjelovale na susretu te smo se priključile iz naših zajednica; sestre iz Zagreba pošle su sa Župom sv. Antuna Padovanskoga (Sv. Duh) i Framom Kaptol, sestre iz Đakova s Framom Sikirevci, sestre iz Osijeka u organizaciji medicinske pratnje, a sestre iz Rijeke u privatnom aranžmanu, zbog pripreme materijala za predstavljanje naše Družbe. Prije dolaska u Gospić, pred-program odvijao se u različitim župama u kojima su nam domaćini ponudili okrjepu te smo se međusobno upoznavali. Po dolasku u Gospić, na glavnom Trgu Stjepana Radića, sve muške i ženske Bogu posvećene zajednice mogle su se predstaviti pripremljenim materijalima te tako mladima približiti svoju karizmu i poslanje. I mi smo raznim sličicama, citatima, kratkim knjižicama s mislima naših blaženica i njihovim životima predstavile našu Družbu. Ponudile smo i šalicu kapučina, s mislima našega utemeljitelja oca Teodozija, kapucina.

U toj su nam pripremi tople vode za kapučino izuzetno pomogle sestre karmelićanke u Gospiću, na čemu smo im neizmjereno zahvalne. Naravno, u prolazu nije izostalo pjevanja i slavljenja Gospodina, čemu su se mnogi pridružili. Mnogi mladi prošli su Trgom i rado su se odazvali na ovaj dio programa. To su uistinu bili radosni trenutci zajedništva, ra-

dosti, novih poznanstava. Nakon toga dijela, procesijom smo se svi zajedno uputili prema gradskom stadionu gdje je bila sv. misa koju je predslavio splitsko-makarski nadbiskup mons. Zdenko Križić. Pročitano je i pismo Sv. Oca koji je mladima poručio da je *ovogodišnje geslo ujedno i poziv da se vrijeme mladosti doživljava kao Božji dar, iskazujući zanos i darežljivost koji su vlastiti mladenačkoj dobi. Dragi prijatelji, samo hodajući s Isusom može se steći radost, ona istinska radost! Ne bojte se povjeriti njemu, jer je on 'zaglavni kamen' na kojem je moguće čvrsto utemeljiti zdanje vlastitoga bića*. Skladnost Zbora mladih Gospićko-senjske biskupije i Zbora mladih Varaždinske biskupije uljepšalo je ovu sv. misu, a u večernjim satima na Trgu je nastavljeno slavljenje uz molitvenu zajednicu „Božja pobjeda”. Cijeli nas je dan pratilo lijepo, sunčano vrijeme na čemu su svi osobito Bogu zahvalni.

s. Animira Adanić

SEMINAR 2024.

Bio jednom jedan seminar
najdrugačiji od svih.
Opet onaj razvikani Franjo,
a on, nenametljivo tih.

Blagim smiješkom izvrtio
ono najdublje u duši
da vidiš sebe gubavca
da s tvoga konja te sruši.

I nemoj više bježati
od sestre ili brata,
pred njima zatvoriti
ni srce, ni vrata.

Otvorite vrata širom
za mir što Nebo daje,
otvorite srce pravdi
da mir na zemlji traje.

s. Nada Martinković

Zlatni jubilej Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu

U subotu, 1. lipnja 2024. godine, zlatni jubilej vjernosti Gospodinu tijekom 50 godina življenja redovničkih zavjeta, proslavile su: s. Elizabeta Marija Vrgoč, s. Mihajla Musić, s. Franciska Marija Šardi, s. Bernarda Tadić, s. M. Estera Radičević i s. M. Hijacinta Hoblaj.

Euharistijsko slavlje u samostanskoj crkvi Presv. Srca Isusova, u 10 sati, predvodio je vladika križevački mons. Milan Stipić, u koncelebraciji s više svećenika. U sadržaje slavlja uvodio je rektor samostanske crkve doc. dr. sc. Grgo Grbešić. Sestre su obnovile svoje zavjete, izgovarajući zavjetni obrazac pred provincijalnom poglavaricom s. Valerijom Široki i u nazočnosti sestara i rodbine.

Mons. Stipić na početku svoje propovijedi osvrnuo se na evanđelje Lk 1, 39-55, *Hvalospjev Marijin*, podsjetivši na okolnosti u kojima se dogodio taj susret: „Ovdje Marija izriče svoju hvalu Bogu. A to nije bila samo njezina privatna hvala, to je bila zahvala cijeloga čovječanstva, zahvala u kojoj se očitava i objašnjava svakomu čovjeku kakav je naš svemoguć Bog Otac i što on čini. (...) Ovaj hvalospjev, koji se svakoga dana ovdje u samostanu pjeva na Večernjoj molitvi, prisutan je i realan u svim generacijama i u cijelom čovječanstvu, sve od Marije pa sve do posljednjega dana. To je hvalospjev i zahvala cijeloga čovječanstva.”

Vladika je zatim posvijestio vrijednost života po redovničkim zavjetima, podsjetivši na mučenike u prvim kršćanskim vremenima, kao i na mučenike našega vremena koji su trpjeli zbog vjere, otkrivajući vrijednost modernoga mučeništva u svakodnevici: „Na sv. misi, na Gospu od Kamenitih Vrata, u Zagrebu, rekao je nadbiskup Gallagher da je naše mučeništvo strpljenje, odnosno strpljivost. Biti strpljiv, čekati i oslušivati Božji glas u ovom svijetu, kad nam se često čini nepravednim i krivim, ta strpljivost zapravo je to moderno mučeništvo. Biti strpljiv u svakidašnjem životu, biti strpljiv s ljudima oko sebe, s okolnostima i događajima oko sebe, to znači biti mučenik našega doba. Sestre jubilarke, kao i ostale sestre, mogu vam posvjedočiti da u samostanu živjeti i služiti Kristu iz dana u dan, znači prije svega obilovati i preobilovati strpljivošću.”

Propovjednik se zatim obratio svim vjernicima koji žive u obitelji: „To mogu posvjedočiti i mnogi od vas: bez strpljivosti nema kršćanskoga života. To je zapravo naše mučeništvo, kada ti sam sebe moraš pritisnuti, makar ti srce govori nešto drugo, makar bi želio nešto treće, ali si strpljiv i osluškuješ Božji glas, imaš strpljenja prema samom sebi, prema ljudima oko sebe, jer ih smatraš djecom Božjom i svojom braćom i sestrama. Zbog toga je samostanski život život mučeništva, jer se

neprekidno čovjek mora brusiti, raditi na sebi, na svojoj skromnosti, požrtvornosti, poslušnosti. Najteži od svih zavjeta jest poslušnost. Jer, kada čovjek živi sam, onda može rasporediti svoje životne okolnosti kako mu se sviđa. Ustane kad hoće, legne kad hoće, jede što mu se sviđa. A kad je u zajednici, mora se prilagoditi zajedničkomu životu. Ne može biti individualist, nego član zajednice. To znači imati strpljenja sa svima koji su oko tebe. Ali, braćo i sestre, ovo se ne odnosi samo na samostan, nego je jednako važno za brak i obitelj, za roditelje. Ako nemaju strpljivosti sa svojim suprugom i djecom, ne će daleko dogurati. Raspad svih brakova događa se upravo zato što, ne samo da čovjek nema strpljivosti, nego uopće nema želje ni volje za ikakvom žrtvom. Kad dođe križ i iskušenje, suhoća, onda se brak raspada. Tako je i u samostanima: ako nema strpljivosti, dolazi do nesloge i problema u zajednici. (...) Bez svakodnevne žrtve nema pomaka u životu nigdje, nema spasenja za vječnost, nema napretka ni u kom pravcu.”

Vladika je zatim započetu temu povezao sa životom po evanđelju: „Svi smo pozvani od Krista dobiti vijenac slave. To je zapravo evanđelje, glavna stvar koju nas Isus uči: ‘Uzmite svoj križ i podite za mnom, jer breme je moje lagano.’ Što to znači? Isus kaže: ‘To što vi činite, to strpljenje, tu poniznost, taj trud u vašem životu, ljubav prema bližnjima, žrtvovanje za drugoga, sve to je blagoslovljeno i sveto, jer sam ja to tako isto radio i vama ostavio da i vi tako činite.’ Kad se to čini, to nije samo puko gubljenje vremena, nego je jedan splet ljubavi koji potpuno mijenja ovaj svijet.”

Vladika Stipić na kraju se sa zahvalnošću obratio sestrama: „Milosrdne sestre sv. Križa djeluju u Lipiku, gdje sam odrastao, i one su utjecale na moj osobni duhovni život. Njihov primjer potaknuo me na kršćanski život i, kasnije, na svećenički poziv. Želim iskoristiti ovu priliku da za to zahvalim cijeloj vašoj zajednici.

Neka vam svemogući Bog dadne snage da ono što vam ime kaže: nosite križ Kristov i budite i dalje svijetli primjer cijeloj Crkvi i našem narodu.”

Svečanost je uzveličao samostanski zbor, pod ravnanjem s. M. Svjetlane Paljušević. Na kraju sv. mise nazočni su, zajedno sa sestrama jubilaricama, još jednom zahvalili Bogu za vjernost u njegovoj službi pjesmom *Tebe Boga hvalimo*. Po završetku sv. mise slavljenice su se uputile u Dvoranu sv. Josipa, gdje su im svećenici, zajedno s Vladikom, te sa sestrama poglavaricama, čestitali.

Svečanosti *zlatnih zavjeta* prethodili su dani pripreme u kojima su slavljenice hodočastile u Ilaču, u Gospino svetište, a na đakovačkom groblju pomolile se na grobu majke M. Amadeje Pavlović i pokojne s. Evice Grdić, koja je prije 50 godina zajedno s njima položila Prve zavjete. Nakon dana pripreme slijedile su duhovne vježbe, koje je vodio fra Matej Jovanovac, TOR.

s. Nada Martinković

Obnova zavjeta

U samostanskoj crkvi Presv. Srca Isusova u Đakovu, 29. lipnja 2024. godine, za vrijeme sv. mise u 7 sati, nakon duhovnih vježbi koje je vodio fra Miljenko Vrabec, OFMCap, šest sestara obnovilo je svoje zavjete pred prov. poglavaricom s. Valerijom Široki i u nazočnosti sestara. To su: s. Dafina Maksuti iz Đakovice, Župa sv. Petra i Pavla, s. Kosova, s. Marijana (Arijana) Šuća iz Garčina, Župa sv. Mateja apostola i evanđelista, s. Ivana Budrovac iz Osijeka, Župa sv. Josipa Radnika, s. Antonia Barišić-Jaman iz Đakovačke Satnice, Župa sv. Roka, s. Marija Filotea (Dubravka) Hajek iz Našica, Župa sv. Antuna Padovanskoga i s. Matea Čelik iz Koprivnice, Župa sv. Antuna Padovanskoga.

s. Nada Martinković

Inicijacija u redovnički život – ulazak u Novicijat

Uoči svetkovine sv. Petra i Pavla, 28. lipnja 2024. godine, nakon svečanih Večernjih hvala u đakovačkoj katedrali, sestre su se okupile u samostanskoj crkvi Presv. Srca Isusova gdje su, u 20 sati, uz svečanu molitvu Povečerja, dvije postulante započele Novicijat, vrijeme intenzivnije pripreme za zavjete.

Obred je predvodila s. Valerija Široki, provincijalna poglavarica. Postulante su, uz redovničku haljinu i novicijatski veo, dobile i novo ime po kojem će od sada biti prepoznatljive u našoj redovničkoj obitelji:

Iva Prlić – sestra Iva Marija,

Ana Umiljanović – sestra Rebeka.

Brigu za njihov odgoj preuzela je voditeljica Novicijata, s. Marta Kovačić, koja je, na kraju obreda, u pratnji s. Valerije i sestara iz Provincijalnoga vodstva, sestre novakinje svečano iz crkve povela u prostorije Novicijata.

Ovomu radosnom događaju nazočile su sestre đakovačkih zajednica, sestre koje obavljaju godišnje duhovne vježbe, zajedno s voditeljem fra Miljenkom Vrabecom, OFMCap.

s. Nada Martinković

Primanje u kandidaturu

U utorak, 19. ožujka 2024. godine, na svetkovinu sv. Josipa, te na prvi od 13 utoraka posvećenih sv. Antunu Pado-vanskom, Milosrdne sestre sv. Križa povjerile su zagovoru ovih svetaca novu kandidaticu, Luciju Ofenbeher, koja je je 26. studenoga 2023. godine stupila u sa-

mostan u Đakovu. Došla je iz Petrijevac, iz Župe sv. Petra, apostola. Svoju želju da bude primljena u kandidaturu izrekla je provincijalnoj poglavarici s. Valeriji Široki, nakon molitve Srednjega časa u samostanskoj crkvi Presv. Srca Isusova u Đakovu. U odgovoru na njezinu molbu s. Valerija naglasila je kako su utemeljitelji Družbe, a također i bl. s. Ulrika Nisch i bl. s. Zdenka Schelingova, kao i sv. Josip, imali pogled neprestano usmjeren prema Bogu, odakle im je dolazila snage za svaki novi odaziv i svako novo hrabro izrečeno „da” Bogu. Osvrnula se zatim na riječi molbe kandidatice Lucije, te joj je uputila riječi ohrabrenja, u ime cijele zajednice koja ju želi, u vremenu rasta i upoznavanja zajednice, podupirati, osobito molitvom i svjedočenjem za Krista za kojim su sve pošle. Slijedilo je primanje znaka Tau. Svoju molitvu predanja i zahvalnosti Lucija je izrazila pjevajući pjesmu „Ja znam da Bog za mene ima put”.

Obredu su nazočile sestre iz provincijalnoga vodstva, iz Provincijalne zajednice, iz zajednice Doma sv. Josipa, iz Novicijatske formativne zajednice, kao i sestre Postulatske formativne zajednice: s. Doroteja Krešić, kućna poglavarica i voditeljica Postulatske formativne zajednice, s. Dragica Ivkić i s. Nada Martinković, zajedno s postulanticama.

s. Nada Martinković

Konferencije kućnih poglavarica

U samostanu Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, od 2. do 3. ožujka 2024. godine, održane su Konferencije kućnih poglavarica. U uvodnom dijelu s. Valerija Široki, provincijalna poglavarica, najavila je temu: *Duhom Božjim pokrenute hrabro ulazimo u proces 'transformatio' (preobrazbe) prema unutra i prema vani*, te je u svojem govoru naglasila: „Vjerujem da ste i same svjesne koliko je važna i odgovorna vaša služba u zajednici i Provinciji. Vi ste one koje, zajedno sa sestrama svoje zajednice, kreirate život u njoj i sudjelujete u poslanju koje nam je, kao Družbi Milosrdnih sestara sv. Križa, povjereno.”

Konferencijama su prethodile duhovne vježbe, pod vodstvom fra Damira Pavića, OFM, a kao uvod u rad Konferencija fra Damir održao je predavanje na temu *Uloga kućne poglavarice u procesu preobrazbe zajednice*, s pitanjima na koja su sestre, nakon predavanja i diskusije, u malim skupinama, po tri, izmijenile iskustva: *Koji su strahovi koje imam kao poglavarica povjerene mi zajednice? Odakle crpim snagu za vođenje povjerene mi zajednice? Što mogu konkretno učiniti više kao poglavarica za boljitak i preobrazbu zajednice? Na koji se način suočavam s*

vlastitim pogriješcima u vođenju zajednice i kako ih rješavam, a na koji se način kao poglavarica suočavam s pogriješcima drugih sestara i kako ih rješavam?

U popodnevnom radu predavanja i radionice, na temu *Granice i ograničenja u zajedničkom životu*, vodila je dr. sc. Anita Dučkić Sertić, sveučilišna specijalistica psihosocijalnoga pristupa u socijalnom radu, diplomirana katehistica, logoterapeut, voditeljica Centra za promicanje dobrobiti ranjivih osoba te registrirani izmiritelj pri Ministarstvu pravosuđa.

Sutradan, nakon svečane sv. mise, u nastavku rada slijedila su izvješća i diskusije na temu: *Aktualna događanja u Provinciji*, koja su predstavile sestre iz Provincijalnoga vodstva, i *Ekonomsko stanje*, koje je iznijela s. Lovorka Jukić, provincijalna ekonomica.

Osim kućnih poglavarica iz zajednica u Hrvatskoj, bile su prisutne kućne poglavarice iz Regije Kosovo, kao i regionalna poglavarica s. M. Lindita Dedaj.

s. Viktorija Šimić

Susret redovnica vinkovačke regije u Bošnjacima

U popodnevnim satima, u subotu 9. ožujka 2024. godine, okupile su se redovnice vinkovačke regije u Bošnjacima na korizmeni susret.

Prigodnu riječ uputio im je domaći župnik, vlč. Josip Levaković. Povezao je život sv. Martina, biskupa, zaštitnika Župe, i njegova đakona Brcka s evanđeljem dana.

Sveti Martin, koji u susretu s prosjakom nema sa sobom ni novčića, ali u domišljatoj ljubavi daruje mu komad svojega plašta, izazov je i danas sestra-ma redovnicama koje polažu zavjet siromaštva i kao takve susreću današnje siromahe na putovima svojega života, tražeći načina kako im pružiti utjehu i pomoć darujući dio sebe. Sveti je Martin osobama posvećenoga života također poticaj po svojoj nutarnjoj potrebi povlačenja u kontemplaciju. On ne ostaje površan u molitvi, nego ostavlja svijet kako bi bio s Bogom, vodeći život u skrovitosti, slobodan od težnje za čašću i vlašću.

Ipak, znamo, Bog ga je pozvao da mu služi svojim krjeposnim životom u Crkvi kao biskup. Župnik Levaković iz tog je razdoblja Svetčeva života osobito istaknuo njegov odnos, pun strpljivosti i ljubavi, prema đakonu, redovniku Brcku, koji je bio vrlo umišljen, sklon klevetanju, nesređen i nepodnošljiv, te je zavidio biskupu Martinu na njegovoj svetosti, omalovažavajući ga i ponižavajući pred drugima. Biskup Martin često ga je strpljivo, krajnje dobrohotno i uvijek s ljubavlju prekoravao. Predavač je Brcka usporedio s umišljenim i oholim farizejom iz evanđelja dana, koji moli u hramu hvaleći sebe, a omalovažavajući druge, dok je sveti Martin, poput poniznoga carinika, bio ustrajan u svojoj molitvi koja opravdava, ali i u velikoj ljubavi s kojom ga je podnosio, u ljubavi koja se nada. Ta ljubav dala je svoj plod! Malo pomalo ljubav sv. Martina ulazila je i u srce njegova umišljenog đakona Brcka koji je kasnije naslijedio biskupa Martina u biskupstvu i na kraju i sam postao svet. Poticaj je to i redovnicama u izazovima zajedničkoga života, u prihvatanju slabosti. Ujedno je i ohrabrenje da za svetost nikad nije kasno jer, kako je rekao vlč. Levaković: „Svaki svetac ima svoju prošlost, a svaki grješnik svoju budućnost.”

Nakon nagovora sestre su se u tišini i molitvi uputile do kapele Drage Gospe. O samoj povijesti toga mjesta progovorio im je Antun Lešić, profesor povijesti. Nakon povratka u župnu kuću, te nakon okrjepe i druženja, slijedila je zajednička molitva Večernjih hvala.

Zahvalne Župniku na duhovnoj i materijalnoj velikodušnosti, u radosti susreta, sestre su se vratile svojim kućama, spremne nastaviti strpljivom ljubavlju živjeti svoje zavjete i zajedništvo, svjedočeći ljepotu i radost života potpuno predana Bogu, te rastući u Božjoj ljubavi koja je otvorena svim ljudima; ljubavi koja posvećuje onoga koji ljubi, kao i onoga kojemu se ljubav iskazuje.

s. Amadea Birouljević

Susret sestara s privremenim zavjetima u Franjevačkoj kući molitve

U organizaciji Hrvatske redovničke konferencije i Povjerenstva za početnu formaciju redovnika i redovnica, od 10. do 12. svibnja 2024. godine, održan je susret sestara s privremenim zavjetima u Franjevačkoj kući molitve u Masnoj Luci, BiH. Susretu je prisustvovalo 37 sestara s prvim zavjetima, u pratnji svojih odgojiteljica, iz dvanaest redovničkih zajednica. Tema susreta bila je *Bogu posvećene osobe i život s medijima*, a predavanja su održali pročelnik Sveučilišnoga odjela za komunikologiju Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Danijel Labaš te fra Andrija Majić, OFM.

U petak, u večernjim satima, voditeljica Povjerenstva HRK za početnu formaciju redovnika i redovnica, s. Marta Vunak, SMI, održala je uvodni nagovor o aktualnosti i potrebi bavljenja temom medija u kontekstu posvećenoga života. Nastavak promišljanja o ovoj temi bio je u subotu predavanjem fra Andrije o kršćanskoj komunikaciji te na

koji se način ona razlikuje od one svjetovne, populiističke. Naša je uloga danas komunicirati ovom društvu Isusa Krista, zaključio je fra Andrija. Nakon nagovora bila je prilika za osobni razgovor i svetu ispovijed, a u poslijepodnevnim satima uslijedilo je razgledavanje lokalnih znamenitosti uz stručno vodstvo. Posjećen je park prirode Blidinje i kapelica Gospe Snježne, Nekropola stećaka te grob Dive Grabovčeve.

Tijekom večernjega predavanja, prof. Daniel Labaš govorio je o komunikaciji i medijima, pošavši od aktivnoga slušanja kao preduvjeta uspješne komunikacije. (...) Ne smijemo zanemariti ni pozitivnu stranu medijskoga prostora koji može ponuditi veće prilike za susrete, poticanje solidarnosti te jačanje i promicanje pravih vrijednosti. Pozvani smo to iskoristiti.

Na kraju se može zaključiti da se od medija danas ne može, a ni ne treba bježati. Oni su dio svakodnevnoga, pa tako i posvećenoga života. Pozvani smo učiti ispravno ih koristiti na slavu Božju i pomoću njih osluškivati potrebe današnjega vremena te Božji glas koji nas upućuje na koji način na njih odgovoriti. Kako bi to uistinu i bilo moguće, potrebno je produbljivati osobni odnos s Gospodinom u zajedničkoj i osobnoj molitvi. Stoga je u središtu ovoga susreta mladih redovnica bila svakodnevna zajednička sveta misa i molitva Časoslova, koju su animirale sestre svih prisutnih zajednica.

Susret je završio zajedničkim ručkom, uz pjesmu i zahvalu domaćinima Franjevačke kuće molitve u Masnoj luci, na čelu s fra Josipom Vlašićem. Zahvalne Bogu na ovom vikendu i zajedništvu, predavačima i svima uključenima u organizaciju, sestre su se uputile svojim samostanima i zajednicama, s radošću iščekujući sljedeći susret.

s. M. Branka Čutura

Priznanje grada Belišća s. Alemki Štefanko

Na svečanoj sjednici Gradskoga vijeća Grada Belišća, u sklopu proslave 140. rođendana Grada, održane u utorak, 30. travnja 2024. godine, zamjenica gradonačelnika Ljerka Vučković i predsjednik Gradskoga vijeća Dario Fletko uručili su pet javnih priznanja „Grb grada Belišća”. Nagradu je primila i sestra Alemka Štefanko za izuzetna ostvarenja i doprinos humanosti te sveukupnomu vjerskomu životu Grada Belišća.

Istaknuto je kako je s. Alemka Štefanko studirala na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu i diplomirala 1968. godine te da je kao orguljašica i voditeljica crkvenih zborova neumorno djelovala u raznim mjestima u našoj Domovini i inozemstvu. U Belišću je ostavila neizbrisiv trag tijekom 20 godina djelovanja, od 2003. do 2023. godine. Za sav doprinos, u znak zahvale, dodijeljena joj je plaketa „Grb grada Belišća”. Čestitamo!

Ana Humbal

I Obećanja Frame Đakovo

Subota, 27. travnja 2024. godine, za đakovačku Framu bila je poseban dan jer su toga dana bila obećanja. Prva obećanja ili obnovu obećanja izreklo je 16 framaša, zbog čega su svi framaši jako zahvalni.

Sveta misa održana je u 17,30 sati u samostanskoj crkvi Presv. Srca Isusova u Đakovu, a predvodio ju je fra Vinko Brković, OFM. Svojom snažnom propovijedi ohrabrio nas je i potaknuo da po primjeru sv. Franje nastavimo Kristovim putem. Poslije svečanosti i najbitnijeg duhovnoga dijela dana, uslijedilo je zajedničko druženje i objed s obiteljima framaša, prijateljima, framašima iz ostalih bratstava i sestrama iz samostana.

„Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta”, piše evanđelist Matej, a upravo to su riječi koje su nam obilježile ovaj radošću ispunjen dan. Kasnije smo gledali skeč, koji je marljivo pripremalo nekoliko framaša na temu *Večera za pet*, u kojoj je domaćin bio sam Isus.

Na kraju velika hvala svim sviračima, pjevačima i plesačima što su svojom toplinom i veseljem istinski slavili Gospodina i sve prisutne razveselili

te tako na najljepši način priveli kraju ovo slavlje obećanja.

Za ovo slavlje framaši su se pripremili duhovnom obnovom koju je vodila s. Rafaela Jozić, a sve je organizirala i pratila s. Gabrijela Tea Damjanović, duhovna asistentica.

Mira Bošnjaković | Evo me! – Obećanja Frame Otok

Pod geslom „Obucite svu opremu Božju da se možete oduprijeti lukavstvima đavlovim” (Ef 6, 11) petnaest članova Frame Župe sv. Antuna Padovanskog iz Otoka dalo je u subotu, 3. veljače 2024. godine, na večernjoj svetoj misi prvi put ili obnovilo obećanja da će živjeti evanđelje. Uz domaće framaše na misnom slavlju sudjelovao je i veliki broj gostujućih framaša sa svojim duhovnim asistentima: Borovo, Vukovar, Slavonski Brod, Belišće, Osijek – Tvrđa, Sikirevci, Đakovo, Našice.

Koncelebrirano euharistijsko slavlje vodio je područni asistent fra Vinko Brković iz Našica, a koncelebrirali su fra Marko Neretljak iz Belišća i domaći župnik i dekan Otočkoga dekanata preč. Antun Knežević.

Na početku misnoga slavlja nazočne je pozdravio preč. Knežević, izrazivši radost što su se okupili u ovolikom broju. Nazočnima se pozdravnim riječima obratio i fra Vinko Brković, izražavajući radost što može nazočiti ovom slavlju.

U homiliji se prvo obratio slavljenicima: „Danas je važan dan za vas koji po prvi put dajete svoja obećanja ili koji ih obnavljate. Svojim „Evo me” izražavate da ste spremni biti poslužitelji evanđelja, baš poput sv. Pavla. Iako bismo svi voljeli biti tako veliki i značajni poput njega, ipak moramo mi biti mi. On nam može biti uzor, ali mi moramo svetost živjeti na svoj način. Pozvani smo tu svetost živjeti u našoj svakodnevici, u našim obiteljima, u školi i na fakultetu. Vi ste odlučili za geslo svojih obećanja uzeti redak iz Pavlove poslanice Efežanima: ‘Obucite svu opremu Božju da se možete oduprijeti lukavstvima đavlovim’ (Ef 6, 11) te se tako pripremiti za sve ono što vas čeka u životu.”

Nastavljajući na pročitani odlomak evanđelja dodao je: „U evanđelju koje smo čuli mogli smo primijetiti kako Isus ulazi u jednu konkretnu kuću, u jednu konkretnu obitelj te tamo ozdravlja Petrovu punica, koja im nakon toga poslužuje. Krist joj je iskazao milost te ona uzvraća posluživanjem, baš kao što to govori Pavao u Poslanici Korinćanima.

Po milosti sakramenta krštenja, ali i ispovijedi i euharistije, mi smo također pozvani biti poslužitelji evanđelja, jer želimo da nam evanđelje bude vodič, a euharistija središte života. Dok živimo tu stvarnost obećanja, pozvani smo također tu milost posluživanja iskazivati jedni drugima u svakodnevnim situacijama. Uputiti nekomu toplu riječ, blagi osmijeh ili samo jednostavno pitanje: ‘Kako si?’ – može promijeniti naš život. Job u prvom čitanju govori kako mu praktički nije do života, što nam govori da on ne živi, nego životari, a njegovi prijatelji nisu mu na pomoć, nego traže njegovu krivicu. Kao framašima, vaš život bi trebao biti nasljedovanje sv. Franje koji je nastojao u svima pronaći klicu dobra. Neka stoga i vaša obećanja budu odraz milosti koju je Krist vama iskazao. Budite poslužitelji evanđelja tako što ćete služiti jedni drugima, što ćete biti na pomoć bližnjima koji vas okružuju u svakodnevici. Ne dopustite da se drugi, onaj koji je pokraj vas, osjeća usamljenim, nego neka svatko u vama može pronaći brata i sestru”, zaključio je fra Vinko.

Slavlje je završilo duhovno-kulturnim programom koji su pripravili članovi Frame sa svojom asistenticom s. Rafaelom Jozić. Slavlje je pjevanjem uzveličao Župni zbor mladih „Gracije”.

s. Matea Čelik

Obnova Frame u Sikirevcima

Nakon višegodišnje pauze, i nakon nekoliko najavnih susreta u listopadu, početkom studenog 2023. godine mladi su se u Sikirevcima ponovno počeli okupljati na susretima Franjevačke mladeži. Na tjednim susretima mladi su upoznavali što je to Frame, a njih dvadeset razlučilo je i odlučilo pripadati bratstvu te su na spomendan Gospe Fatimske, 13. svibnja 2024. g., obredom Primanja primljeni u mjesno bratstvo Frame u Sikirevcima. Obred Primanja je, u ime franjevačke obitelji, vodio područni duhovni asistent Frame fra Vinko Brković te područna predsjednica Rafaela Jakobović. Fra Vinko, u svojem govoru framašima, istaknuo je snagu zajedništva te ih potaknuo da ustraju na putu koji započinju. Kao uspomenu, dar i poticaj svaki primanik primio je Novi zavjet i Statut Franjevačke mladeži da im budu svjetlo i putokaz na putu posvećenja.

Župnik, vlč. Drago Marković, zaista velikodušno i radosno podržava mlade koji se okupljaju u njegovoj župi.

Sikirevački framaši dosad su bili vrlo aktivni. Tako su, u suradnji sa sikirevačkim trećoredcima, animirali tradicionalni Božićni koncert u Sikirevcima vođenjem programa, recitacijama i molitvom, a nakana im je bila upoznati mjesnu zajednicu sa sv. Franjom i obljetnicom njegovih prvih jaslca u Grecciu. Na Veliki četvrtak framaši su sudjelovali u animiranju Gestemanske ure. Uoči svetkovine Božjega milosrđa kao bratstvo uputili su se i na hodočašće u Svetište Božjega milosrđa na Ovčari. U velikom broju sudjelovali su na svim obe-

ćanjima drugih framaša u našem Području, kao i na Područnom kapitulu. A jer ih sve veže ljubav i zahvalnost prema s. M. Petri Toman, koja je dugo bila u Sikirevcima i koja je većini framaša bila vjeroučiteljica, jednom prilikom framaši su se zaputili i do Donjega Miholjca kako bi posjetili i iznenadili s. M. Petru. Sudjelovali su na susretu Hrvatske katoličke mladeži u Gospiću. Na poziv župnika, framaši su sudjelovali i u programu obilježavanja kraja katehetske godine za osnovnoškolce u Župi.

s. Celine Goessl, Merrill, Kuća SAD-a

100 godina Milosrdnih sestara sv. Križa u Merrillu, Wisconsin, SAD

Retrospektiva

Naša misija u SAD-u započela je 22. srpnja 1923. godine, kada je majka Aniceta Regli držala pismo s poštanskim žigom Merrilla, Wisconsin, koje je sadržavalo ponudu i obećanje. Više je puta čitala sadržaj koji je govorio da ljudi u Merrillu jedva čekaju njezin dolazak. Gradsko je vijeće potvrdilo: „Ne ćete pogriješiti ako dođete u Merrill.” Sanjala je o mjestu ljepote slične onoj u Ingenbohl – mjestu prirodne ljepote s visokim drvećem i vodama tekućicama koje će ju podsjećati na njezinu domovinu. Kakvo joj je oduševljenje moralo proći kroz glavu kada je prvi put ugledala brdo koje je trebalo postati BRDO SVETOGA KRIŽA. Bila je to sigurno Obećana zemlja. Službeni nadnevak useljenja u Rezidenciju Scott na brdu u Merrillu bio je 23. listopada 1923. godine.

Odavanje priznanja sestrama na „Praznik rada”

Majci Aniceti bilo je najvažnije hitno izgraditi bolnicu na ovom brježuljku. Bila je sjajna velikodušnost ljudi Merrilla i njihova gradonačelnika koji su joj udijelili krasnu skupinu muškaraca kako bi joj pomogli kod planiranja i izgradnje Bolnice svetoga Križa. U to su vrijeme samo muškarci obavljali takve poslove, a kada je trebalo potpisati papire za početak gradnje, rekla je toj skupini muškaraca da se mora vratiti u kapelu i zamoliti Boga za blagoslov, prije no što potpiše dokument. Kamen temeljac položen je 13. rujna 1925. godine, spomenik ljubavi na slavu Božju. Nakon samo četiri godine majka Aniceta spremala se vratiti u Ingenbohl. Oproštajne misli zapisane su u dnevnim novinama *Merrill Daily Herald*: „Oproštaj s majkom Anicetom ne može proći bez izražavanja iskrena žaljenja što nas napušta. Onima koji su imali zadovoljstvo poznavati Majku, ne će biti potrebno objašnjavati gubitak koji su stanovnici Merrilla osjetili njezinim odlaskom. Građani su našega grada rekli da će se ona jednoga dana vratiti u Merrill.”

Događaji u povodu Jubilejske godine

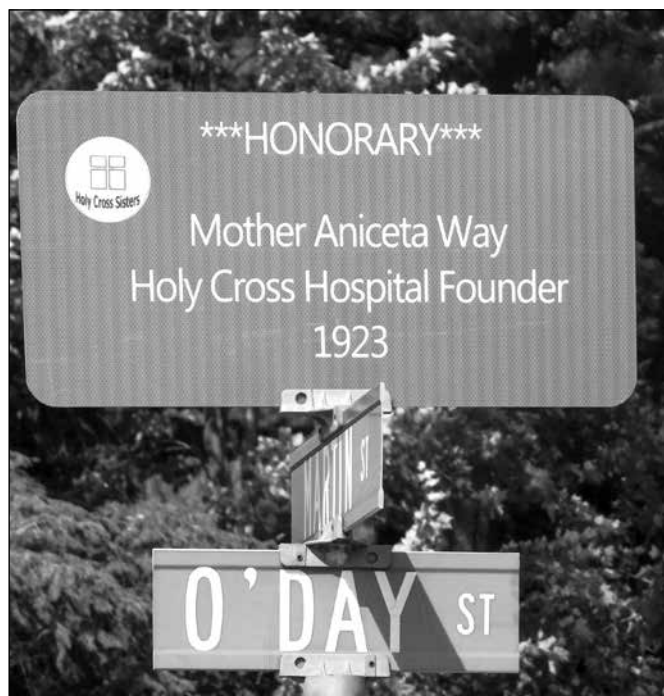
Dostigli smo prekretnicu 24. listopada 2021. g., kada smo obilježili korak - prijelaz od biti Provincija na postati Kuća. Sada nas je 20 sestara i sve živimo u Merrillu. Danas slavimo 100. godišnjicu prisutnosti i djelovanja u Merrillu. Naš je moto: „Potreba vremena volja je Božja.”

U petak 21. listopada 2022. g. naš se gradonačelnik, Stevens Haas, pridružio sestrama kako bismo obilježili početak 100. godišnjice našega djelovanja u Merrillu, u državi Wisconsin. Gradonačelnik Haas pročitao je proglas u ime grada Merrilla kojim se priznaju i ističu postignuća sestara koje su pružile gradu Merrillu. Na kraju proglašenja piše: „Stoga, ja,

Steven Haas, gradonačelnik grada Merrilla, ovim putem upućujem iskrene čestitke Milosrdnim sestrama svetoga Križa i pozivam sve građane da mi se pridruže u ovom izrazu našega poštovanja i zahvalnosti za njihovu nesebičnu predanost dobrobiti naše zajednice te izražavamo naše najbolje želje povodom početka njihove 100. obljetnice u Merrillu.”

U ponedjeljak, 4. rujna 2023. godine, pridružile smo se povorci povodom Praznika rada. To nam je dalo priliku pozdraviti se sa stotinama ljudi koji su bili na ulicama. Mogle smo im doviknuti: „Bog vas blagoslovi!” dok smo prolazile pored onih s kojima smo radile i živjele.

Za vrijeme Generalne vizitacije, koju su vodile sestra Marie-Marthe Schönenberger, vrhovna poglavarica, i sestra Dorothee Halbach, vrhovna savjetnica, 14. rujna 2023. godine, članovi gradskoga vijeća Merilla pridružili su nam se u O’Day ulici kod otkrivanja znaka, naziva ulice „Put Majke Anicete” u čast majke Anicete Regli, zbog njezina truda i napora da dovede Milosrdne sestre svetoga Križa u Merrill.

Novo ime ulice

Dan otvorenih vrata imali smo 17. rujna od 13 do 16 sati, u zgradi Agra, u Merrillu, u čast 100. obljetnice života i djelovanja na ovom mjestu. Arhivistica, sestra Pam Hodgson, pripremila je povijesni prikaz našega rada u Merrillu tijekom proteklih 100 godina. Također smo se u svojim molitvama spomenuli svih onih koji su bili dio Provincije SAD-a.

Završno slavlje 100. obljetnice započelo je svetom misom 22. listopada. Pozvali smo mnoge goste koji su surađivali s nama, otkad smo došle u Merrill, i one među kojima smo djelovale. Nakon liturgije svi smo se odvezli do velike zgrade u središtu grada na svečanu večeru i druženje s uglednim uzvanicima.

Duh majke Anicete čak i danas osjeća se u našoj sredini. Ovaj divan grad bio je i jest dar od Boga Milosrdnim sestrama svetoga Križa koje su ovdje živjele i radile, i koje su još uvijek tu. To je uistinu za nas *Obećana zemlja*.

Na svečanom banketu

Theodosia, 1./2024., str. 24.-26.

Prevela s engleskoga jezika: s. Viktorija Šimić

Iz svakodnevice sestara

U ovoj rubrici sestre s nama dijele svoja posebna iskustva i događaje. Žele sa svima podijeliti ono što ih raduje i ispunja.

s. Maximiliana Krššáková, Slovačka provincija

Apostolat molitve za „Katoličku službu u zatvorima“

Sljedećim svjedočanstvom željela bih s čitateljima *Theodosije* podijeliti svoje devetnaest-godišnje iskustvo molitve i zalaganja u „Katoličkoj službi u zatvorima“. Tu su uključeni i osuđenici, i osoblje zaposleno u zatvorima. Tijekom moga rada u Bratislavi 1985. godine, nedugo nakon što sam položila svoje prve zavjete, naš Gospodin Isus pohodio me neizlječivom neurološkom bolešću, multipleks sklerozom. Prihvatila sam ovaj križ predajući se Božjoj volji, u duhu praškoga kardinala Tomášeka, kojega sam upoznala u novicijatu: „Puno činiš kada radiš za kraljevstvo Božje, više kada moliš, ali iznad svega kada trpiš.“ Nakon pada totalitarnoga režima 1990. godine, premještena sam u Dom Milosrđa, u Cerovi. Kad mi se zdravstveno stanje pogoršalo, bila sam vezana za krevet u Bolnici sv. Josipa. Sestra Terézia Benedikta, koja je studirala misiologiju na Sveučilištu u Trnavi, također je tu radila kao medicinska sestra. Tijekom izrade diplomskoga rada pohađala je Institut za kazneno-popravni sustav (ÚVTOS) u Hrnčiarovce nad Parnou, kao katehistica.

Godine 2004. upoznala me s Olgom Stropkovičovou, volonterkom koja od 1992. godine kao vjeroučiteljica donosi svjetlo evanđelja osuđenima. Olga me zamolila da molim za zatvorenike i za one koji tamo rade. Prihvatila sam taj prijedlog i obećala sam da ću moliti za nju, za njezino djelovanje u zatvoru i za druge volontere u spomenutoj ustanovi, te da ću prikazati svoju patnju. Kratko vrijeme sam se i dopisivala s dvojicom osuđenika.

„Katolička služba u zatvoru“ djelo je volontera koji osuđenima pružaju duhovnu potporu u duhu katoličke vjere. Osim volontera i dopisnika, tu su i oni koji se mole i žrtvuju za one koji izravno rade sa zatvorenicima. Sestra Fides također je izabrala

ovaj apostolat kao spisateljica i snažna moliteljica. Ja se za to borim molitvom, a pridružilo mi se i nekoliko starijih i bolesnih sestara u molitvi za plodan rad po zatvorima. Ohrabrila nas je misao bl. majke M. Terezije Scherer: „Zajednička molitva ima veliku moć.“ Od prvotne skupine sestara, koje su molile, živa je još samo s. Konštantína, koja ima 91 godinu. Od 2015. godine samo s. Bonfília moli sa mnom.

Od 1994. godine, u trećem tjednu nakon Uskrsa, svake se godine održava Međunarodni tjedan molitve za zajednice zatvorenika. Tjedan je to molitve za žrtve zločina, za pravosudni sustav, za bivše zatvorenike i za one koji su nedavno pušteni kući, za osoblje koje djeluje u zatvoru, za obitelji zatvorenika, za volontere i pastoralne djelatnike u zatvorima. Taj tjedan završava Nedjeljom Dobroga Pastira – nedjeljom molitve za osuđenike i optuženike. Svake godine svojom molitvom sudjelujem u ovoj akciji. Volonterka Olga primila je 2022. godine nagradu Majke Tereze za 30 godina duhovno-pastoralnoga rada s osuđenima. Neka ovo moje svjedočanstvo bude poticaj na molitvu i žrtvu za osuđenike. Prihvaćam svoj križ kao blagoslov u duhu bl. sestre Zdenke, koja mi je uzor u podnošenju muke, a koja je rekla: „Što god nam se dogodilo danas, sutra, ili čak od smrti, Bog sve to zna i u svemu nas blagoslivlja.“

Zahvaljujem Bogu što već više od 19 godina mogu svojim molitvama i žrtvama podupirati djelovanje kateheta koji osuđenima donose svjetlo Božje ljubavi, što donose mir i nadu njihovim srcima i pomažu im postati dobrim kršćanima i cjelovitim ljudima.

Sretna sam u svojem zvanju i poslanju kao Milosrdna sestra svetoga Križa. Zahvaljujem Bogu što još uvijek mogu moliti, zajedno sa sestrom Bon-

filijom, i što mi daje snagu da mogu, uz pomoć mobitela, riječima ohrabrenja pomagati onima koji pate, u duhu riječi apostola Pavla (2 Kor 1, 4): „On nas tje-

ši u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog.”

s. Josefa Harter, Hegne, Provincija Baden-Württemberg.

„Jedna desna, jedna lijeva...” – Posebna metoda poučavanja

Učenici 9. razreda naše Srednje škole *Marianum* izrazili su želju da nauče pletiti pod izbornim predmetom: Kultura svakodnevice – prehrana – društvena djelatnost. Njihova je učiteljica imala sjajnu ideju. Zнала je da među starijim sestrama Zajednice sv. Ane postoji skupina sestara koje se sastaju jednom tjedno i pletu za bebe i za malu djecu u dječjem domu. Zašto ne iskoristiti ove vještine? Pitano, učinjeno! Ljubitelji pletenja već neko vrijeme imaju jednom tjedno sate pouke u zajedničkoj prostoriji Zajednice svete Ane. Ovdje ih srdačno dočekuju živahne sestre u dobi između 80 i 95 godina starosti i poučavaju ih tehnikama pletenja.

Međugeneracijsko pletenje

Stariji strpljivo uvode polaznike u umijeće pletenja i uživaju prenoseći svoja znanja i vještine u idealnoj situaciji poučavanja jedan na jedan, odnosno u parovima: „mladi i stari”! To znači da se pomoć može brzo pružiti kad, primjerice, šavovi kod pletenja ne funkcioniraju ili kad pletivo pada s igle. Učenici su najprije naučili uobičajene tehnike pletenja, koje se najčešće koriste po uzorku za pletenje. Sada isprobavaju isplesti sebi čarape za hladnu sezonu.

Kada sestre, primjerice, pričaju o svojem djetinjstvu i o satovima ručnoga rada u ranijim desetljećima, pletenje postaje svojevrsna lekcija iz povijesti. A zauzvrat, sestrama ti mladi studenti govore o svojim iskustvima.

Skupina kod pletenja

„Vrlo je zabavno jer smo primijetili da obje strane stvarno uživaju i možemo naučiti nešto jedni od drugih” – kažu učenici. A učiteljica dodaje: „Susret između mladih i starijih donosi vrijednu izmjenu koja produbljuje međusobno razumijevanje s obje strane i pomaže ukloniti prepreke i ukočenost ili strahove jednih u odnosu na druge. Mladi ljudi stječu socijalne vještine u ophođenju sa starijima i mogu imati koristi od bogatoga iskustva i znanja sestara.”

Otac Teodozije i majka M. Terezija sigurno su oduševljeni ovim projektom.

Theodosia, 1./2024., str. 35.-38.

Prevela s engleskoga jezika: s. Viktorija Šimić

Iz pisane ostavštine o. Franje Vlašića, OFM (1930.-1985.)

Iz pisama sestri (*nest*)

Guši nas vanjski rad, obveze, nervoza. Moglo bi se i više posla učiniti kad bi bilo više molitve, šutnje, razumijevanja i ljubavi.

Ave Maria!

Cijenjena Sestro!

Pišem s. A. pa da se usput i Vas sjetim. Možda Božja Providnost učini da se kadgod sretnemo i usmeno

porazgovorimo. Svakako, uključit ću Vas u molitve. Odsele Vas smatram dušom koju mi je Marija povjerila. Znam da i Vi imate živu želju BITI BOŽJA.

Vjerujem da i nad Vama bdiye Marijin ljubazni pogled. Čemu se toliko bojite! Znam da ste osjetljivi i da na Vas sve to djeluje, ipak ne smijete biti toliko izgubljeni. Mora da ste po naravi melankolik (?). Drugom zgodom ću Vam opširnije dati smjernice, sada samo glavno.

Vi ste sposobni za jedan solidan unutarnji život. Skriven i jednostavan. Život unutarnjeg jedinstva s Bogom i život žrtve. Samo imate premalo pouzdanja u sebe. Vi možete, jer Vam Bog dovoljno daje.

Danas, na žalost, naše zajednice postaju više svjetski domovi, u kojima se malo moli i u kojima ima malo ljubavi. Guši nas vanjski rad, obveze, nervoza. Moglo bi se i više posla učiniti kad bi bilo više molitve, šutnje, razumijevanja i ljubavi. Danas malo odgaja zajednica. Zato smo prisiljeni u samima sebi stvoriti malu klauzuru i tu tražiti Boga, tu mu se moliti. Učinite to. Ne obazirite se na okolinu. Ne smije Vas to toliko mučiti. Nije li Bog s Vama? Postavio Vas je tu da budete svjetlo tim ljudima. To je doduše križ. Ali može li naš život biti sličan Isusovu bez križa?

Vi niste daleko od unutarnjeg mira. Vi ga ponekad i osjetite. Ali ga zbog osjetljivosti brzo izgubite.

Morate biti jači! Nedostaje Vam samo: hrabro prihvatiti iz Božje ruke sve što dođe. Ići putem Križa! Dok god njime ne počnete odvažno ići, nećete biti zadovoljni. Sve će Vam biti teško i smetati Vam.

Ne mislite kao da želim reći da ste samo nestrpljivi. Uvjeren sam da Vi dosta hrabro nosite križeve. Ali možete i morate još hrabrije, vedrije, s mnogo više pouzdanja: da to Bog hoće, da ste u Marijinim rukama i da time spašavate duše a sebe posvećujete. Morate, jednom riječju doživjeti da ste od Boga

posebno ljubljani. Vas ubija neko podsvjesno nepo-
uzdanje. Možda sebe odviše podcjenjujete? Kad bi-
ste bili uvjereni da ste Božje i Gospino drago dijete;
da Vam je Bog pripremio veliku nagradu, da je za-
dovoljan s Vama i da sve što radite, trpite i molite
ima smisla – možda biste onda naprosto letjeli. A Vi
sve to imate. Samo zbog „kukavičluka” – (nećete se
na to uvrijediti). Ja se volim šaliti to još ne osjećate.
Čim počnete odlučno, sve će Vam se poteškoće učini-
ti malenima.

Mnogo pozdrava – u Kristu i Mariji odani

POHOĐENJE B. D. MARIJE, 2. 7. 1970.

Gospino se dijete hrani križevima. To mu je dnevna, normalna hrana. Iz toga onda proizlazi mnoštvo milosti.

Ave Maria!

Cijenjena Sestro!

Kad smo se zadnji put vidjeli, nisam imao vreme-
na za razgovor – premda ste možda željeli. Neka ovo
pismce bude nadopuna. U redu sam primio pismo
od 12. 12. 1971.

1. Kažete: „kad bih samo mogla mirno primiti što
svaki dan donosi...” Znam da je neostvarivo da
idealno sve primimo kao sveci, ali boriti se za
to možemo! Gospa samo to zahtijeva. Ovo je ve-
oma važno. Gospino se dijete hrani križevima.
To mu je dnevna, normalna hrana. Iz toga onda
proizlazi mnoštvo milosti. – Ne gledajte na: su-
hoću, napasti, neprilike, poniženja itd. kao na
neko zlo, nego kao na prigode u koje nas stavlja
Bezgrešna da dozorimo!
2. Vaš napredak? Tko to može znati gdje smo, u ko-
likoj smo Božjoj milosti. Ne znamo naime krite-
rije kojima nas Bog mjeri. Ali jedno znamo, ako
sve dajemo od sebe, da će Bog naše nedostatke

ispraviti; dapače, on će ih iskoristiti za naše do-
bro, „jer onima koji Boga ljube sve ide na korist”.
I mene zaboje pogreške i brojni nedostaci. Ali,
opet, slegnem ramenima i rekнем: Nije važno
kakav sam. Važno je što želim i nastojim biti!
– Ne valja mnogo gubiti vremena kukajući nad
sobom, jer to ubija hrabrost. Ne činimo mi sami
sebe svetima nego Bog, odnosno njegova mi-
lost. Ne gledajmo natrag! Pogled usmjerimo na
sadašnji trenutak, jer nam je samo za nj dana
milost. Što je bilo – prepustimo Božjem milosr-
đu, a što će biti – dobroti.

3. Nastojte pratiti „liturgijsko vrijeme”. Tako –
sada svibanj posvetite Mariji. Razmišljajte o
Njoj. Možete za svaki dan po jedno otajstvo kru-
nice. Lijepo proslavite Uzašašće, Duhove i Tije-
lovo... Prikazujte u ovom mjesecu trpljenje Bez-
grešnoj za najveće grešnike.
4. „Često se pitam: Zašto je Bog dopustio da u mo-
joj duši zavlada tolika pustoš i suhoća?”
Nekad smo mi sami tome uzrok. Ponešto duhov-
ne lijenosti. Preosjetljivost. Duhovna sebičnost
(želja da nas Bog tetoši kao da to zaslužujemo).
Premalo revnosti da trpimo da budemo poniža-
vani, zapostavljani... Zato nam Bog ne daje utje-
he. On nas ovako želi prisiliti da se svega otre-
semo i zagrlimo samo KRIŽ. Tada nas obaspe
biranijim milostima... mirom, radošću, ljubavlju
i apostolskim žarom; daje nam kao nagradu –
duše. Ali stalno treba trpjeti!
5. Budite čvršći!
6. Ne smijete griješiti u ovim trima stvarima:
protiv poniznosti; protiv sestrinske ljubavi i
protiv posluha. Tu sebi stavite oštru granicu.
Gospino dijete mora biti maleno, ljubazno i po-
slušno kao janje (poslušno ne iz pravde nego iz
ljubavi).
7. Neka Vas Bezgrešna zaštiti, vodi i učini svetom.
Pozdrav i blagoslov – u Kristu i Mariji odani
mali brat.

Split, 3. 5. 1972.

Zamislite što biste radili kad biste znali da ćete živjeti još samo jedan dan?

Cijenjena Sestro!

Mislim da shvaćam Vaše duhovno stanje i situaciju u kojoj se sada nalazite. Ja sam uvijek spreman pomoći Vam dokle dopiru moje mogućnosti. One su uglavnom ograničene na savjet i molitvu.

Ako želite steći pravi i trajni unutarnji mir, koji daje samo Krist, a ne svijet (narav), tada valja slijediti Kristove riječi: „Ako tko želi biti mojim učnikom, neka se odrekne sama sebe, uzme svoj križ i slijedi me.” Vi morate sebe uzeti ne kao živu nego kao **m r t v u**. Zamislite što biste radili kad biste znali da ćete živjeti još samo jedan dan? Mislim da se uopće ne biste ne samo nervirali zbog postupka ove ili one, nego ne biste ni na što drugo mislili nego na svoju dušu i Boga. Tako to treba činiti svaki dan. Treba razumjeti Kristovu riječ „neka se odrekne sebe”. Što znači odreći se? Znači ne misliti na sebe, ne računati na sebe. Znači da s tobom može svatko postupati kako hoće! Narav se ispočetka protiv toga buni, ali kasnije u tome nađe MIR, jer osjeti da je na istom putu na kojem se nalazi i Krist! Ne treba se bojati da će nas ljudi, zbog toga, preko mjere gnjaviti i iskorištavati, jer to Bog nikada neće dopustiti.

On naime nikad ne kuša preko naših sila. Ne smijemo se suprotstavljati zlu, nego zlo nadvladati dobrom (strpljivošću, opraštanjem, ljubavlju, savjesnim radom, molitvom itd.). Pogotovo se nemojte stavljati advokatom drugima... Pustite neka svatko nosi svoj križ. Ako hoćete pomoći, pomozite ovako: savjetujte sestru da hrabro prihvati žrtvu!

Već nas Krštenje izjednačuje u svemu s Kristom, što su istom zavjeti! Oni su svečano obećanje (da ne kažem službeno) da ćemo Krista savršeno slijediti, tj. sve do smrti na Križu. I on je mogao izbjeći Muku! Ali je nije htio izbjeći, jer je više volio da se izvrši Očeva nego li njegova (ljudska) volja.

Na taj način ćete postati i savršeno Marijino Dijete, jer je i Ona u svemu slijedila Božju a ne svo-

ju volju. Marijin je život, osim malih izuzetaka, bio veoma težak!

Vi imate dosta nježnu, osjetljivu narav; znam, svaki ubod boli... Ali gdje Vam je ljubav prema Bezgrešnoj?! Život brzo prolazi, kao jedan tren. Opasnost je kad prođe da se pred Bogom, njegovim i njezinim Sinom i Njom nađete gotovo praznih ruku.

U našim međusobnim odnosima (u redovničkim zajednicama) uvuklo se već podosta vladanje po naravi i naravnom razumu.

Ne vladamo se nadnaravno, kao djeca svjetla.

Marija tako postupala sa svojom djecom. Oni su na ovome svijetu „peta” u tijelu Crkve: nepoznati, siromašni, ponizni, patnici, progonjeni, zapušteni iznutra i izvana, bez stalna boravišta..., ali su to ipak ljudi duboke vjere i velike duhovne jakosti. Ona im uza sve te neprilike pribavi više unutarnje utjehe negoli oni koji pomno paze da ne nagaze na kakav križ.

Bog Vam stavlja takve osobe koje će Vas poput pšenice samljati...

Za nemir u duši ne krivite nikoga nego sebe. Recite: Ja sam još negdje „živa”, zato boli!

Neka Vam božansko Dijete koje je otpočetak stalo na put Žrtve udijeli ljubav prema takvu životu,
M i r i v e l i k u J a k o s t !

14. 12. 1973.

Prema izvornim pismima
o. Franje Vlašića, OFM,
pripremila s. M. Jacinta Mandura

msgr. Luka Marijanović, profesor u miru

Svećenici u službi samostana Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu od 1868. do 2018. godine

Popis svećenika u službi samostana od 1968.-2018. godine.

Prema dosad utvrđenim i provjerljivim podacima, sestrama redovnicama u duhovnoj službi u đakovačkom samostanu bili su svećenici koje niže navodimo, uglavnom, kronološkim redom. Istraživanje se nastavlja. Na prvom je mjestu naznačeno vrijeme njihova djelovanja u samostanu sestara u Đakovu.

- nastavak -

32. 1948.-1949. **Dr. Marinko Prepunić** (*1911.-†1975.), profesor i župnik u Rumi. Rođen u Gašincima, tada župa Drenje, a sada Satnica Đakovačka, 3. ožujka 1911. godine. Pučku školu pohađao je u Gašincima (1918.-1923.). Gimnaziju je polazio najprije u Travniku (1924.-1928.), a onda je prešao u Zagreb gdje na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji maturirao 1931. godine. Filozofsko-teološki studij započeo je u Đakovu i završio ga 1936. godine. U međuvremenu je odslužio vojni rok u Bitolju 1935. godine. Zaređen je za svećenika u Đakovu 21. svibnja 1936. godine. Bio je kapelan u Nijemcima (1936.-1937.), upravitelj župe u Gunji (1937.-1939.), upravitelj župe u Trnavi (1939.-1942.). Nakon siječnja 1942. godine postavljen je za vjeroučitelja na pučkoj školi u Osijeku, te je na tom položaju ostao do godine 1945. Ostao je kao kapelan u Osijeku I. sve do rujna 1948. godine, kada je bio premješten u Đakovo i postavljen za prefekta Bogoslovnog sjemeništa (1948.-1959.) i profesorom filozofije na VBŠ-i (1948.-1959.). U Zagrebu je bio već kao profesor nastavio bogoslovni studij, diplomirao i položio doktorat iz teologije 1958. godine. Imenovan je rektorom samostanske crkve u Đakovu (1948.-1949.). Bio je svojevremeno optužen za protudržavnu i protunarodnu propagandu skupa s drugim poglavarima i bogoslovima. Bio je imenovan upraviteljem župe u Rumi (1961.-1975.), začasnim kanonikom 1966. godine. Umro je u Srijemskoj Mitrovici 7. veljače 1975. godine, pokopan u Osijeku, na groblju sv. Ane.¹

33. 1939.-1942. **Dr. Emil Mayer** (*1904.-†1970.), rektor sjemeništa u Đakovu, župnik u Tvrdi u Osijeku. Rodio se u mjestu Jozsefalva u Banatu (Rumunjska) 22. lipnja 1904. godine. Od djetinjstva živio je u Osijeku, gdje je pohađao gimnaziju. Bogosloviju je završio u Đakovu. Zaređen je za svećenika 6. srpnja 1930. godine. Doktorirao je iz crkvenoga prava 1937. godine, u Segedinu. Bio je kateheta i kapelan u Rumi 1937. godine, prefekt Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu (1938.-1942.). Tijekom toga vremena bio je i profesor katehetike i duhovnik samostana Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu. Po vlastitoj želji bio je župnik u Dalju (1942.-1944.), te po drugi put upravljao je župom Dalj iz Osijeka (1945.-1953.). Imenovan je župnikom u osječkoj Tvrdi (1944.-1970.) i začasnim kanonikom. Biskup Stjepan Bäuerlein imenovao ga je rektorom Bogoslovnoga sjemeništa (1960.-1968.), ali je i dalje ostao osječkim župnikom i dekanom baranjskih dekanata. Za vrijeme rektorske službe u liceju predavao je društveno uređenje, povijest i njemački jezik. Na povratku s crkvenoga goda u Luču, 22. srpnja 1970. godine, stradao je u prometnoj nesreći.²

34. 1945.-1950. **Msgr. Stjepan Bulat** (*1916.-†1996.), župnik u miru. Rodio se u Đakovu 27. studenog 1916. godine. Srednju je školu pohađao u Đakovu i sedam razreda u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Zaređen je za svećenika u Đakovu 2. lipnja 1940. godine. Bio

¹ Usp. *curriculum vitae* u: Marijan Prepunić, *Matija Antun Reljković kao moralni pisac, izvadak iz doktorske*

radnje, Đakovo, 1958., 68.; Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 225.-226.; Anto Pavlović, *Poglavari...*, 427.-428.

² Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 220.-221.; Anto Pavlović, *Poglavari...*, 385.

je kapelan u Bošnjacima (1940.-1941.), upravitelj župe u Baranjskom Petrovom Selu 1941. godine., kapelan u Osijeku I. (1941.-1942.), u Osijeku III. 1942. godine., pa opet u Osijeku I. (1942.-1943.). U Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu duhovnik je (1943.-1950.), profesor apologetike 1944. godine i filozofije 1949. godine. Među ostalim dužnostima bio je i knjižničar sjemenišne knjižnice 1943. godine. Redoviti ispovjednik Milosrdnih sestara sv. Križa u Sjemeništu i Biskupskom dvoru 1945. godine, te duhovnik samostana u Đakovu. Poslije toga imenovan je župnikom u Nijemcima (1950.-1960.), u Osijeku III. (1960.-1984.). Odlikovan je čašću kapelana Njegove Svetosti 1976. godine. Umrovljen je 1. svibnja 1984. godine, potom je privremeni upravitelj župe Komletinci 1986. godine. Dušobrižnik je Školskih sestara III. reda sv. Franje Asiškog u Cetinju (1988.-1993.). Umro je u Đakovu 24. ožujka 1996. godine.³

- 35.** 1949.-1951. **Josip Pelz (*1902.-†1995.),** župnik u miru. Rodio se u Osijeku 7. ožujka 1902. godine. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Osijeku, a bogosloviju u Đakovu, gdje je zaređen za svećenika 31. kolovoza 1924. godine. Položio je državni ispit za vjeroučitelja. Obnašao je brojne službe: kapelan u Srijemskim Karlovcima (1924.-1925.), kateheta u Srijemskoj Mitrovici (1926.-1933.), upravitelj župe Kneževi Vinogradi (1933.-1935.), Petrijevcima 1935. godine, Kruševica (1937.-1938.), kateheta u Slavanskom Brodu (1938.-1941.) i Osijeku (1941.-1948.). Upravitelj župe Petrovaradin I. i II. (1948.-1949.). U Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu predavao je vjeronauk i njemački jezik (1949.-1951.). Tijekom toga vremena bio i duhovnik Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, zatim dušobrižnik školske mladeži i upravitelj Svećeničkoga doma. Nakon toga upravitelj je župe Gundinci 1951. godine, kapelan u Harkanovcima, Branjinom Vrh, gdje je bio i upraviteljem župe (1952.-1953.). Upravitelj je župe u Luču (1954.-1961.), te župnik iste župe (1961.-1963.). Župnik je u Sotinu (1963.-1969.). Umrovljen je 1969. godine. Umro je u Đakovu

25. ožujka 1995. godine, u visokoj dobi. Pokopan je na Novogradskom groblju u Osijeku.⁴

- 36.** 1951.-1976. **Jakov Šeb (*1895.-†1976.),** duhovnik sestara u Đakovu. Rodio se 28. siječnja 1895. godine u Svetoj Jeleni, Donja Zelina, župa Sv. Ivan Zeline. Gimnaziju je pohađao u Srijemskoj Mitrovici, Osijeku i Đakovu. Teologiju je studirao u Đakovu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1919. godine u Zagrebu. Bio je kapelan u Punitovcima (1919.-1920.), u Dalju (1920.-1921.) i Srijemskoj Mitrovici 1921. godine. Bio je profesor vjeronauka u Srijemskom Mitrovici (1921.-1924.) i u Osijeku (1924.-1941.), gdje je bio dugogodišnji kateheta i kasnije ravnatelj Muške gimnazije u Osijeku (1941.-1945.). Osuđen je 1945. godine najprije na smrt, zatim je kazna preinačena na dvadeset godina robije, pa opet na petnaest godina zatvora, od toga je pet i pol godina odsjedio u zatvoru Stara Gradiška. Nakon zatvora vršio je različite službe u Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu gdje je predavao vjeronauk (1952.-1953.) i u samostanu Milosrdnih sestara sv. Križa, ali mu je bilo zabranjeno kretanje izvan Đakova. Bio je imenovan duhovnikom Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu i rektorom crkve Presvetoga Srca Isusova u Đakovu (1951.-1976.). Umro je u Đakovu 16. prosinca 1976. godine.⁵

- 37.** 1940.-1965. **Mladen Relja (*1904.-†1965.),** duhovnik sestara u Đakovu. Rodio se 27. prosinca 1904. godine u mjestu Kaštel Lukšić. U djetinjstvu je prebolio meningitis, koji je ostavio traga na očima, tako da je posljednjih desetak godina jedva što vidio. Osnovnu školu pohađao je u rodnom mjestu, gimnaziju u Travniku, kod isusovaca. Poslije mature bio je u novicijatu Družbe Isusove godinu dana. Prelazi u Bogosloviju u Đakovo. Zaređen je za svećenika u Đakovu 28. lipnja 1931. godine. Poslije ređenja bio je prefekt u Dječaćkom sjemeništu na Šalati. Vrstan pedagog, strog i odlučan. Prelazi u Hvarsku biskupiju gdje je bio upravitelj župe Selca na Braču od 19. rujna 1937. do 11. studenog 1937. godine. Nakon toga prelazi u

3 Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 207.; Anto Pavlović, *Poglavarini...*, 415.-416.

4 Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 223.

5 Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 231.

župu Bobovišće. Potom je u gradu Hvaru kateheta na pučkoj i srednjoj školi. Od 11. siječnja 1940. godine preuzima u Zagrebu brigu za Milosrdne sestre sv. Križa na Vrhovcu, gdje ostaje dvanaest godina. Budući da je veoma dobro poznao sestre, dobio je nadimak „Röntgen”. U vrijeme biskupa Stjepana Bäuerleina dolazi u Đakovo gdje preuzima službu drugoga duhovnika u samostanu, uz Jakova Šeba. Umro je u Đakovu 3. ožujka 1965. godine.

- 38.** 1938.-1942; 1977.-1984. **Josip Pavlović (*1905.-†1984.)**, umirovljeni župnik vinkovački. Rodio se u Petrovaradinu 3 (župa sv. Roka) 1. veljače 1905. godine. Osnovnu je školu pohađao u Petrovaradinu, gimnaziju u Zemunu, Srijemskim Karlovcima i Zagrebu. Bogoslovne nauke polazio je u Zagrebu, gdje i zaređen za svećenika 29. lipnja 1927. godine. Bio je kapelan u Velikoj Kopanici, Rumi i Gorjanima. Dalje je vjeroučitelj u Srijemskoj Mitrovici (1927.-1929.) i Đakovu (1929.-1933.). Na đakovačkoj Bogosloviji predavao je filozofiju (1935.-1942.) i asketiku (1939.-1942.). Bio je prefekt discipline u Sjemeništu (1935.-1937.) i duhovnik (1937.-1942.). Izvanredni je ispovjednik sestara u Đakovu (1938.-1942.). Župnik je u Vinkovcima, župa sv. Ivana Nepomuka (1942.-1977.). Bio je nadalje dekan i začasni kanonik 1954. godine. Umro je kao umirovljeni vinkovački župnik, u kući Milosrdnih sestara sv. Križa (Betanija) u Đakovu 14. kolovoza 1984. godine. Njegova rođena sestra, nekoć provincijalna nadstojnica Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, bila je s. M. Amadeja Pavlović (1895.-1971.)⁶, koju su država Izrael i Muzej holokausta *Jad Vašem* iz Jeruzalema posmrtno 2008. godine proglasili „pravednicom među narodima” i dodijelili joj pripadnu medalju. Svečanost je održana u Đakovu 23. ožujka 2009. godine.⁷

- 39.** 1938.-1940. **Msgr. Ilija Anaković (*1897.-†1966.)**, kanonik u Đakovu. Rodio se u Oprisavcima 17. srpnja 1897. godine. Zaređen je za svećenika 1. srpnja 1921. godine u Đakovu. Bio je kapelan

u Erdeviku i Zemunu. Zatim prefekt u Dječaćkom sjemeništu u Đakovu, jer je Sjemenište u Osijeku prestalo postojati. Nastavnik je pedagogije i katehetike (1923.-1929.), vicerektor (1925.-1928.) u Đakovu. Ekonom je novoga Dječaćkog sjemeništa u Zagrebu na Šalati (1927.-1937.). Po povratku iz Zagreba u Đakovo biva imenovan rektorom Bogoslovnoga sjemeništa (1938.-1940.). Uz neke druge dužnosti on je bio honorarni profesor povijesti (1937.-1940.). Odlikovan je čašću komornika Njegove Svetosti 1937. godine. Izvanrednim ispovjednikom sestara bio je 1938.-1940. godine. U katedrali je bio veliki penitencijar. Upravitelj župe Sv. križa u Valpovu (1940.-1941.), ubrzo prelazi u župu Bizovac (1941.-1951.). Ravnatelj je ekonomata u Đakovu (1952.-1965.). Imenovan je kanonikom i kao takav vodio je brigu za svetište u Dragotinu. Bio je na čelu različitim organizacijama, duhovnik okružja križarica u Đakovu... Umro je kao kanonik 12. rujna 1966. godine u Đakovu.⁸

- 40.** 1965.-1978. **Josip Štimec (*1921.-†1978.)**, profesor. Rodio se u Antunovcu pokraj Pakraca 15. ožujka 1921. godine. Osnovnu školu pohađa u rodnom mjestu, gimnaziju u Zagrebu na Šalati. Bogoslovni studij započeo je u Zagrebu, a dovršio u Đakovu. Tu je zaređen za svećenika 8. srpnja 1951. godine. Bio je kapelan u Zemunu (1952.-1955.) i upravitelj župe u Surčinu (1955.-1960.). Istovremeno je pohađao Filozofski fakultet u Beogradu, gdje je diplomirao klasičnu filologiju. U Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu bio je prefekt studija (1960.-1965.) i profesor hrvatskoga i latinskoga jezika u liceju (1960.-1978.). Bio je pomoćni duhovnik u samostanu sestara u Đakovu. Umro je u Đakovu, u kući Milosrdnih sestara sv. Križa (Betanija), 28. ožujka 1978. godine.⁹

- 41.** 1951.-1973. **Msgr. dr. h. c. Ćiril Kos (1919.-2003.)**, biskup đakovački i srijemski u miru. Rodio se 19. studenog 1919. godine u Ribić Brijegu, župa Ivanec. Potječe iz radničke obitelji koja se do-

6 Miriam Steiner-Aviezer, *Hrvatski pravednici*, Zagreb, 2008., 271-273; Marin Srakić, *Odgovitelji...*, 222.

7 Anto Pavlović, *Poglavari...*, 415.

8 Marin Srakić, *Stolni kaptol...*, 291.

9 Marin Srakić, *Odgovitelji...*, 232.-233.; Anto Pavlović, *Poglavari...*, 429.

selila 1925. godine u Harkanovce. Tu je završio osnovnu školu, klasičnu gimnaziju kod franjevac na Širokom Brijegu, filozofsko-teološki studij u Đakovu. Zaređen je za svećenika 9. srpnja 1944. godine u Đakovu. Od 1. kolovoza 1944. godine kapelan je u župi Srijemska Mitrovica, tijekom kraćega vremena i upravitelj te župe. Potom je imenovan župnikom župe Trnjani od 1946. do 1951. godine. Od 1951. do 1959. godine duhovnik je i profesor Sjemeništa u Đakovu, u vrijeme snažne ateizacije i komunizma, u Crkvi nesklonom vremenu. Na insceniranom procesu 1959. godine osuđen je, s još nekim poglavarima i bogoslovima, na zatvorsku kaznu od 7 godina. Izdržavao ju je u Osijeku i Staroj Gradiški od 5. listopada 1959. do 5. listopada 1962. godine. Od 1962. pa do 1973. godine tajnik je Biskupskoga ordinarijata u Đakovu. Kanonik je od 1966. godine. Od 1973. do 1974. godine obavlja službu generalnoga, pa kapitularnoga vikara. Posvećen je za đakovačkoga i srijemskoga biskupa 17. ožujka 1974. godine. Nakon zahvale na službi dijecezanskog biskupa 19. studenog 1994. godine dobio je biskupa koadjutora i ostao u službi do 6. veljače 1997. godine. Umro je u Osijeku 6. srpnja 2003. godine. Već tijekom svoje svećeničke formacije biskup Kos bio je povezan s Milosrdnim sestrama sv. Križa u Đakovu, pogotovo je vrlo dobro surađivao s njima kao svećenik i biskup. Susretali su se na različitim mjestima: kao kapelan u Mitrovici, gdje su brojne sestre radile u gradskoj bolnici i u župi, zatim u Sjemeništu, Biskupskom dvoru i đakovačkoj katedrali. Vodio je brigu o njihovu duhovnom životu. Držao im je kratke duhovne nagovore, egzorte. Bio je ispovjednik novakinja. Rijetko se dogodilo da kao biskup nije sudjelovao u samostanskim slavljinama. Sestre su bile uvijek uz njega, posebice u njegovim bolesničkim danima.¹⁰

10 Uskoro će stogodišnjica rođenja biskupa Ćirila Kosa (1919.-2019.). Tad će se upustiti brojni svećenici i prijatelji u valorizaciju njegova rada. Bit će sigurno prilike reći nešto više o odnosu Milosrdnih sestara sv. Križa i biskupa Ćirila. O biskupu Ćirilu, v. Zvonko Benašić, Đakovački portreti, 155 životopisa, Đakovo, 2011., 69.-70.; Isti, 1974. ustoličen je biskup Ćiril Kos, Đakovački spomendani, Đakovo, 2010., 226.-227.

42. 1965.-1967. **Msgr. dr. Marin Srakić (*1937.-)**, profesor i prvi nadbiskup đakovačko-osječki u miru. Rođen je 6. srpnja 1937. godine u Ivanovcima, župa Harkanovci. Tu je završio pučku školu. U Zagrebu je pohađao šest razreda Nadbiskupske klasične gimnazije na Šalati, a dvije posljednje godine na liceju u Đakovu s ispitom zrelosti. Osnovni filozofsko-teološki studij završio je u Đakovu. Zaređen je za svećenika 6. ožujka 1960. godine. Nakon ređenja bio je kapelan u Slav. Brodu I. (1960.-1961.), upravitelj župe Podravski Podgajci (1961.-1965.), te tijekom pola godine 1963. i župe Veliškovci. Budući da je bio zaređen tri semestra ranije, bez dovršenoga studija, sa župe je polagao nepoložene ispite na VBŠ-i u Đakovu, te uz to i diferencijalne ispite na KBF-u u Zagrebu, gdje je diplomirao, a kasnije položio i licencijat iz teologije. Poslije je bio naslovni docent istoga KBF-a od 1980. godine. Nakon boravka na župi, postavljen je prefektom discipline i studija u Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu (1965.-1967.). Bio je u isto vrijeme ispovjednik sestara u Đakovu i pomoćni ispovjednik u katedrali.¹¹ Čim je položio licencijat u Zagrebu, počeo je predavati moralnu teologiju (1966.-1967.) na VBŠ-i. Već iduće godine nalazi se u Rimu, gdje na Akademiji Alfonzijani (1967.-1970.) specijalizira moralnu teologiju i polaže svoj drugi licencijat iz moralne teologije. Tu je i doktorirao 1972. godine na temelju disertacije koju je po povratku nostrificirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i stekao naslov doktora humanističkih znanosti. Po povratku iz Rima ponovno preuzima službu profesora moralne teologije (1970.-1999.). Osim toga,

11 Dr. Srakić nije bio ispovjednik sestara u samom samostanu kao takvom, osim povremeno, ali valja znati da je prije pedesetak godina bila veoma brojna zajednica sestara u Sjemeništu i Biskupskom dvoru, s raznim većim ili manjim službama. Tako ih je, prema popisu zajednica sestara iz g. 1997., bilo još dvadeset i pet u Bogoslovnom sjemeništu, Biskupskom i Svećeničkom domu, dok ih je sad već upola manje. U samom pak samostanu dr. Srakić, i to tijekom više godina, sudjelovao je u izobrazbi novakinja prve i druge godine, postulantica i kandidatice, kojih je spomenute godine bilo trideset. Predavao im je moralnu teologiju. U samostanu postoje dvije formativne zajednice: postulantska i novicijska.

predavao je još latinski i talijanski jezik, te katoličku sociologiju. Imenovan je prefektom u sjemeništu (1970.-1973.), rektorom VBŠ-e (1973.-1975.), rektorom sjemeništa (1977.-1989.). Kanonik je postao 1982. godine. Odlikovan čašću kapelana Njegove Svetosti 1980. godine, a prelatom Njegove Svetosti 1989. godine. Član je bio brojnih vijeća. Pomoćnim biskupom đakovačkim i srijemskim imenovan je 2. veljače 1990. godine, posvećen za biskupa 24. ožujka 1990. godine. Otada je generalni vikar, u stolnom je kaptolu veliki prepošt. Biskup koadjutor đakovački i srijemski postaje 10. veljače 1996. godine, a 6. veljače 1997. godine imenovan je dijecezanskim biskupom Đakovačke i Srijemske biskupije. Od 18. lipnja 2008. godine imenovan je prvim nadbiskupom i metropolitom Đakovačko-osječke nadbiskupije, do 2013. godine. Obnašao je i neke druge službe u HBK, a bio je i predsjednik HBK u Zagrebu, godine 2007., u dva mandata.¹² Još uvijek se bavi znanstvenim radom, posebice poviješću mjesne Crkve, i objavljuje svoje radove. Dosadašnji radovi izašli su mu u sa-branim djelima: svezak I.-XIII., Đakovo, 2013.-2014. I nakon toga objavio je dosta građe o našim biskupima, a osobito je pozornosti vrijedno istaknuti da je priredio za tisak i izdao prigodom 200. obljetnice rođenja i 110. godišnjice smrti biskupa J. J. Strossmayera četiri sveska njegovih spisa: J. J. Strossmayer, *Sve za vjeru i za domovinu*, Svezak I.-IV., Đakovo, 2015., s vrlo vrijednim tematskim, pojmovnim kazalom. Tako su po prvi put suvremenim čitateljima bili prilagođeni tekstovi biskupa Strossmayera, čime je uvelike olakšano čitanje i razumijevanje tema koje su bile obrađene u njegovim poslanicama.¹³

- 43.** 1974.-1985. **Msgr. Antun Jarm (*1935.-†2012.)**, umirovljeni svećenik u Đakovu. Rođen je 12. lipnja 1935. godine u Gundincima. Osnovnu je školu pohađao u Strizivojini, srednju u Zagre-

bu na Šalati i licej u Đakovu. Završio je samo četiri godine bogoslovnoga studija, ispite iz pete godine studija, zbog pastoralnih obveza, nije dospio položiti. Zaređen je za svećenika 6. ožujka 1960. godine u Đakovu. Bio je kapelan u Čepinu 1. 1960. godine, upravitelj župa Rokovci-Andrijaševci (1960.-1963.), privremeni upravitelj župe Cerna 1963. godine i Osijek 6. (1963.-1971.). Rektor je samostanske crkve u Đakovu (1974.-1985.).¹⁴ U središnjim Nadbiskupijskim ustanovama obnašao je službe ravnatelja ekonomata biskupije (1971.-1989.), predavača župske administracije na VBŠ od 1978. godine i crkvenoga pjevanja na Biskupijskoj gimnaziji (1978.-1979.). Član je bio zboru savjetnika, urednik informativnoga dijela biskupijskoga Vjesnika (1985.-2002.), voditelj uspostavljenog medijskoga ureda, te član biskupijske komisije za gradnje. Član je bio odbora za sredstva društvene komunikacije HBK i biskupijski delegat za Informativnu katoličku agenciju u Zagrebu. Prevodio je i izdavao knjige duhovnoga sadržaja. Umirovljen je 2009. godine. Umro je u svećeničkom domu u Đakovu 23. prosinca 2012. godine.¹⁵

- 44.** 1985.-1987. **Mr. sc. Marko Tomić (*1952.-†1994.)**, profesor Sv. pisma Novoga zavjeta i biblijske teologije. Rođen je u Harkanovcima 28. studenog 1952. godine. Tu je pohađao osnovnu školu, gimnaziju u Zagrebu na Šalati i licej u Đakovu, bogoslovni studij u Đakovu. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1977. godine. Bio je kapelan u Osijeku I. (1977.-1978.). U Rimu je na Gregorijani upisao i magistrirao biblijsku teologiju (1978.-1984.). Po povratku postao je profesor grčkoga jezika na Biskupijskoj gi-

¹² Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 230.; Marin Srakić, *Stolni kaptol...*, 295.-296.; Ilija Živković (ured.), *Hrvatska biskupska konferencija*, Zagreb, 1996., 26.; *Hrvatska biskupska konferencija*, Zagreb, 2007., 72.-73.

¹³ Anto Pavlović, *Poglavlari...*, 387.-388.

¹⁴ Kao rektor samostanske crkve Antun Jarm zatražio je razrješenje službe ili olakšanje suradnjom još jednoga svećenika. Na molbu s. Angeline Samardžija, iz provincijalnoga vodstva Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, ne na zahtjev Biskupskoga ordinarijata u Đakovu, takvu je suradnju bio prihvatio prof. Luka Marijanović iz Bogoslovnoga sjemeništa, na tri godine, što mu je bilo produženo na daljnje tri godine, tada sveukupno šest godina suradničke službe. Tih godina pa dalje svećenici kao samostanski suradnici ne stanuju više u samostanu.

¹⁵ Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 214.

mnaziji 1984. godine, na VBŠ-i predaje Uvod u misterij Krista 1985. godine i Novi zavjet. Bio je tajnik VBŠ-e (1989.-1991.), rektor samostanske crkve (1985.-1987.), glavni i odgovorni urednik Vjesnika Đakovačke i Srijemske biskupije (1991.-1993.). Preminuo je u KBC-u, u Osijeku 30. srpnja 2014. godine.¹⁶

45. 1987.-1990. Mr. sc. Franjo Gruić (*1932.-†2004.), umirovljeni profesor. Rođen je u Trnjanskim Kutima 1. srpnja 1932. godine. Osnovnu školu polazio je u Kutima, gimnaziju u Slav. Brodu, gdje je maturirao 1953. godine. Studirao je u Zagrebu na Filozofskom fakultetu, gdje je diplomirao latinski jezik i njemačku književnost. Nakon šest godina profesorske službe u Slavonskom Brodu i Derventi, došao je u Bogoslovno sjemenište u Đakovo 1965. godine. Tu je završio bogoslovni studij. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1969. godine. Već kao bogoslov od treće godine studija predaje na Biskupijskoj gimnaziji u Đakovu njemački jezik, a kasnije latinski, francuski i ruski. Bio je na specijalizaciji katehetike u Parizu, na Institut Catholique, gdje je postigao magisterij (1970.-1972.). Vršio je vrlo savjesno i odgovorno službu profesora na Biskupijskoj gimnaziji J. J. Strossmayer u Đakovu (1968.-1970.), te (1972.-1991.), službu profesora katehetike na VBŠ-i u Đakovu (1972.-1993.), latinskoga jezika 1972. godine. Bio je rektor VBŠ-e u dvogodišnjem mandatu (1983.-1985.), rektor i ispovjednik samostanske crkve (1987.-1988.). Iako je 2001. godine otišao u mirovinu, preuzeo je službu misnika u Karmelu sv. Josipa u Đakovačkoj Breznici i tu je službu neumorno obavljao do jeseni 2003. godine, kada je teško obolio. Inače, prof. Franjo Gruić bio poznat je i priznat katolički esperantist, izvrsni poznavatelj ruskoga jezika, itd. Umro je u bolnici Osijeku 14. travnja 2004. godine.¹⁷

16 Usp. Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 234.; Anica Banović – Martina Kuveždanin – Boris Vulić, *In memoriam: mr. sc. Marko Tomić, urednik Vjesnika (1990.-1994.), Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije* 142(2014), 983.-988.; Luka Marijanović, *Memento mori – In memoriam: Marko Tomić, Biblija danas* XII., XIX (2014), br. 3-4, 33.-35.

17 Usp. Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 211.-212.

46. 1978.-2010. Msgr. dr. Andrija Šuljak (*1936.-†2010.), umirovljeni profesor i kanonik u Đakovu. Rodio se u Josipovcu Punitovačkom 23. listopada 1936. godine. Osnovnu školu pohađao je u Josipovcu, Punitovcima, gradsku gimnaziju u Đakovu, te Zagrebu i na liceju u Đakovu, gdje je položio ispit zrelosti. Bogoslovni studij završio je u Đakovu. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1962. godine. Imenovan je upraviteljem župe Oprisavci (1962.-1966.), odakle je neko vrijeme upravljao župom Trnjani (1963.-1964.). Poslan je na daljnji studij u Rim, gdje je na Gregorijani postigao doktorat iz crkvene povijesti. Imenovan je profesorom povijesti na VBŠ-i u Đakovu 1971. godine, koju je predavao do svojega umirovljenja. Predavao je neko vrijeme patrologiju i metodologiju znanstvenoga rada. Bio je rektor Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu (1973.-1977.), ispovjednik sestara u Đakovu i duhovni pomoćnik u samostanu Milosrdnih sestara sv. Križa (1978.-2010.). Nadalje, bio je rektor VBŠ-e u Đakovu i pročelnik Instituta za teološku kulturu u Osijeku (1985.-1989.). Bavio se znanstvenim radom, osobito poviješću Đakovačke i Srijemske biskupije, naročito osobom biskupa J. J. Strossmayera, njegovim značenjem i djelom.¹⁸ Neobično je bilo što je on bio dvaput imenovan kapelanom Njegove Svetosti, drugi put 1988. godine. Bio je inače zauzeti ravnatelj Svećeničkoga doma u Đakovu (1981.-1987.). Kanonik je bio Stolnoga kaptola u Đakovu od 28. lipnja 1994. godine do smrti. Umro je u Osijeku 10. travnja 2010. godine.¹⁹

- nastavlja se -

18 Marin Srakić, *Odgojitelji...*, 233; Marin Srakić, *Stolni kaptol...*, 298.

19 Vidi više: Luka Marijanović, *Prilog životopisu dr. Andrije Šuljka (1936.-2010.)*, *Zbornik Muzeja Đakovštine* (2011.), 65.-86.; Antonija Pranjčević – Ivica Raguž, *In memoriam Andrija Šuljak* (23. listopada 1936.-10. travnja 2010.), *Diacovensia, teološki prilozi* 18(2010), br. (25), 5.-7.; Anto Pavlović, *Poglavari...*, 386.-387.; Dražen Kušen – Marijana Kušen, *Andrija Šuljak, slovačke krvi slavonski sin – slovenske krvi slavónski syn (1936.-2010.)*, Osijek, 2013.

Priredila: s. M. Estera Radičević

Crtice iz života majke M. Amadeje

Za ovaj broj našega Glasila „zavirili” smo u uspomene sestara na majku M. Amadeju i izdvojili samo nekoliko zanimljivih rečenica koje nam prikazuju majku M. Amadeju kako su je sestre doživljavale u pojedinim situacijama. Tako s. Tihoslava Košec priča sljedeći doživljaj o jednoj vizitaciji na Vrhovcu:

„Došla je jedanput majka M. Amadeja na vizitaciju. Svi smo morali imati posebnu vježbicu, osobito mlade sestre i morali smo polagati računa o njoj, imali smo i knjižicu u koju smo bilježili posebni ispit savjesti. To smo dali uvijek svećeniku na kraju ispovijedi. Starije sestre čule su da ona pita kod vizitacije za partikularnu vježbu, pa je onda s. Marcela Fertalj, starica, a bila je jako dobra sestra, sjela na hodnik ispod sata i ispunjavala svoju knjižicu i svuda je stavila plus. Onda je kazala: „Sad ću pokazati časnoj majci kako sam ja dobra!” Poslije je bilo toliko veselja s tim. Inače su vizitacije bile jednom godišnje. Došla bi provincijala. Svi smo ju svečano dočekali, išli u kapelicu, izmolili Duhu Svetom, obavili razgovor, i zbilja su nas uvijek pitali o duhovnom životu. Išle smo i svaki mjesec na razgovor kod kućne poglavarice. Zbilja su poglavari vodili brigu o nama. U tom komunističkom vremenu mi smo živjeli s velikim povjerenjem u majku M. Amadeju, ona nam je bila kao neka zaštita. Od prvoga dana ona je meni bila tako velika, u svojoj duši je bila toliko čestita da nije mogla vjerovati da bi netko učinio nešto suprotno.

Bilo nas je tada na Vrhovcu 12 mladih sestara. Sestre su dobivale otkaze u bolnicama, a kada su trebali nove prostore, uvijek su prvo ispraznili kapelicu. Tako nam je 1949. godine majka M. Amadeja preporučila sljedeću godišnju vježbu: Kad uđemo u bilo koju kapelicu, neka molimo: *Spasitelju ostani uvijek s nama ovdje, da u ovoj kući uvijek ostanemo i da damo dobar primjer.* I onda smo još dodali molitvu: *Bog Otac oko mene, Bog Duh Sveti nada*

mnom. Uz satnu molitvu poticala nas je da mislimo o tome kako smo mi danas jedina knjiga koju može svatko čitati. Da ljudi, videći nas, postanu bolji i da, videći nas, vide Boga, da Bog neprijatelje sv. Crkve ponizi i obrati, i da nikoga ne sablaznimo svojim ponašanjem. Preporučivala je da se moli za sestre u logorima. Subotom nam je u Dvorani sv. Josipa držala sat i uvijek nam je rekla: „Sestre, molimo da smijemo Isusa jako, jako voljeti.” To vrijedi i za nas danas. Znamo li što je posebna vježba i kako ju danas provodimo?

s. M. Estera Radičević

Devetodnevna priprava za Stepinčevo, 1. – 9. veljače 2023. godine

Razmatranja koja su pripremile Milosrdne sestre sv. Križa iz Đakova, o pismima koje je s. M. Amadeja (Karolina) Pavlović primala od blaženoga Kardinala.

Vjera nadbiskupa Stepinca u pismima majci M. Amadeji Pavlović

4. dan – 4. veljače 2023.

O svetoj duši majke M. Amadeje svjedoči njezina prepiska s bl. nadbiskupom Alojzijem Stepincem. Iz tih pisama ona je crpila snagu za odluke koje je trebala donositi u svojoj odgovornoj službi provincijalne poglavarice. Odgovori blaženoga Stepinca odražavaju njihovo veliko pouzdanje u Božju providnost i život u vjeri i iz vjere. Iz pisama otkrivamo njihovu svetost, jer svetcu otvaraju dušu u pismima samo onima koji su dostojni da im se duša otvori (usp. Ivica Raguž, *Ja služim Bogu. Duhovni život majke M. Amadeje Pavlović*, str. 185.). Majka je M. Amadeja godine 1955. bila ponovno potvrđena za službu provincijalne poglavarice, što joj je očito bilo teško prihvatiti i o tome je pisala blaženomu Stepincu, koji joj na to odgovara: *Primio sam Vaše cijenjeno pismo, u kojem mi javljate da morate i dalje nositi teret provincijalne glavarice. Budite mirni! Ja znam, da bi Vam mnogo lakše bilo, kad bi se ta odgovornost skinula s Vas, ali je isto tako sigurno, da je volja Božja po srijedi, da taj teret i dalje nosite. Kad je pak volja Božja po srijedi, onda je sasvim sigurno da će dati i potrebne milosti. Tako i svi duhovni pisci naglašavaju, čak idu i korak dalje: ako te zajednica ili poglavar izaberu za neku službu, a ti si to možda potajno želio, tada prihvati, ali budi suzdržan i oprezan sa svojom voljom. Ali ako te izaberu za ono što nisi htio*

i što ti je teško, e tada djeluj s potpunim predanjem svoje volje.

Zanimljivo je kako se u pismima bl. kardinala Stepinca i majke M. Amadeje najmanje govori o neprijateljima Crkve, ali se govori o potrebi obraćenja nas samih. Poslušajmo dio pisma od 16. listopada 1958. godine, bl. kardinala Stepinca: *To je jedina opasnost koja nam prijeti – malodušnost, nepovjerenje u Gospodina. Sve druge se dadu svladati i pobijediti bez većih poteškoća, ako smo čvrsto utemeljeni nadom u Bogu našem. Učite Vaše drage sestre uvijek cijeniti svaku malenkost, jer mi jadni ljudi i onako ne možemo ništa velika dati Bogu. Sva je naša veličina u trunku ljubavi, što ju dajemo Bogu, a to možemo i kod najmanje stvari kao i kod onih najvećih u ljudskim očima. Želim i Vama i Vašim sestrama, da Isusa svaki dan mnogo puta razveselite svojim sitnim radom i pomognete Mu spasiti duše, za koje je umro na križu.*

Kada je do majke M. Amadeje došla vijest da će sestre ostati bez posla po bolnicama, jer ne žele ostaviti svoje redovničko odijelo, svoju patnju podijelila je s bl. kardinalom Stepincem, na što joj je on odgovorio: *Primio sam Vaše cijenjeno pismo kojim mi javljate nove pokušaje sa strane vlasti, ili bolje komunističke partije, da liše redovnice njihovog odijela. Nema nikakve sumnje, a za to ne postoji nikakva praktična potreba, nego je to zahtjev mržnje na sve što podsjeća na Boga. Vaše su bojazni potpuno opravdane. Tu muka i patnja ne prestaje.*

Majka M. Amadeja našla se pred još jednim izazovom u tim teškim ratnim godinama. Sestre su ostajale bez posla sve više, broj se sestara u provincijalnoj kući povećavao, a hrane je bivalo sve manje. Tada se majka M. Amadeja obraća za pomoć bl. kardinalu Stepincu, moleći njegovo mišljenje o tome da sestre rade po župama, jer to vidi sada kao put svojih kćeri. Bl. kardinal Alojzije Stepinac odgovara s veli-

kim ohrabrenjem i podrškom majci M. Amadeji: *Što se tiče Vaše namisli, da se sestre spremaju za rad po župama, mogu je samo od srca pozdraviti, jer ja na to mislim od početka dolaska komunista na vlast. Biti će čak potrebne i dulje vrijeme iza ovih nevolja, jer neće biti dovoljno svećenika, a mogu neizmjereno mnogo pomoći. Orguljanje, katehiziranje, pjevanje, krašenje crkve i toliko drugih stvari nisu nikakva malenkost. Komunisti osjećaju jako dobro, da samo redovničko odijelo jedne časne sestre znači veliku propovijed puku, premda odijelo još ne čini redovnika. Nitko ne može ni slutiti što može proizaći iz rada jedne jedine sestre, makar u prvi mah bilo sve nevidljivo našim očima. Osim toga, nema sumnje, da bi taj rad na župi donio Vašoj Družbi mnogo divnih zvanja. Ima na selu još toliko dobrih duša, ali si ne znaju pomoći. Gledajući pak časne sestre, čule bi od njih nešto više o redovništvu i oduševile se za takvo divno zvanje. Dakako, kao što naglašujete, najviše paziti na dobar duh Družbe.*

Tako je majka M. Amadeja bila sigurna da postupi ispravno, jer odlazak sestara na župe bio je u to vrijeme pionirski pothvat i trebalo je hrabrosti i sa strane sestara i sa strane župnika započeti nešto novo.

Ovo ću razmišljanje završiti molitvom bl. Alojzija Majci Mariji koju su i on i majka M. Amadeja posebno štovali:

Molitva bl. Alojzija Stepinca Majci Mariji

Zdravo, Presveta Djevice i Majko Božja Marijo, moćna zaštitnice naše domovine Hrvatske! Premda nevrijedni da ti služimo, ipak, uzdaajući se u ljubav i divnu blagost tvoju, izabiremo te danas pred cijelim dvorom nebeskim za Gospodaricu, Odvjetnicu i Majku svoju i cijelog našeg naroda te čvrsto odlučujemo da ćemo ti drage volje i vjerno služiti. Molimo te usrdno, da nam svima uz prijestolje božanskoga Sina isprosiš milost i milosrđe, spasenje i blagoslov, pomoć i zaštitu u svim pogibeljima i nevoljama. Ti si Kraljica i Majka Milosrđa, Pomoćnica kršćana i Tješiteljica žalosnih. Zato ti iskazujemo svoje djetinje pouzdanje kako ti je naš narod vazda kroz vjekove iskazivao. Tvojim majčinskom zaštiti preporučujemo svoje duhovne i svjetovne poglavare, cijelu našu domovinu i cijeli naš narod u ovim teškim vremenima kušnja. Izmoli nam svima vjernost u katoličkoj vjeri, da u krilu svete Crkve provodimo dane u miru i bez straha, u blagostanju i poštenju i tako zavrijedimo doći jednom do vječnog života da slavimo ondje Trojedinog Boga uvijek. Amen.

s. Deodata Kočonda

Blagdan bl. majke Marije Terezije Scherer

Budući da je ove godine 16. lipnja nedjelja, a nedjeljom slavimo Isusovo uskrsnuće, blagdan bl. majke Marije Terezije slavili smo liturgijski u subotu, 15. lipnja. Slavlje blagdana Suutemeljiteljice Družbe započele smo molitvom Jutarnjih hvala, a zatim je u 7 sati mo Ivan Andrić, vicerektor samostanske crkve, predslavio svečano euharistijsko slavlje. Pod misom je pjevao samostanski zbor.

U popodnevним satima, uz redovite štovatelje bl. majke M. Terezije, došli su nam autobusom i hodočasnici župe sv. Mihaela Arkandela iz Donjega Miholjca. U 16,20 molili smo zajednički krunicu, a 10 minuta prije sv. mise s. Deodata Kočonda pročitala je neke od upisanih nakana, molbi i zahvala koje su upisivale sestre i vjernici tijekom zadnja dva mjeseca. Sveta misa slavi se svakog 16. u mjesecu na nakane štovatelja bl. majke M. Terezije, pročitanje i nepročitanje, a neke se od upisanih pročitaju, da ih prisutni molitvom podupremo. Župni zbor *Svete Cecilije*, župe sv. Arkandela iz Donjega Miholjca, pod ravnanjem prof. Silvije Ježić Knežević, dirigentice, i uz pratnju na pedal-harmoniju s. M. Kristijane Kolić, orguljašice, animirao je pod sv. misom pjevanje, a prof. dr. Grgo Grbešić, rektor samostanske crkve, predvodio je pobožnost pred likom Blaženice. Na zavjere, prisutni su vjernici vapili: *Isuse, Sine Davidov*,

smiluj nam se! Po zagovoru majke Marije Terezije, usliši nas! Zatim je slijedilo svečano euharistijsko slavlje koje je predslavio vlč. Grgo. Nadahnut riječju Božjom i životom bl. majke M. Terezije, u homiliji je potaknuo sve prisutne na život prema 1 Kor 13 i Mt 25, kao i na nasljedovanje Blaženice. Župljanke iz Donjega Miholjca čitale su riječ Božju, pjevale otpjevni psalam i molile Molitvu vjernika.

U vrijeme dolaska hodočasnika u crkvu, došao je i naš redoviti ispovjednik vlč. Josip Martinović za ispovijed. Poslije sv. mise, svi su imali prilike upisati svoje nakane za koje će se slaviti sv. misa 16. srpnja. Zatim smo prešli u Dvoranu *Florentini* gdje se nastavila *Mala škola života* na temu *Svet život u djelima bl. majke M. Terezije Scherer*, kao i radosno druženje uz slastice i osvježenje. Bogu hvala na ovakvim susretima!

Udruga Terezijin krug

Blagdan zaštitnice Udruge

Udruga Terezijin krug proslavila je blagdan svoje zaštitnice bl. majke Marije Terezije Scherer.

U zajedništvu s volonterima i korisnicima Socijalne samoposluge Đakovo, održan je susret na ljetnoj terasi Centra *Amadea*. Dobrodošlicom i prigodnim riječima susret je otvorila predsjednica Udruge s. Ivanka M. Vrgoč.

Voditeljica Socijalne samoposluge Đakovo, s. Franciska Molnar, predstavila je volontere i osobe zaslužne za obavljanje različitih aktivnosti vezanih za rad Udruge.

Program se nastavio pod vodstvom kandidatice, zajedno s odgojiteljicom s. Dorotejom Krešić, uz domišljate društvene igre i glazbene priloge, u koje su svi bili uključeni.

Susret na otvorenom, druženje u okruženju prekrasno uređena vrta i zelenila, proteklo je u vedrom i radosnom raspoloženju.

s. Deodata Kočonda

Hodočasnički dan bl. majci M. Tereziji Scherer u veljači

Hodočasnici iz Drenovaca i Račinovaca s vlč. Željkom Šimićem i mons. Lukom Strgarom

Na hodočasnički dan 16. veljače bila su mnoga brojna duhovna događanja u samostanskoj crkvi, za koja molimo da urode duhovnim plodovima. U 16,30 bio je Križni put, koji je predvodio, sa svojim župljanima, vlč. Željko Šimić, župnik u Drenovcima i Račinovcima. Župljani ovih župa, njih šezdesetak, došlo je autobusom bl. majci Mariji Tereziji, donoseći joj svoje molbe i nakane da ih prenese Gospodinu. Oni su i čitali i pjevali pod sv. misom, koja je slijedila poslije Križnoga puta. Euharistijskom slavlju pridružio se u koncelebraciju i domaći sin iz Drenovaca, mons. Luka Strgar, kanonik Stolnoga kaptola u Đakovu, koji je na kraju iznio ukratko svoj doživljaj dolaska, prisutnosti i djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Drenovcima, kao i šire, u Cvelferiji. Zapravo su sestre, njih desetak, poslije otpuštanja iz bolnica i škola, 1946. godine, prve koje su bile primljene na župu, u župni dvor i kod župljana (kod udovica) u

Drenovce. Kasnije su sestre došle u Vrbanju, Rajevo Selo i okolicu. Sve je to, i ovaj put, pratila Laudato TV iz Zagreba. Poslije misnoga slavlja, došla je pozdraviti hodočasnike s. Berhmana Katić, iz zajednice Doma sv. Josipa. Ona je djelovala 10 godina u Drenovcima. Nju mnogi poznaju, zato je to bila obostrana radost. Župnik je još ukratko progovorio o našoj crkvi i samostanu, a onda su se preselili u Dvoranu *Florentini*, na Malu školu životu. Ovaj put im je s. Deodata Kočonda ukratko govorila na temu **Korizma – vrijeme liječenja grijeha**, a onda je nastavljeno radosno druženje uz sok i slastice. Dok su hodočasnici bili još u crkvi, s. Deodata je za Laudato TV govorila o svetom životu bl. majke M. Terezije Scherer, o hodočasničkom danu bl. majci M. Tereziji svakog 16. u mjesecu i o nedavno otvorenoj izložbi dječjih radova o majci M. Amadeji Pavlović, o 10. obljetnici njezina proglašenja *Pravednicom među narodima*.

s. Deodata Kočonda

S hodočasnicima iz Bošnjaka – 16. ožujka

Blažena majka Marija Terezi-ja Scherer svakog šesnaestoga u mjesecu okuplja svoje štovatelje da slave Boga radi neizmjerne ljubavi kojom nas svakodnevno daruje. Tako su 16. ožujka 2024. godine, uz redovite štovatelje, došli autobusom i osobnim kolima hodočasnici iz župe sv. Martina iz Bošnjaka, predvođeni župnikom, vlč. Josipom Levakovićem. Budući da su došli malo ranije, najprije su obišli zgrade i vrtove našega Samostana, a onda su se uključili u molitvu sv. krunice.

Poslije uobičajene pobožnosti slijedila je sveta misa, koju je na sve nakane, prethodno pročitane ali i na nepročitane, darom naše redovničke zajednice, predslavio vlč. Josip Levaković. U homiliji nam je, uz lomljenje riječi Božje toga dana, osobito lijepo i sadržajno osvijetlio lik bl. majke M. Terezije. Posebno su nas obradovali ministranti koji su poput vijenca okružili oltar i župnika, u svojim ministrantskim odijelima, pobožnim sudjelovanjem u euharistijskom slavlju. Hodočasnici su čitali riječ Božju i posebno pripremljenu Molitvu vjernika, a župni zbor predvodio je pjevanje, oduševljeno, skladno i pobožno, pod vodstvom s. Serafine Funarić, orguljašice u Bošnjacima.

I ovaj su put svi, i hodočasnici i redoviti štovatelji bl. majke M. Terezije, imali prilike pristupiti sakramentu pomirenja, jer ih je

već od 16 sati čekao revni ispovjednik hodočasnika, vlč. Josip Martinović.

Poslije sv. mise, mogli su upisati svoje nakane u Knjigu prošnji, molbi i zahvala, a zatim prijeći u Dvoranu *Florentini* gdje je nastavljena *Mala škola života*, na temu *Križ – put ljubavi*, koju je

imala s. Deodata Kočonda. Druženje je zatim nastavljeno u predvorju Dvorane, uz prigodnu okrepju. Duhovno osnaženi, u obostranoj radosti i želji da se ovakvo okupljanje češće dogodi, ispratile smo drage nam hodočasnike te im poželjele sretan put i zaštitu bl. majke M. Terezije.

s. Rastislava Ralbovsky

Hodočasnički dan blaženoj majci M. Tereziji Scherer, 16. travnja 2024.

Radost zajedništva i pomoć Neba doživjele su osobe s invaliditetom Đakovačko-osječke nadbiskupije hodočasteći u utorak, 16. travnja 2024. godine, u crkvu Presvetoga Srca Isusova u Đakovu, pri samostanu Milosrdnih sestara sv. Križa, utječući se zagovoru bl. majke Marije Terezije Scherer. Na taj hodočasnički dan blaženoj majci M. Tereziji sudjeluju osobe s posebnim potrebama, koje su Božji miljenici, njihovi roditelji i prijatelji. Ne treba naglašavati kako su oni blaženoj majci Mariji Tereziji i za njezina ovozemaljskoga života bili osobito na srcu, u apostolskom zauzimanju za sve potrebne i nevoljne, i da se ona i sada posebno za njih zauzima svojim zagovorom.

Na hodočašću je s posebnom radošću sudjelovala zajednica „Vjera i Svjetlo” iz Đakova, jer ona nosi ime „Tratinčice majke M. Terezije”. Sudjelovali su i članovi drugih zajednica i udruga, a najbrojniji su bili iz Ivankova, Semeljaca i Vinkovaca.

Euharistijsko slavlje u 17 sati započelo je molitvom pred slikom bl. majke M. Terezije, nakon čega je slijedila ulazna procesija sa slikom Blaženice, u kojoj su sudjelovali članovi zajednice „Vjera i Svjetlo” iz Đakova. Svaki od njih nosio je ružu koju su stavljali pred sliku blažene majke Marije Terezije kod oltara.

Sv. misu predvodio je vlč. Pavao Mikulčić, voditelj Središnjega ureda Nadbiskupijskoga pastoralnog centra i župnik u Selcima Đakovačkim, uz koncelebraciju vlč. Antuna Nikolića, župnoga vikara Župe Svih svetih u Đakovu i duhovnika đakovačke zajednice „Vjera i Svjetlo”, i vlč. Stjepana Krekmana, svećenika u miru, bivšega župnika u Ivankovu.

Sviranje i pjevanje animirale su s. Matea Čelik, s. Franka Dobranić, novakinja i postulanticom Ana Umiljanović, uz violinu i gitare. Pjesme su bile popraćene pokretima, jer se osobe s invaliditetom na taj način djelotvornije uključuju u sveto događanje.

U liturgijskim čitanjima i molitvi vjernika, uz čitače, sudjelovale su i osobe s invaliditetom, koje su i na ovaj način vidljivo pokazivale kako je po njima Krist u središtu zbivanja.

Na kraju sv. mise članovi zajednice „Vjera i Svjetlo” iz Đakova zapjevali su svoju himnu - „Bog te ljubi” - a nakon njih članovi zajednice „Vjera i Svjetlo” iz Ivankova otpjevali su također svoju omiljelu pjesmu „Ribari”.

Poslije misnoga slavlja nastavljeno je drugo slavlje – radosno druženje u Dvorani *Florentini*, uz obilan domjenak u kojem je na poseban način sudjelovala Terapijska radionica sv. Josipa Doma duhovne pomoći, pod vodstvom s. Marije Klare, kao i brojni dobročinitelji. Druženje je pratila pjesma i ples u kojem su osobe s invaliditetom vidljivo slavile Gospodina, a njihovi prijatelji i Milosrdne sestre sv. Križa mogli su doživjeti kako ove osobe donose istinsku radost i obogaćuju sve prisutne svojom ljubavlju.

IKA

I Proslava 75 godina djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Krapini

Župna zajednica u Krapini proslavila je 75 godina djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u tom kraju. Misno slavlje 16. lipnja predvodio je don Velimir Tomić, hrvatski misionar u Tanzaniji, u gradu Kisongu, u suslavlju sa župnikom Davorom Štuljanom i gvardijanom Franjevačkoga samostana u Krapini fra Franjom Tomaševićem.

Uz spomenuti jubilej, također je obilježeno 60 godina redovništva sestre Blažene i 50 godina redovništva sestre Mihajle.

U homiliji župnik Štuljan osvrnuo se na prisposobu u kojoj Isus govori o dubini i veličini božanske stvarnosti. Na taj način Isus je želio ljude upoznati s Bogom. Govorio je ljudima na jednostavan način kako bi mogli razumjeti poruku koju on daje. Njegove riječi svi razumiju, one prodiru u središte svačijega života te nas potiču da budemo bolji ljudi, vjernici i da nasljedujemo Boga, poručio je propovjednik. „U nedjeljnom evanđelju čuli smo prisposobu o sijaču i Bogu. Bog sije jer mu je stalo do čovjeka i zemlje

koju je stvorio. Sije sjeme Božje ljubavi kako bi nas dotaknuo i posijao tu ljubav i dobrotu koju je on darovao svima. Bog sije u obilju. Nikad ne prestaje sijati sjeme ljubavi! Zašto? Stalo mu je da se svi ljudi spase!” Budite plodno tlo za Božju riječ, potaknuo je Župnik.

U nastavku homilije Župnik se prisjetio 75 godina djelovanja sestara u Krapini. Rekao je kako su 1949. godine došle prve redovnice u Krapinu te kako baš na taj dan slave njihovu nebesku zaštitnicu i utemeljiteljicu, blaženu majku Mariju Tereziju Scherer, koja se rodila i živjela u Švicarskoj. Kada je ustanovljen red Milosrdnih sestara svetoga Križa, sestre su se

brinule o bolesnima, nemoćnima, potrebitima i djeci. Iz Švicarske su se preselile na sve kontinente. Na kraju homilije Župnik je pobliže opisao sve što sestre rade za Župu, kao što je vođenje kateheza, briga o starijima i nemoćnima, vođenje dječjega i odrasloga zbora, briga o crkvi te molitva.

Na kraju mise Župnik je, zajedno sa svojim suradnicima, uručio poklon i riječi zahvale časnim sestrama koje djeluju u Krapini: s. Blaženi, s. Mihajli, s. Hermili i s. Bogumili, koja je u Krapini djelovala više od 40 godina, a trenutno se nalazi u Marijinu domu samostana na zagrebačkom Vrhovcu. Uz Župnika, svoje je zahvale i prigodni govor uputio i gradonačelnik Zoran Gregurović.

Okupljenima se potom obratila s. Nikolina Nikolić, zamjenica provincijalne poglavarice. Zahvalila je na radu sestara u Krapini, ali i Župniku te cijeloj župnoj zajednici na svakoj podršci i molitvi koja se kontinuirano, svih tih godina „prepoznaje i iznimno cijeni”. Sestra je Nikolina zahvalila i bivšim župnicima koji su djelovali u Krapini te još jednom čestitala sestrama slavljenicama na njihovu djelovanje. Nakon završnoga blagoslova svaki je zbor otpjevao po jednu pjesmu kao zahvalu sestrama za sve što čine.

Martina Kuveždanin

Intervju sa s. M. Svjetlanom Paljušević

Glazba mi pomaže da još više težim Bogu se približiti

U samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova održan je u travnju ove godine svečani koncert kojim je obilježeno 50 godina glazbenoga djelovanja s. M. Svjetlane Paljušević (1974. - 2024.), a tijekom 2019. godine s. M. Svjetlana obilježila je i 50 godina redovništva. Dugogodišnju organisticu đakovačke prvostolnice pitali smo o njezinu odazivu na Božji poziv, ljubavi prema glazbi i prenošenju te ljubavi na mlađe generacije.

- ✿ Draga s. Svjetlana, čestitamo 50. obljetnicu glazbenoga djelovanja i 55. obljetnicu redovništva. Lijepe su to godine, pune mudrosti i iskustva. Kako biste danas opisali/definirali što je za Vas redovništvo?

Redovništvo za mene znači slijediti i ljubiti Isusa, kako je napisano u evanđelju, radovati se njemu.

- ✿ Što biste izdvojili kao Vama najvažnije, a što kao najljepše dijelove redovničkoga života?

Najljepše mi je bilo prisustvovati i svirati na slavljima u velebnoj đakovačkoj katedrali - svake godine na ređenjima svećenika, te na ređenju biskupa, također i na slavljima Božića, Uskrsa i ostalih svetkovina. Ali isto tako i pratiti u našoj zajednici svečanosti zavjeta sestara. Svaki put s njima sam se prisjetila i svojih zavjeta, i obnovila ih. Osim toga, vrlo mi je lijepo bilo sa zborom pripremati liturgiju za svaku nedjelju u crkvenoj godini.

- ✿ Je li teško živjeti u velikoj zajednici?

Može se reći da jest, ali upravo je ta teškoća šansa da proširimo svoju ljubav prema drugima. Tu šansu treba koristiti ljubaznošću prema sestrama i opraštanjem, svjesni da nam je i to jedna prilika za rast u svetosti.

- ✿ Uz redovništvo, ono što Vas je na poseban način obilježilo jest glazba. Može li se glazba opi-

sati riječima; kako biste ju opisali – što ona za vas znači?

Rekla bih da je glazba svjetlo duše. Ona jako puno znači za liturgiju jer, kako sebe pripremam za tu liturgiju, tako i drugima pomažem da uzdignu srca Bogu. Zato mi je baš jako drago što se bavim glazbom koja mi pomaže da još više težim Bogu se približiti.

- ✿ Kako je započela i kako se razvijala ljubav prema glazbi?

Počela sam sa s. Rafaelom Franz (1902.-1985.) kad sam došla u samostan. Ona mi je puno pomogla razvijati ljubav prema glazbi. Prije samostana samo

sam pjevala, s. Pavka Žizek (1911.-2001.) okupljala je nas, djecu u mom rodnom Gusinju, i učila nas pjevati.

- ✧ Bili ste među prvim diplomantima Instituta za crkvenu glazbu, kakva Vas sjećanja vežu uz to razdoblje života? Bilo je to vrijeme komunizma pa nije bilo toliko mogućnosti za usavršavanje...

Drago mi je što sam bila među prvim diplomantima Instituta za crkvenu glazbu, jer nosim sjećanja na velikoga glazbenika Albu Vidakovića, koji je osnovao taj Institut. On nas je oduševio za crkvenu glazbu svojim stavom i svojom glazbom, tj. mnoštvom svojih kompozicija.

- ✧ Pohađali ste i Akademiju za crkvenu glazbu u Regensburgu. Koje uspomene nosite iz toga vremena?

Tijekom cijele godine jednom tjedno sami smo oblikovali liturgiju: jedna je studentica dirigirala, jedna svirala, a svi drugi pjevali u crkvi sv. Cecilije.

- ✧ Svirali ste, skladali, poučavali flautu, vodili zborove, dirigirali – što Vam je od svega toga bilo najdraže?

Teško je odgovoriti što je najdraže. U lijepom su mi sjećanju ostala natjecanja u Varaždinu s gimnazijalcima. To je bilo posebno iskustvo. Prije polaska upozoreni smo da su tamo jako visoki kriteriji i čak su neke osobe smatrale da mi nismo dovoljno spremni za takvo natjecanje. A ja sam rekla: idemo vidjeti i ne moramo odmah dobiti neko priznanje. Međutim, odmah smo kod prvoga natjecanja dobili zlatnu medalju. To mi je ostalo u sjećanju jer su tada ti đaci bili toliko oduševljeni, nisu se dali zbuniti, nego su, naprotiv, živjeli s velikim entuzijazmom.

- ✧ Postoji li skladba koji biste izdvojili kao Vama dragu i koja vas možda na poseban način približava Bogu?

Najdraži mi je Bachov *Magnificat*. To je skladba koju najviše volim slušati. A svirati na orguljama volim Boellmannovu „Toccatu”, „Toccatu” i „Grand choer” Th. Duboisa, „Cerillon de Westminster” Jean Langlaisa, „Fanfare” N. J. Lemmensa, „Prelude in Classic style” Gardena Younga, „Te Deum laudamus”

A. Claussmanna, „Toccatu u d” M. Regera i „Choral Nun danket alle Gott” Franza Lista.

- ✧ Ljubav prema glazbi prenosi se na mlade naraštaje njegovanjem zbornoga pjevanja. Suradivali ste s mladima, vodili zborove mladih – kako ste mlade uspijevali oduševiti za glazbu, pjevanje, crkveno pjevanje?

Vjerom i povjerenjem... Vježbajući uz osmijeh i optimizam... Slijediti je važno svoje snove i onda kad je naizgled teško.

- ✧ Jeste li imali glazbene uzore?

Da, imala sam: Albu Vidakovića, profesora Matu Leščana i Anđelka Klojučara, te našu s. Rafaelu Franz.

- ✧ Pratite li danas razvoj liturgijskoga pjevanja u Hrvatskoj, na župama naše Nadbiskupije? Postoji li nešto što ste zamijetili kao specifičnost ovoga vremena?

Klasična je glazba ona koja traje, a šansone u liturgiji kratkoga su vijeka, ne ostaju dugo i ne vidim da se razvijaju. Mislim da je važno imati profesionalnoga crkvenog glazbenika koji može jako puno učiniti za njegovanje liturgije u župi.

- ✧ Što biste željeli da mladi glazbenici usvoje i prenose budućim naraštajima?

Mislim da se treba konzultirati i biti u vezi s m^o Ivanom Andrićem koji vodi taj glazbeni život. On također organizira susrete glazbenika. Primijetila sam i drago mi je što mladi pohađaju te susrete. Želim im poručiti neka samo nastave jer će tu naučiti kako se u liturgiji trebaju ponašati.

- ✧ Kako Bog poziva – kako ste Vi prepoznali Božji poziv?

Jednostavno, vidjela sam naše sestre, s. Pavku i s. Ignaciju, kako su došle u Gusinje, u Crnu Goru, gdje su činile jako puno dobra, tako da sam gledajući njih rekla da i ja želim živjeti tako. One su me oduševile za zvanje. I tako sam ja došla u samostan odmah nakon osmoga razreda. A mladima govorim: „Ako osjetiš želju da tamo ideš, to je već znak da si za to. A ako razmišljaš: hoću moći, neću moći..., to je nešto drugo, to znači da sumnjaš u svoje sile. Kada snagu dobiješ od Boga, onda ne ćeš sumnjati u svoje sile.”

Ana Hodak

Međunarodni znanstveni simpozij o povijesti Srijemske biskupije

U povijesnom ambijentu Petrovaradina, 24. i 25. svibnja 2024. godine, održan je Međunarodni znanstveni simpozij pod nazivom *Srijemska biskupija kroz povijest – A Szerémi püspökség története*.

Organizatori Simpozija bili su Srijemska biskupija, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje te Institut za povijest Istraživačkoga centra za humanističke znanosti Mađarske istraživačke mreže. Simpozij je održan u povijesnom hotelu „Leopold“, a izlaganja je održalo te predstavilo svoja znanstvena istraživanja povezana s poviješću Srijemske biskupije i ovih prostora devetnaest eminentnih stručnjaka iz raznih područja.

Simpozij je otvoren pozdravnim riječima organizatora, a plenarna predavanja započela su izlaganjem prof. dr. Hrvoja Gračanina s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, o kršćanstvu i Crkvi u Srijemu u kasnoj antici i ranom srednjovjekovlju, koje je obuhvatilo razdoblje od 4. do 11. stoljeća, ponudivši detaljan pregled kristijanizacije i razvoja crkvene organizacije u Srijemu, ističući ključne događaje i utjecaje arijanske hereze na tom području.

Nastavljeno je izlaganjem dr. Stanka Andrića s Hrvatskoga instituta za povijest – podružnica za povijest Slavonije, Baranje i Srijema, na temu Srijemske biskupije u srednjem vijeku, osvrćući se na razdoblje od 13. do 16. stoljeća, tj. od njezina ponovnog osnutka 1229. godine, do pada Biskupije pod osmansku vlast 1546. godine. Analizirao je povijesni razvoj Biskupije tijekom srednjega vijeka, s posebnim naglaskom na političke i društvene promjene koje su oblikovale njezin rast i utjecaj.

Prva sekcija, koju je moderirao dr. Ivan Zubac, započela je izlaganjem dr. Danijela Jelaša o crkvenim ustanovama kao čimbeniku urbanizacije u Srijemskoj županiji tijekom srednjega vijeka. Jelaš je

istražio kako su crkvene institucije doprinijele urbanom razvoju Srijema te njihov utjecaj na društveno-ekonomski život. Dr. Marija Karbić predstavila je zatim rad o značaju srijemskih kaptola sv. Stjepana i sv. Ireneja, u kojem je detaljno opisala povijest i značaj dvaju kaptola te njihov utjecaj na lokalno plemstvo i administrativne funkcije, dok je dr. Szabolcs Varga iz Budimpešte govorio o srijemskim biskupima u ranom novom vijeku, istražujući sudbinu srijemskih biskupa nakon gubitka biskupskih stolica, te kako su se prilagodili novim okolnostima.

Dubravka Mlinarić i Petra Plantosar predstavile su zajednički rad „Slika Srijema na karti Lazarusa Secretariususa iz 16. stoljeća“, gdje su analizirale povijesne i kartografske prikaze Srijema, naglašavajući važnost ovih karata za razumijevanje povijesnoga konteksta.

U drugoj sekciji, pod vodstvom dr. Eldine Lovaš, dr. Marta Andrić s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu izložila je istraživanje o turskom jeziku u Zemunu na temelju njemačko-turskoga rječnika svećenika Gjüre Adama Büttnera. Dr. Robert Skenderović analizirao je djelovanje srijemskih vikara u Nijemcima

tijekom 17. stoljeća, a dr. Dubravka Božić Bogović, s Filozofskoga fakulteta u Rijeci, govorila je o stanju Srijemske biskupije krajem 17. i početkom 18. stoljeća i izazovima u organizaciji vjerskoga života u poslijeratnom periodu.

Treća sekcija, koju je moderirala Petra Plantosar, obuhvatila je izlaganja dr. Eldine Lovaš i dr. Zoltána Gózsya o karijeri đakovačkoga biskupa Mateja Franje Krtice te rad dr. Grge Grbešića i dr. Ivana Zupca o Josipu Jurju Strossmayeru kao nasljedniku srijemskoga biskupa sv. Metoda, predstavljajući ukratko njegove ideje o jedinstvu južnih Slavena i velikom doprinosu slavenskih naroda europskoj kulturi i civilizaciji.

Drugi dan Simpozija započeo je četvrtom sekcijom, pod vodstvom dr. Danijela Jelaša, izlaganjem dr. Ivana Armande iz Leksikografskoga zavoda „Miroslav Krleža” o franjevcima konventualcima u Srijemu, a osobito o istaknutim tragovima koje su ostavili djelujući u Petrovaradinu i na Tekijama.

Dr. Denis Njari predstavio je sociografsko istraživanje Maradika između dvaju svjetskih ratova, analizirajući po prvi put društveni kontekst i izazove ovoga multietničkog i multikonfesionalnog srijemskog mjesta u tom turbulentnom razdoblju, dok je dr. Domagoj Tomas izložio rad o srijemskim svećenicima u Udruženju katoličkih svećenika SR Srbije. Slađana Josipović Batorek ukratko je predstavila vjerske prilike u srijemskom dijelu Đakovačke i Srijemske biskupije nakon 1945. godine.

Peta sekcija, posvećena stogodišnjici djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Srijemskoj Mitrovici, pod vodstvom dr. Grge Grbešića, donijela je izlaganja o pastoralnom i odgojno-obrazovnom djelovanju Milosrdnih sestara sv. Križa u Srijemskoj Mitrovici kroz stotinu godina, koje je predstavila s. M. Estera Radičević, dok je s. Finka Tomas izložila naglaske zauzetog socijalno-karitativnoga djelovanja sestara u Sr. Mitrovici. Sestra Krista Mijatović osvrnula se u svom izlaganju osobito na nadaleko prepoznat rad sestara ove Družbe u mitrovačkoj bolnici. Simpozij je završio zaključnim razmatranjima i raspravom, te međusobnim razgovorima i razmjenom ideja za daljnji istraživački rad na ovom poprilično neistraženom području.

Svečano misno slavlje održano je u večernjim satima prvoga dana Simpozija u baroknoj crkvi sv. Jurja mučenika u Petrovaradinskoj tvrđavi, koju je predvodio srijemski biskup mons. Fabijan Svalina u koncelebraciji biskupa u miru mons. Gašparovića te domaćih i gostujućih svećenika.

Znanstveni skup i njegovu organizaciju i realizaciju omogućili su Vukovarsko-srijemska županija, Đakovačko-osječka nadbiskupija, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Hrvatska biskupska konferencija i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a svojim dolaskom podržali su i brojni uzvanici i gosti, među kojima mons. Ladislav Nemet, beogradski nadbiskup i metropolit, izaslanik đakovačko-osječkog nadbiskupa i metropolita mons. Đure Hranića i Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, prodekan doc. dr. sc. Davor Vuković, visokopreosvećeni o. dr. Kleopa Stefanović, arhijerejski zamjenik srijemskoga episkopa Vasilija, Gavriilo Grban iz Uprave za suradnju s Crkvama i vjerskim zajednicama Ministarstva pravde Republike Srbije, s. Valerija Široki, provincijalna poglavarica Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa iz Đakova, Marija Dević, zamjenica ravnateljice Razvojne agencije i voditeljica Odjela za istraživanje, razvoj i međunarodnu suradnju, Vedrana Džoić u ime Vukovarsko-srijemske županije, Ninoslav Radak u ime Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, Josip Bako u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Mirko Turšić, predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnoga društva „Jelačić” iz Petrovaradina, Dražen Deranja ispred Hrvatskoga kulturnog centra Novi Sad i mnogi drugi. U ime domaćina sudjelovali su srijemski biskup Fabijan Svalina i srijemski biskup u miru Đuro Gašparović, zajedno sa svećenicima Srijemske biskupije te Subotičke biskupije i Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Ovaj Znanstveni skup okupio je eminentne povjesničare i istraživače iz Hrvatske, Srbije i Mađarske, koji su svojim radovima i raspravama doprinijeli boljemu razumijevanju povijesti Srijemske biskupije i njezina značaja kroz stoljeća. Skup je pružio vrijedne uvide i potaknuo plodnu raspravu među stručnjacima, a organizatori su najavili nastavak istraživanja i suradnje u budućnosti. (TU)

s. Nada Martinković

Sestra M. Svjetlana Paljušević primila Godišnju nagradu Grada Đakova

U okviru središnjega dijela programa obilježavanja 785. rođendana grada Đakova, u srijedu 8. svibnja 2024. godine, na Svečanoj sjednici Gradskoga vijeća Grada Đakova, u kino dvorani Centra za kulturu u Đakovu, s. M. Svjetlana Paljušević primila je Godišnju nagradu Grada Đakova za 50 godina glazbenoga djelovanja i promicanja glazbene kulture u odgoju, obrazovanju, kulturnom i društvenom životu Grada Đakova.

Prigodne govore, među ostalima, održali su: predsjednik Gradskoga vijeća Grada Đakova Pavo Cindrić, gradonačelnik Đakova Marin Mandarić, saborski zastupnik Goran Ivanović,

kao izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića, te počasni građanin Đakova Vladimir Šeks.

U programu su nastupali: muška vokalna skupina „Faši” iz Novih Perkovaca, Samostanski zbor Milosrdnih sestara sv. Križa i djeca iz Dječjega vrtića Đakovo.

Svojom prisutnošću ovo slavlje uzveličao je đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Đuro Hranić, te provincijalna poglavarica Milosrdnih sestara sv. Križa s. Valerija Široki, zajedno sa sestrama iz provincijalnoga vodstva.

s. Marija Stela Filipović

Koncert povodom 50 godina glazbenoga djelovanja s. M. Svjetlane Paljušević

U samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova održan je svečani koncert kojim je obilježeno 50 godina glazbenoga djelovanja s. M. Svjetlane Paljušević (1974.-2024.).

Izvedene su dvije skladbe koje je sama s. M. Svjetlana komponirala (*Sva radost tvoja* i *Skriveno blago*), kao i djela poznatih autora (Dubois, Bach, Gounod, Muffat, Marković, Bartolucci, Klobučar, Marović i dr.). Izvođači su bili: Zbor Milosrdnih sestara sv. Križa i Samostanski tamburaški sastav pod vodstvom s. Josipe Pavle Jakić te Katedralni zbor pod vodstvom maestra Ive Andrića i uz glazbenu pratnju maestra Vinka Sitarića.

Nakon što je s. M. Kristijana odsvirala za orguljama djelo H. Purcella *Trumpet Voluntary*, slijedio je pozdravni govor s. Valerije Široki, provincijalne poglavarice, koja je na početku pozdravila sve prisutne, a onda je, uz buket cvijeća i prigodni dar, čestitala s. M. Svjetlani ovaj važan i lijep jubilej. Slijedio je govor i prigodni dar mons. Ivana Ćurića, pomoćnog biskupa đakovačko-osječkoga, kao i govor Zlatka Mrkića, ravnatelja Gimnazije A. G. Matoša u Đakovu.

Mons. Ćurić s radošću se prisjetio skladbi koje je s. M. Svjetlana uglazbila, a koje su izvedene na velikim slavljinama. Prva od njih je Ps 150 a druga je antifona velikoga jubileja 2000. godine: „Isus Krist jučer, danas i u vijeke...”.

Program je nastavljen svečanim ulazom Zbora Milosrdnih sestara sv. Križa. Uz pratnju tamburica sestre su otpjevale kanon *Dona nobis pacem*. Dalje su se u programu, koji je osmislila s. Josipa Pavla

Jakić, izmjenjivali glazbeni dijelovi s dijelovima govora u kojima je predstavljen život i rad s. M. Svjetlane, s posebnim naglaskom na njezin glazbeni životni put i na osobe koje su se istaknule na tom njezinu putu. To su bile njezina susestre, a među njima najznačajnije s. Pavka, s. Rafaela, s. Milena, s. Mariangela.

Nakon veličanstvenog *Te Deum*, u kojem su sudjelovali svi izvođači, i svi prisutni, riječ svoje zahvale svima je uputila i sama s. M. Svjetlana, pozivajući sve da nastave slaviti Gospodina, zajedno s njom, molitvom i pjesmom. Druženje je nastavljeno oko svečano ukrašenih stolova u Dvorani *Florentini*.

Zajednica sestara u Đakovu bila je na poseban način počašćena prisutnošću s. Marie-Marthe Schönenberger, vrhovne poglavarice, s. Dorothee Halbach, s. Roseline Kujur i s. Rahela Lasković, vrhovnih savjetnica, jer je 2. travnja u Đakovu započela Generalna vizitacija. Sestre vizitatorice tijekom travnja posjetit će sve sestre, u svim zajednicama Hrvatske provincije.

Tekst, koji je čitan tijekom Programa, sastavila je i program Koncerta vodila s. Marija Stela Filipović. Tekst ovdje donosimo u cijelosti.

Sestra M. Svjetlana Paljušević, krsnim imenom Paška, rođena je 20. studenoga 1944. godine u mjestu Dolja, koje je sastavni dio Gusinja, grada i općine u Crnoj Gori.

Potječe iz prirodno vrlo lijepa kraja, kako i sama zadivljeno svjedoči. Pitoma i mirna dolina Plava i Gusinja, bogata vodom (i danas poznati i rado posjećivani Alipašini izvori), obgrljena visokim plani-

nama Prokletija i Dinarida, koji svojim zagrljajem štite i obdaruju svoje stanovnike mirom, pružajući konake karavanama koje su upravo tim dijelom prolazile na putu od Carigrada (Istambula) do Kotor i Dubrovnika.

Obitelj sestre M. Sijetlane živjela je skromno. Otac se bavio poljoprivredom, a njegov brat stočarstvom. U obitelji sestre M. Sijetlane bilo je sedmero, a u strica petero djece. Rado su jedni drugima pomagali. Posebno su bila lijepa ljeta, kada su djeca na sunčanim obroncima planina čuvala stada. Tu se pjevalo i otpjevalo, tu se oštrio Paškin sluh i pripremao za vođenje skladna pjevanja budućih zborova: samostanskoga, katedralnoga, gimnazijskoga.

Otac je, kako kaže s. M. Sijetlana, bio pravedan. Uvijek je bio za drugoga. Kada bi stigla kakva pomoć u selo, uvijek su birali njega da on to dijeli jer su znali da će pravedno podijeliti, a to znači da će dati malo više onima koji su najsiromašniji. I uvijek je najprije dijelio drugima, a onda svojim. Majka je bila šutljiva. Uvijek uz kućni posao: spremanje i kuhanje. Znala je očevu gorljivost i zauzetost za pravdu, za koju se on znao u općini javno izložiti. Ona je to shvaćala i nije mu se protivila niti mu je to zamjerila.

Tako ga je podržala i u najtežoj životnoj odluci da bolji život za sebe i za svoju obitelj potraže u dalekom svijetu, preko oceana, u SAD-u, gdje 4 sestre i 2 brata sa svojim obiteljima i danas žive.

Vratimo se opet Gusinju i djetinjstvu male Paške. Povijesno, na tom su se mjestu preklapali Iliri, Tračani, i mnogi drugi narodi koji su živjeli pod grčkim utjecajem sve dok se nisu pojavili Rimljani koji su ih romanizirali. Nakon toga dolaze Slaveni, Bugari, a onda i Turci koji su trajno ostavili trag svoje 500-godišnje prisutnosti.

Stoga je, s obzirom na vjersku pripadnost, u Gusinju najveća muslimanska vjerska zajednica, zatim zajednica pravoslavnih vjernika i, kao brojčano najmanji, tu su katolici. U takvom je okruženju odrastala mala Paška. Osnovnu školu (od 1951. do 1959. godine) pohađala je u Gusinju, za vrijeme Jugoslavije, u kojoj je religija bila zabranjena. Tako su se mališani, pritisnuti zajedničkim neprijateljem,

ateističkom državnom tvorevinom, jedni s drugima družili i poštivali jedni druge, šireći i upravo živeći na takav način vjersku toleranciju i ekumenizam.

Vjerski život malobrojnih katolika na poseban je način čuvao i podržavao mons. Milorad Marijan Defar (1924.-2009.), svećenik skopsko-prizrenske biskupije. Na njegovu su molbu i poziv 1958. godine Milosrdne sestre sv. Križa iz Đakova došle u Gusinje. Bile su to s. Ignacija Horvat (bolničarka), s. Cvetka Strašek (briga za župsko gospodarstvo) i s. Pavka Žižek koja je bila sakristanka i poglavarice te male sestarske zajednice. Došle su u vrlo siromašan kraj, ali među pobožne ljude. Sestra Pavka odmah je okupila djecu, učeći ih pjevati pjesme i pripremajući ih za slavljenje liturgije. Učila ih je pjevati, ni manje ni više, nego koralnu Misu de Angelis. Zahtjev nije bio lagan, ali je bio prihvaćen i vrlo uspješno ostvaren, čega se sa smiješkom sjeća sestra M. Sijetlana.

Susret sa sestrama odredio je njezin daljnji životni put.

*

Nakon završetka osnovne škole 1959. godine stupila je sestra M. Sijetlana u samostan u Đakovu. Kao i sve kandidatice, trebalo je proći svojevrstu „audiciju” kod s. Rafaele Franc (1902.-1985.), koja je bila katedralna organistica u Đakovu i voditeljica samostanskoga zbora. Uspješno je prošla pjevanjem pjesme „Čuj nas, Majko” na albanskom jeziku i bila je ubrojena u samostanski zbor. Odmah je krenula i sa sviranjem. Sestra Rafaela uočila je njezin talent. Bila je sestra Rafaela uporna i odlučna. Zahtjevna, ali i duhovna. Poticala ju je ovim riječima: „Paška, sve Isusu za ljubav. Ponavljaj: ‘Isuse, ljubim te. Koliko puta dodirnem tipku, toliko ti puta želim reći ljubim te.’” Poznato je da se sestra Rafaela borila za čistoću crkvene glazbe od utjecaja suvremenih elemenata. Pazila je na to što se pjeva u crkvi. Ostale su njezine kajdanke u kojima, iznad nekih pjesama, stoji napisano: „Ne!” Svima je bilo jasno što to znači.

Tako je s. Rafaela već 1963. godine predložila slanje sestre M. Sijetlane na Institut za crkvenu glazbu u Zagrebu, gdje je bila upisana kao prva generacija tek osnovanoga Instituta na kojem joj je orgulje predavala s. Milena Bebić, treća po redu sestra koja se utkala u životni i glazbeni put sestre M. Sijetlane.

Godine 1969. nastavlja obrazovanje na Akademiji za crkvenu glazbu u Regensburgu (Njemačka). Temeljito se pripremala za taj studij. Program, koji je svirala za prijemni ispit, bio je pomno odabran: kompozicija hrvatskoga skladatelja Franje Dugana na orguljama, i također hrvatskoga skladatelja franjevca Fortunata Pintarića na glasoviru. Na prijemni ispit u Regensburg vozio ju je mons. Vilim Hirschenhauser (1925.-2003.), đakovački kanonik i „regens chori” đakovačke katedrale. Poslije uspješno odsviranih kompozicija i svega što se na ispitu tražilo, rečeno je preč. Vilimu: „Još nam takvih pošaljite.” Bila je to velika pohvala i sestri M. Sujetlani, ali i cijeloj zajednici i svim sestrama koje su se svojim radom ugradile i u taj uspjeh.

Nakon uspješno položenog diplomskoga ispita, od 1974. do 2004. godine organistica je đakovačke katedrale i, do danas, samostanske crkve u Đakovu.

*

Prve svete zavjete položila je sestra M. Sujetlana godine 1969. Zlatni jubilej proslavila je u Đakovu, zajedno s još 11 sestara, godine 2019. Prisjetila se i tom prigodom lijepih trenutaka svojega života. Bilo je lijepo svirati orgulje u velebnoj Strossmayerovoj katedrali, svirati na orguljama s tri manuala i 75 registara. Svirati na raznim liturgijskim slavljinama: slavljinama ređenja biskupa, ređenja mladih svećenika, kao i slavljinama velikih blagdana, osobito Vazmenoga trodnevlja.

Bilo je osobito lijepo svirati na orguljama samostanske crkve na liturgijskim slavljinama svake nedjelje ili blagdana, na svečanostima redovničkih zavjetovanja.

Održala je sestra M. Sujetlana brojne samostalne koncerte na orguljama đakovačke katedrale, kao i u raznim mjestima Hrvatske i inozemstva. Na orguljama pratila je i poznate operne prvake: Ljiljanu Molnar-Talajić, Zorku Wolf, Ivanku Boljkovac, Ferdinanda Zovka i druge.

Godine 1999. dobila je nagradu Grada Đakova za promicanje glazbene kulture u gradu.

Najveća čast bila joj je svirati na orguljama u Bazilici sv. Petra u Rimu 1995. godine, za proglašenje

blaženom utemeljiteljice Družbe, majke Marije Terezije Scherer.

Ipak, najveći dio njezina glazbenog djelovanja vezan je uz vođenje zborova: katedralnoga, samostanskoga, gimnazijskoga.

Kako sama kaže, važno je članovima zbora usaditi ljubav prema pjevanju i spoznaju kako nešto dobro zvuči ako se dobro otpjeva, odnosno može se dogoditi i da ne zvuči dobro. Važno je odabrati ono što lijepo zvuči i onda se za to potruditi. Osim toga, važno je misliti na sadržaj onoga što se pjeva. Važno je pjevati iz ljubavi prema Bogu. Ako nije tako, onda je bolje ne pjevati.

Od 1993. do 2008. godine sestra M. Sujetlana nastavnica je glazbene kulture na Gimnaziji A. G. Matoša u Đakovu, a od 1997. do 2017. godine voditeljica je zbora učenika navedene Gimnazije. Redovito je sudjelovala na glazbenim svečanostima hrvatske mladeži u Varaždinu. Njen rad i napredak učenika svake godine ocijenjen je zlatnom ili srebrnom medaljom. Dobitnica je nagrade „Marijan Zuber” 2017. godine, nagrade koja se dodjeljuje onim nastavnicima koji su život posvetili glazbi i pedagoškom radu.

O njoj i njenom radu pisao je maestro Vladimir Kranjčević: „Pjevački zbor Gimnazije A. G. Matoša iz Đakova s dirigenticom s. M. Sujetlanom Paljušević niz godina sudjeluje na glazbenim svečanostima hrvatske mladeži u Varaždinu. (...) Temperamentno vodstvo dirigentice i po rezultatima vidljiv odličan stručno pedagoški rad daju svakoj izvedbi osebujno i uvjerljivo značenje. Takvim radom zbor je postao značajan čimbenik ne samo glazbene kulture Đakovštine, već i Hrvatske u cjelini.”

Adalbert Marković, hrvatski skladatelj, napisao je: „S velikim sam zadovoljstvom skladao i priredio nekoliko skladbi za troglasni mješoviti zbor Gimnazije A. G. Matoša iz Đakova, jer sam na svakoj izvedbi doživljavao pravo, istinsko muziciranje. Zahvalivši stručnosti i ogromnom trudu dirigentice, voditeljice zbora s. M. Sujetlane Paljušević, zbor postiže velike uspjehe na raznim nastupima, a posebno na glazbenim svečanostima hrvatske mladeži u Varaždinu. (...) Slušati izvođenje glazbenih djela u interpretaciji zbora Gimnazije A. G. Matoša poseban je doživljaj,

samo iskusan i istinski voditelj zbora može postići tako visoke domete u muziciranju.”

Kada je u jesen 1999. godine započela s radom Osnovna glazbena škola u Đakovu, s. M. Sijetlana obilježila je njezin početak svojim doprinosom, posebno u poučavanju flaute. Škola djeluje pri Osnovnoj školi „Ivan Goran Kovačić”

*

I, recimo još koju o komponiranju. Na to pitanje sestra M. Sijetlana spremno odgovara kako ju je na komponiranje poticala s. Mariangela Žigrić (1931.-1997.), koja je uvidjela tu veliku potrebu i tu je potrebu prenijela i na sestru M. Sijetlanu. Crkveni dokumenti bili su redovita literatura i pripomoć pri skladanju, osobito Božanskoga časoslova. Počelo je s uglazbljivanjem božićnoga časoslova, zatim uskrasnoga, slijedio je časoslov za Bezgrješnu, Duhove i tako redom. Slijedile su i ostale kompozicije. Uglazbila je 20-ak pjesama, 5 antifona, 7 izreka o. Teodozija i bl. majke M. Terezije, 7 čestitnih pjesama.

Pod njezinim vodstvom snimljena su četiri nosača zvuka: Hvalite Boga u svetištu njegovu, 2004. godine; Božić u pjesmi i liturgiji Božanskoga časoslova, 2005. godine; Uskrs u pjesmi i liturgiji Božanskoga časoslova, 2011. godine; Sv. Franjo i Uzvišenje sv. Križa u liturgiji Božanskoga časoslova, 2013. godine.

U nedavnom razgovoru postavila sam pitanje s. M. Sijetlani: Što bi bila liturgija bez pjevanja. Spremno je odgovorila: Bila bi kao bez sunca dan.

Kao bez sunca dan.

Možemo li zamisliti dan bez sunca? Teško je živjeti u mraku, ma i u kišnom i oblačnom danu.

I loše je pjevanje također mrak. Jer sveti Augustin nije rekao da tko pjeva dvostruko moli, nego tko lijepo, dobro, pobožno pjeva, tek taj dvostruko moli.

A kakva je uloga glazbe u životu redovnice? Opet će sestra M. Sijetlana reći: Glazba je pomagalo da se približimo Bogu. Glazba nas potiče na zahvalnost. Kako s ljubavlju ne pjevati Onomu koji nas je u ljubavi stvorio?

Sestre Regije Kosovo

20. obljetnica Regije Kosovo

Sve Milosrdne sestre svetoga Križa Regije Kosovo okupile su se 11. svibnja 2024. godine na duhovnoj obnovi koju je predvodio don Marjan Demaj, rektor Svetišta Gospe Letničke. Tema je bila “Pokrenuti Duhom Svetim, nošeni njegovom beskrajnom ljubavi, zajedno oblikujemo budućnost”. Zahvaljujemo don Marjanu od srca za sve poticajne riječi, a kojih je bilo mnogo. Nakon meditacije (odraz) imali smo svetu misu, a nakon sv. mise ručak i rekreaciju. Sljedećega dana proslavili smo 20. godišnjicu osnivanja Regije Kosova. Neka Bog blagoslovi sve sestre koje služe na Kosovu i u Crnoj Gori, sve žive, a pokojima neka Bog podari vječni život.

Blažena sestro Ulrika, moli za nas!

s. Marija Stela Filipović | Križni put s. M. Margite Gašparovsky

Uz treću korizmenu nedjelju objavljen je molitvenik Križnoga puta. Tekst molitava sastavila je s. M. Margita Gašparovsky koja je ujedno i autorica figura za postaje Križnoga puta, izrađenih od školjki, riječnih i morskih, i sličnih od Boga darovanih prirodnih materijala (morske i riječne školjke i puževi, vrtni puževi, krakovi i trup raka, rep ribe, bodlje morskoga ježa, trup morskoga ježa, sipina kost).

Zahvaljujemo s. M. Margiti što nas je u ovo sveto korizmeno vrijeme obogatila ovim duhovnim darom i pozivom na još dublje poniranje u tajnu Raspete Ljubavi.

Brigu za fotografiranje postaja Križnoga puta i uređivanje fotografija za tisak preuzeo je Mirko Mihaljević, a urednica je izdanja s. Marija Stela Filipović.

Postaje Križnoga puta, kao i ostale figure i figurativne priče, smještene su u staklene vitrine na hodniku samostana u Đakovu. Tu one prizivaju i čekaju svoje posjetitelje i motritelje, ali i objavu u jednoj objedinjenoj monografiji, čemu se i nadamo.

Pogovor

Poniranje u dubinu nastojanje je svake duše. Ono je povezano s brojnim izazovima. Iako nas u dubinama čeka neizujesnost, osamljenost, tama, duša se ipak rado odlučuje krenuti na taj put jer je spoznala: što je više u dubinama povezana s Kristom, to je više skrivena od utjecaja Zloga koji joj u tim dubinama ne može nauditi. Zli ne može tamo doprijeti, on tamo nema pristupa.

U tamnoj noći Bog djeluje u dubinama. Tomu nas poučava veliki učitelj duhovnoga života, sveti Ivan od Križa. On tvrdi da se čovjek osjeća sigurnijim u tamnoj noći duše, nego u svjetlu ovoga svijeta. U noći straha i užasa, u noći tjeskobe dolazi do čišćenja i duha i tijela. Gubi se sjećanje, razum, spoznaja i volja. I tako se dolazi do Boga koji je istinsko svjetlo. Jer on je oganj koji, kada zahvati vlažno drvo, ono potamni, pocrni, prestane biti sebi nalik. Tek tako ranjeno, dirnuto, ozlijeđeno, drvo može planuti.

Božja stvorenja, školjke, čini nam se da su slika upravo rečenoga. I one u svojim dubinama skrivaju tamu, tamu u kojoj nastaje život, u kojoj nastaje biser. Izvana, u oklopu, školjka nema života. Život je školjki u dubinama. Školjka je, kao i špilja, mjesto intime, intime s Gospodinom, mjesto povlačenja od svijeta. Svijet mora biti izbačen iz toga mjesta, kao što se u vrijeme Plutarha izbacivalo vola iz grada, vola pohlepe i grabežljivosti. Kao što je Krist izbacio svijet iz kuće prije nego što je oživio kćer onoga glavarara (Mt 9, 25). Školjke nemaju usta, ali imaju budno srce. U takvu nutrinu dolazi Bog. Tako je Riječ došla i u Blaženu Djevicu Mariju, da bi šutjela u njezinu krilu (sv. Efrem Sirac).

Čini se da je sve ovo privuklo s. M. Margitu Gašparovsky da se približi školjkama, da ih počne prikupljati, da ih počne prebirati, prstima dodirivati, izabirati pojedine, svojim umom i svojim srcem – njihovim preslagivanjem i oblikovanjem – darivati im novi život. Svaka je školjka nastala u dubinama rijeka, mora. Svaka je „otkana“, „stvorena tako čudesno“. I svaka je našla svoje mjesto, samo njoj određeno, nezamjenjivo mjesto, tako surhovito mjesto u postajama Križnoga puta. Svaka je postaja nastajala u tajnosti, povučenosti, šutnji i samooči nadahnuća i rada s. M. Margite. Svaku je školjku ona obuhvatila „s leđa i s lica“, na svaku je položena njezina ruka te se možemo nastaviti diviti Božjim

djelima, sa psalmistom: „Znanje to odveć mi je čudesno, previsoko da bih ga dokučio.” (Ps 139)

Školjke, složene u postaje Križnoga puta, poziv su na molitvu, zahvaljivanje, klanjanje. Tomu je pridonio i tekst s. M. Margite, njezine misli koje nalikuju školjkama. Meditacije i molitve kratke su, jasne. Smisao se skriva u njihovim dubinama do kojih se dolazi sabranošću, laganim hodom za onim koji je za sebe rekao: „Ja sam put, istina i život.” Poziva nas s. M. Margita da slijedimo Isusa, putnika, koji je „svojim svetim nogama posvetio sve ovozemaljske putove i prašinu na njima”, jer je „prošao zemljom čineći dobro”.

Blaženi je Alojzije Stepinac na poseban način preporučivao vjernicima molitvu Križnoga puta. On u jednoj svojoj propovijedi navodi da je, prema predaji, prvi poticaj za obavljanje ove pobožnosti dala sama Majka Božja koja je često polazila na ona mjesta gdje je njezin Jedinac trpio na putu prema Golgoti. Slično su činili i kršćani prvih vremena. A kad su sveta mjesta u srednjem vijeku pala u ruke nekršćana i nevjernika, onda su se širom svijeta u crkvama počele postavljati postaje Križnoga puta. Blaženi Kardinal navodi sv. Alberta Velikoga koji je rekao da je razmatranje muke Isusove korisnije nego sve petke u godini postiti o kruhu i vodi i bičevati se do krvi. A u životu sv. Brigite može se pročitati da je jednom, promatrajući u duhu Isusa kako krvari iz svih rana u tijelu, pitala ga tko mu je zadao te strašne rane. Spasitelj je odgovorio: „Oni koji ne razmatraju moju neizmjernu ljubav prema ljudima koju sam dokazao u mucima na križu.”

Upravo nas misli blaženoga Alojzija Stepinca potiču da se poslužimo mislima i školjkama s. M. Margite, da slijedimo Isusa, koji je iz ljubavi prema nama postao školjka, čovjek, kako bismo i mi, po toj poniznoj školjki, sami postali ponizne školjke, zatvorene izvana, a iznutra otvorene, školjke koje tako mogu primiti dragocjeni biser njegova božanstva. Neka nas molitva Križnoga puta ojača u borbi protiv zla, jer križni put ne završava na Golgoti, u tami groba. On vodi iz tame u svjetlo uskrsnuća. (s. Marija Stela Filipović, urednica izdanja)

Antun Knežević, župnik

Priznanje Grada Otoka s. Graciji Petrić

Raditi Bogu na slavu!

U sklopu proslave 18. dana Grada Otoka, u subotu 13. srpnja, na svečanoj sjednici Gradskoga vijeća, dodijeljena su pojedincima i udrugama godišnje nagrade Grada Otoka.

Gradonačelnik Josip Šarić i predsjednik Gradskoga vijeća Stjepan Topalović tom su prigodom uručili i Medalju Grada Otoka sestri Graciji Petrić koja u Župi sv. Antuna Padovanskog u Otoku djeluje punih 20 godina.

Sestra Gracija rođena je u Oštricama, u Hrvatskom zagorju 1944. godine. U samostan Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu stupila je 1959. godine.

Nakon položenih zavjeta punih je 37 godina radila u Zagrebu, u bolnici na Šalati, na Odjelu dječje onkologije, sve do umirovljenja 2003. godine. Od 2004. godine, dakle punih 20 godina, pastoralno djeluje u Župi sv. Antuna Padovanskog u Otoku, gdje se osobito posvetila, ponovno, djeci, ali ovaj put vodeći dječji crkveni zbor, zatim pučki (ženski) crkveni zbor i neumornoj suradnji i pripomoći velikomu župnomu zboru.

Uvelike je pomagala u mnogim župnim aktivnostima, osobito je bila aktivna u liturgijskom životu župne zajednice.

Mnogima je pomagala u rješavanju životnih problema i poteškoća svojim savjetima i molitvom te je zbog toga na poseban način omiljena među župljanima.

Nakon ovih 20 godina neumornoga rada u župnoj zajednici, zahvaljujemo joj od srca na svemu što je učinila, kako za najmlađe, tako i za sve ostale u župnoj zajednici.

o. Benedikt Baur (1877.-1963.), OSB

Duh dolazi u pomoć našoj slabosti

VI. poglavlje

(Iz ovoga poglavlja, koje govori o darovima Duha Svetoga kod s. Ulrike, preuzeti su samo neki manji dijelovi.)

Zahvaljujući daru znanja, kojega joj je Duh Sveti udijelio, sestra Ulrika imala je ispravno razumijevanje djela koje je Bog želio. Djevojke u kuhinji primijetile su da sestra Ulrika toliko radi i da se „nikada nije umorila, bilo da je radila ili molila”. „To je ono što nismo mogle razumjeti. Uvijek je bila isto radina i nikada nije gubila strpljenje. Uvijek je bila jednako krjeposna, u svemu draga, radosna sestra; unatoč brojnim i teškim poslovima koji su je opterećivali, uvijek je ostala ista.”

Uza sav posao i neumornu revnost, s kojom je sestra Ulrika radila, ostajala je mirna, nije poznavala žurbe, uzbuđenja i razdraženosti, čak ni kad su se drugi oko nje uzbuđivali i uznemiravali.

Rad je bio njezino predanje Bogu, sveta služba Božja, čašćenje, molitva, ljubav. Sjedinjavala je rad i molitvu i posao je pretvorila u molitvu. Kod nje je sve bilo usmjereno Bogu i Božjoj slavi. „Čak se ni pokret ne bi trebao dogoditi bez najčišće namjere. Daj mi Svoju milost.” (Bilj.) Djevojke je zvala: „Djeco, Bog je dobar. Imajte uvijek dobro mišljenje, činite sve za njegovu slavu.” Jedva je imala trenutka slobodnoga vremena prije nego što je žurila u kapelicu da obnovi i produbi svoje predanje u ljubavi.

„Ona nikada nije gubila ni trenutak dragocjenoga vremena, nikad nije gledala znatiželjno kroz prozor, nikad nije postavljala znatiželjna pitanja i vodila je računa samo o onom što dužnost od nje zahtijeva. Ona je svaki slobodan trenutak ispunjavala molitvom.” Čak je i na poslu bila u molitvi i toliko sabrana da su se djevojke često jedva usudile išta pitati. I sve to na neformalan, jednostavan i prirodan način,

potpuno iz dubine svoje nutrine, gdje ju je božanski Učitelj upućivao, vodio i usmjeravao.

Prema tadašnjim običajima Družbe, sestra Ulrika prvi je dan nakon zavjeta poslana na mjesto koje su joj odredili poglavari. Bio je to grad Bühl u podnožju Schwarzwalda.

U Bühlu je morala voditi bolničku kuhinju. Bilo je 30 do 40 osoba za koje je morala kuhati, nekoliko siročadi, 10-ak dobročinitelja i 15 bolesnika; i još k tome sedam sestara. Kuću je vodila poglavarica, sestra Dulcissima. Ona je bila je ljubazna i vrlo uvidavna prema svojim susestrama. Radije bi sama preuzela dežurstvo po noći, od dva do tri u noći, nego da taj teret padne na neku drugu sestru.

Sestra Ulrika trebala je raditi sve kuhinjske poslove. Kad je stigla u Bühl, jedna od sestara rekla je poglavarici: Kako su mogli poslati tako mladu sestru? Doći će u sukob s djevojkama.” –Naime, u bolničkoj kuhinji radila je djevojka koja je pomagala susestrama u kuhinji i s kojom su sestre imale puno poteškoća. Djevojka je bila tvrdoglava i netolerantna. Sigurno, imala je puno posla, bila je u kuhinji cijeli dan i imala je malo slobodnoga vremena, pa čak i nedjeljom. – Jedna djevojka, svjedok, koja je odrasla kao siroče u toj kući i u njoj radila dugi niz godina, rekla je: „Suprotno očekivanjima, s ovom je djevojkom išlo dobro, bolje nego s bilo kojom sestrom u kuhinji prije ili poslije. To je bilo veliko olakšanje za sestru poglavaricu. Bez sumnje, to je bilo zahvaljujući sestri Ulriki.” Znala je mudro popustiti toj djevojci i lijepo s njom postupati.

„Bilo je upadljivo vidjeti njezino tiho, mirno ponašanje. Prije podne nije govorila gotovo ništa. I u ostalo vrijeme govorila je samo tiho, što je kraće bilo moguće. Imala je jako puno posla. Bolesnici se nikada nisu žalili na hranu”, svjedočila je djevojka koja je bolesnicima nosila hranu.

Jedna druga djevojka, koja je radila u trgovini u gradu, svaki je dan donosila mlijeko u bolnicu. „Se-

stra Ulrika posude za mlijeko uvijek je držala blistavo čistim, tako da sam mogla odmah natočiti mlijeko. Sestra Ulrika uvijek je bila dobra, ljubazna i tiha. Nije puno govorila, samo o najnužnijim stvarima. Često nije govorila baš ništa. Samo me je ljubazno pogledala. Tada ni ja nisam ništa govorila jer sam osjetila: sestra je još uvijek u molitvi, pa ju ne smijem uznemiravati. Znala sam da je upravo došla sa sv. mise. Pomislila sam u sebi: ovo je dobra, prava sestra koja obdržava svoja pravila.”

U jesen 1908. godine bila je sestra Ulrika u Kući sv. Vinka u Baden-Badenu kao druga kuharica. Teška ju je srca poglavarica u Böhlu pustila da se presele u Baden-Baden. Preporučila je sestru poglavarici u Baden-Badenu i zamolila je da sa sestrom Ulrikom dobro postupaju.

Kuća sv. Vinka u Baden-Badenu uključivala je nekoliko dobrotvornih područja djelovanja: dom za odmor za goste toplica, dom za djevojčice sa savjetodavnim centrom, veliki dječji vrtić i ambulantnu skrb bolesnika. Pripadala je dioničkomu društvu. Kompleks je bio povjeren vodstvu Milosrdnih sestara sv. Križa, kojih je tu bilo tridesetak.

Kada je sestra Ulrika došla u Kuću sv. Vinka, tamo je poglavarica bila s. Tertulijana. Ona je болоvala od teškoga srčanog oboljenja. Moguće je da ju sestra Ulrika uopće nije vidjela. Sestra Bonaventura Engel bila je sestra koja je bila poveznica između bolesne poglavarice i sestara. U travnju 1909. godine sestra Bonaventura bila je imenovana poglavaricom Kuće. Bila je stručna, pažljiva, energična i pedantna. „Znala je izdavati naredbe i pazila je da se njezine naredbe izvršavaju. Ali pritom bila je dobra majka. Bila je vrlo načitana, dobro je poznavala ljudsku narav i postavljala je zahtjeve svojim podređenima. Poseban naglasak stavljala je na inteligenciju i obrazovanje. Bila je svjesna svojih sposobnosti i pokazivala je određenu intelektualnu superiornost. Godile su joj pohvale i priznanja.

Ova je poglavarica imala važnu ulogu u životu sestri Ulrike. Sestri Ulriki možda nije bilo tako lako imati djetinje povjerenje u poglavaricu koja je bila u punoj snazi, u srednjim tridesetim godinama i koja je pokazivala svoje superiorno ponašanje, koje je nekada moglo druge poniziti. Kada je voditelj du-

hovnih vježbi, franjevac o. Hermann, došao u Baden-Baden 1910. godine i tada govorio s poglavaricom s. Bonaventurom, tek tada se s. Ulrika počela otvarati poglavarici. Tako je poglavarica dobila uvid u događanja u unutrašnjosti s. Ulrike.

Sestra Bonaventura izvještava o prvim dojmovima koje je stekla o sestri Ulriki: „Čim sam je ugledala, primijetila sam nešto i pomislila sam: Ova sestra u nečemu igra neku ulogu jer je njezina pojava bila tako mirna i malo više radosna nego ozbiljna. Sestra Ulrika ostavila je dojam na nas, sestre, svojom dječjom vedrinom, unatoč često grubomu postupanju druge sestre u kuhinji. Mi sestre to nismo mogle sasvim razumjeti i mislile smo da je malo nepromišljena, te smo je u šali nazvale *Bruder Leichtfuß* (*brat lagano stopalo*).”

Međutim, što je poglavarica više upoznavala sestru Ulriku, to ju je više cijenila, budući da se uvjerila u njezine neobično velike krjeposti. Poklonila joj je veliko povjerenje. Sebe i svoje brige preporučila je molitvi sestre Ulrike i uvijek je iskusila snagu njezine molitve.

Glavna sestra u kuhinji u Kući sv. Vinka bila je zapaljive naravi i nije se uvijek znala kontrolirati; znala je biti vrlo nemilosrdna i kruta prema drugima. Sestri Ulriki, kao drugoj sestri u kuhinji, nije bilo lako sa sebi nadređenom. Tako piše jedna od djevojaka: „Ona nije mogla podnositi sestru Ulriku. Jednostavna sestra Ulrika imala je čar koji je glavnu sestru uznemiravao. Bila je i ljubomorna jer smo mi, djevojke, toliko obožavale sestru Ulriku.”

Jednom je bila toliko uzbuđena zbog sestre Ulrike i toliko ju je ponizila pred svima, da su jadnoj sestri potekle suze niz obraze. Na trenutak je ušla u kapelicu. Ubrzo se vratila u kuhinju. Nitko nije primijetio da je nedavno bila tako ukorena. Sestra Ulrika bez odlaganja ispunila je svaki nalog i zahtjev sebi pretpostavljene sestre, ali joj nikada nije uspjela udovoljiti. Glavna je kuharica okrivljivala sestru Ulriku čak i za svoje neuspjehe i pogrješke. A sestra Ulrika sve je podnosila u tišini i nije se branila. Sva poniženja i uvrjede prihvaćala je s velikom mirnoćom i spokojem.

Kad je oko nje sve bjesnilo, ona je ostala mirna. S osmijehom na licu pustila je da sve prolazi kroz

nju kao da se to nje ne dotiče. A ipak je bila vrlo osjetljiva. Samo ju je njezina duboka, intimna veza s Kristom učinila mirnom i snažnom. Sve je to bilo za Isusa. Njemu je sve to predavala i na taj način dokazivala je koliko ljubi Isusa. Sve je prihvaćala radi njega i za njega. Sve za spasenje duša.

Glavna sestra u kuhinji, od koje je sestra Ulrika toliko stradala, bila je premještena iz Baden-Badenu u rujnu 1909. godine. Bila je premještena na njegu bolesnika i u tome se prilično dobro snašla. Njezine susestre, koje su s njom tada živjele, dale su svjedočanstvo o njoj da se jako promijenila. Smatrali su da ovu preobrazbu velikim dijelom duguje molitvi sestre Ulrike. Svima je bilo poznato da je puno molila za svoju nadređenu sestru i činila joj usluge pune ljubavi gdje god je mogla.

Na mjesto glavne kuharice došla je sestra Albertina. Ona je bila učinkovita, ali nije joj se moglo ugoditi jer je bilo dobro samo ono što je sama učinila. I ova glavna kuharica nije poštedjela sestru Ulriku ukora. Više je puta uvjeravala poglavaricu da „sa sestrom Ulrikom nešto nije u redu”. Kod sestre je Ulrike naslućivala posebne i više milosti te je zbog toga bila ljubomorna. Dogodile su joj se mnoge nećake zbog đavolskih napadaja, koje je u to vrijeme morala podnositi sestra Ulrika. Glavna sestra nije mogla ostati ravnodušna na to. Glavna sestra vidjela je učinjenu štetu, ali nije znala koji je tomu dublji uzrok. To je sestri Ulriki donijelo mnogo prijekora. Ali ona je pustila da sve to kroz nju prođe mirno, bez riječi. Ta je mirnoća razdražila glavnu sestru i donosila je sestri Ulriki još više poniženja. Osim njezine poglavarice i njezinih susestara Mihaele i Mericije, nitko nije imao pojma o tome što se u njoj događa. Znala je čuvati „kraljevu tajnu”. Čak je i tada uvijek ostala ljubazna i uslužna. Njezina poglavarica jednom je s pravom rekla: „Da sestra Ulrika nije imala velike milosti, ne bi mogla proći tako teške kušnje.”

Uz dvije sestre kuharice, u kuhinji Kuće sv. Vinka radilo je oko šest djevojaka naučnica i nekoliko djevojaka pomoćnica. Za povrće i pripremu priloga brinula se sestra Ulrika. Naizmjenice s glavnom sestrom kuharicom, bila je pri štednjaku i pripremala je deserte za goste toplica. Također je morala usmjeravati posao djevojaka naučnica i pomoćnica koje su joj bile dodijeljene, te ih poučavati. Već u pr-

vim danima zadobila je povjerenje djevojaka naučnica. „Ona je dobra; od nje se može nešto naučiti”, rekle su naučnice. Sestra Ulrika vodila je djevojke u njihovu poslu. Posezala je za svakim poslom i birala je za sebe najteže i najprljavije poslove. Kada su naučnice protestirale i govorile: „Nije to za vas, to mogu učiniti i pomoćnice”, Ulrika bi odgovorila: „Pustite samo, sve je to za dragoga Boga.” Ako je djevojkama neki posao bio osobito težak, ona im je pomagala i hrabrila ih: „Sve iz ljubavi prema Bogu.” Učila je djevojke da obavljaju točno i ispravno svaki posao i nije dopuštala da se netko izvuče, ako nešto nije bilo dobro učinjeno. Sve se moralo raditi točno, kod pripreme povrća, guljenja voća, ukrašavanja torti. Dnevno opterećenje nije bilo malo. Čak i poslijepodne sestra Ulrika gotovo nije imala slobodnog vremena za sebe. Pomagala je u vrtu ili u Kući sv. Josipa ili je bila u kuhinji. Uvijek je marljivo radila i nije mogla ni trenutka biti besposlena. Posljednja je izlazila iz kuhinje i nije mirovala dok sve nije bilo u redu. Djevojke naučnice čudile su se, kako to da nikada nije ni izgledala umorna.

Sestra Ulrika dolazila je u kontakt i s drugima: sa siromasima koji su hranu dobivali u Kući sv. Vinka, s djevojčicama iz Marijina doma koje su nosile hranu, s djecom iz vrtića koju je pratila sestra kada su dolazili po hranu; osobito je voljela tu djecu. Sestra Ulrika odlazila bi u grad samo kada je prisustvovala liturgiji u opatijskoj crkvi. Nabavku namirnica za kuhinju obavljala je glavna kuharica.

- nastavlja se -

Naslov originala: Benedikt BAUR, OSB, *Kein Maß kennt die Liebe*, Das Leben der ehrwürdigen Dienerin Gottes Ulrika Nisch, Kreuzschwester von Hegne, Hegne, 1985.

Preveo: o. Srećko Rimac, OCD

s. Deodata Kočonda

Stopama bl. s. Zdenke

Generacijski susret, za sestre zavjetovane od 1973. do 1980. godine, upriličen je od 14. do 16. svibnja 2024. godine. Ovaj susret osmišljen je kao hodočašće blaženoj s. Zdenki Schelingovoj u Slovačku. Tema susreta, koju je predvidio naš Provincijalni kapitul 2022. g., bila je *Stvaranje drugoga na moju sliku*. Za ovaj susret razmišljanje na ovu temu pripremila je i ostvarila s. M. Augustina Dominković.

Na ovo hodočašće okupilo se u samostanu u Đakovu 29 sestara koje su 14. svibnja u 6 sati krenule autobusom na put, kroz Mađarsku za Slovačku.

Oko 13,30 sati sretno smo stigle u provincijalnu kuću u Trnavi, gdje su nas radosno dočekale naše slovačke sestre. Riječi srdačne dobrodošlice izrekla nam je s. Tatijana Repkova, zamjenica provincijalne poglavarice s. Marije Terezije Dobrovičove. Ona je bila trenutno u inozemstvu. Pjesmom i molitvom pozdravile smo domaćina kuće, našega Gospodina Isusa, a zatim nas je u sestrarskoj blagovaonici čekao svečani ručak. Poslije ručka s. Dominika Galeštokova, eksprovincijala, pvela nas je da vidimo bolnicu u Trnavi, u kojoj je s. Zdenka umrla. Pokazala nam je prozor sobe gdje je umrla, a na zgradi izvana nalazi se spomen-ploča na kojoj piše: *U ovoj zgradi je umrla 31. srpnja 1955. g. blažena sestra Zdenka Schelingova. Isticala se u svojem požrtvovnom služenju bolesnima. Neustrašivo je pomagala progonjenima. Okrutno je mučena u vremenu komunističkoga režima*. Vidjele smo i kapelicu sv. Križa gdje je s. Zdenka, kao pacijentica, dolazila na molitvu i sv. misu, dok je mogla; najprije sama pješice, a kasnije su je sestre dovozile na kolicima. Zatim smo pošle na groblje u Trnavi gdje je s. Zdenka bila sahranjena 2. kolovoza 1955. g. Na ovom svetom mjestu zadržale smo se kratko u osobnoj i zajedničkoj molitvi, a onda nam je s. Terezija-Benedikta Majerčakova, provincijalna savjetnica, pojasnila kako je na ovom mjestu sahranjeno mnogo mladih sestara, između 20 i 30 godi-

na života. One su umrle od tifusa ili tuberkuloze, ali i sestre koje su također bile po zatvorima suđene, osuđivane, mučene i koje su puno pretrpjele samo zato što su katoličke redovnice. Govorila je: *„Ovdje su sahranjene sestre od čije žrtve mi danas živimo i koje su nam primjer vjernosti Gospodinu i zvanju, pa i u najtežim prilikama života.”* Kad smo se vratile u autobus, pošle smo na Kopanku, u kuću djevojke Apolonije Galisove, koja je primila bolesnu s. Zdenku, kada je uvjetno otpuštena iz zatvora. Soba, u kojoj je stanovala bolesna s. Zdenka, sada je kapelica u kojoj smo se nakratko zaustavile u molitvi. Na zemljištu ove kuće sada je Dječji vrtić koji vode sestre. Ondje su nas radosno dočekala djeca, njihove odgojiteljice i sestre. Poslije kratke okrijepe odvezle smo se natrag u Trnavu, gdje je u 17 sati bila sv. misa na hrvatskom jeziku. Predslavio ju je mladi pater Peter Buša, SJ, koji je bio tri mjeseca na praksi u Zagrebu, na Jordanovcu, kod hrvatskih otaca isusovaca. Poslije sv. mise imale smo večeru, a zatim smo autobusom pošle u Bratislavu, u Marijanku, na noćenje. To je marijansko hodočasničko mjesto a čuvari svetišta braća su *Tješitelji Isusa u Getsemaniju*. Oni imaju posebno veliku zgradu za noćenje hodočasnika, za duhovne vježbe, obnove i razne duhovne susrete. Ondje stanuje i vojni ordinarij Slovačke. Ovdje nas je dočekala s. Mirjam Albertyova koja je bila naš vodič do završetka hodočašća, kao i s. Ana Katarina Lovasova, koja je bila vođa puta i kontakt osoba s našim vozačem, g. Josipom Ivanovićem.

Sutradan smo u kapelici molile Jutarnje hvale i pošle na doručak, a onda smo otišle pod znamenitu tvrđavu Devin, u Bratislavi. Kraj nje se rijeka Morava ulijeva u Dunav. Na tome je mjestu najkraći prijelaz u Austriju, na slobodu, kamo su potajice prelazili svećenici, bogoslovi i progonjeni ljudi iz Slovačke. Prelazili bi plivajući, ili zračnim putem, ali mnogi od njih bili su uhićeni, strijeljani ili su se utopili. Ondje je njima podignut spomenik, a zove se *Vrata*

slobode, gdje su uklesana njihova imena. Ondje je od bodljikave žice načinjeno srce, a to je bila ograda sa strujom, da se ne bi moglo prelaziti u inozemstvo na slobodu. Poslije ovoga obilaska krenule smo autobusom u Podunajske Biskupice, gdje je najveće hodočasničko mjesto bl. s. Zdenki i gdje je glavni njezin moćnik. Ušavši u crkvu, najprije smo se pomolile, a zatim smo gledale prezentaciju o životu bl. s. Zdenke, koju nam je prezentirala s. Tatijana, a sve nam je cijelo vrijeme prevodila s. Deodata Kočonda. Poslije Srednjega časa pošle smo na ručak sa sestrama, u njihovu kuću za starije i bolesne sestre. U popodnevnom smo satima posjetile groblje odakle su premješteni posmrtni ostatci blažene s. Zdenke, a zatim smo imale dosta vremena za osobnu molitvu. U 17 sati bila je sv. misa, i opet na hrvatskom jeziku. Naše slovačke sestre molile su svećenika, vlč. Červenog, koji u župi ima i gradišćanske Hrvate, da nam predvodi sv. misu i propovijeda. I za ovu pažnju sestrama smo od srca zahvalne. Poslije večere kod sestara, ponovno smo se vratile na noćenje u Marijanku.

Zadnji dan našeg hodočašća započele smo molitvom Jutarnjih hvala u njihovoj velikoj dvorani za hodočasnike, a zatim smo u maloj bazilici BDM pri-

sustvovali sv. misi. Misu je predslavio, posebno pobožno, general *Reda otaca Tješitelja Isusa u Getsemaniju*. Poslije sv. mise doručkovale smo, uzele sve svoje stvari i krenule prema Bratislavi. Kad smo došle pred crkvu, do mjesta gdje je predsjednik suda, Pavao Korbuly, vršio svoju pokoru poslije obraćenja, autobus se morao ići parkirati na autobusni kolodvor, a mi smo pješice obišle put od župnog ureda do križa i crkve gdje je svakodnevno na koljenima prolazio prvi obraćenik vraćen Bogu, po zagovoru blažene s. Zdenke. U blizini je bolnica gdje je radila s. Zdenka i gdje su je uhitili. Vidjele smo i kompleks zgrada gdje je živjelo 150 sestara, koje su radile u bolnici. Obišle smo i zatvor: bile smo ispred istražnoga zatvora gdje su bila neljudska ispitivanja uhićenih, vidjele smo kapiju zatvora i podrum gdje su zatvorenici bili osobito okrutno mučeni. S druge strane zatvora je Palača pravde, gdje je blažena s. Zdenka bila nepravedno osuđena, a zatim smo, poslije ručka, krenule natrag u Hrvatsku.

U osvrtima sestara čule smo samo lijepe dojmove s ovih svetih mjesta i odluke da nam bl. s. Zdenka bude snažan poticaj na svetišti život. Zahvalne smo što smo smjele biti dionice ovoga hodočasničkog puta i tolikih poticaja.

Sestra ANTICA (Manda) TOMIĆ

Rođena: 2. veljače 1930.

Prvi zavjeti: 20. travnja 1950.

Umrla: 19. veljače 2024.

„’Ovi odjeveni u bijele haljine, tko su i odakle dođoše?’ ... A on će mi: ‘Oni dođoše iz nevolje velike i oprali su haljine svoje i ubijelili ih u krvi Jaganjčevoj.’” (Otk 7,

13-14) „Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!” (Mt 5, 1-12a.)

Iščitavajući životopis sestre Antice u svjetlu Božje riječi, najbolje ćemo ju prepoznati u navedenim svetopisamskim redcima.

Sestra Antica rođena je 2. veljače 1930. godine u selu Varoš, župa sv. Petar i Pavla, apostola, Rudopolje, od oca Nikole i majke Mare rođ. Tomljenović. Na krštenju dobila je ime Manda. Kada je imala tri godine, umro joj je tata. Ostalo ih je šestero djece. Živjeli su skupa sa stricem, ali je za nekoliko godina i on umro te je ostalo jedanaestero djece. Najstariji od dječaka bio je brat sestre Antice, koji je tada imao tek petnaest godina. Strina je kuhala, a mama je radila po polju i brinula se za marvu. Kao dijete bila je sretna kada je smjela s mamom ići u polje čuvati ovce i janjce. Sa sedam godina pošla je u školu. Rado je učila i imala je dobre ocjene, ali je bila dosta nestašna.

Prvu sv. Pričest primila je u drugom razredu osnovne škole. U Župi nisu dugo imali svećenika, nego bi iz drugog mjesta jedanput mjesečno svećenik dolazio i služio svetu misu. Vjeronauk su učili u obitelji. Kada je došao novi svećenik za župnika, on se revno brinuo za sve, osobito za mladež. Taj je svećenik, nažalost, brzo preminuo i tako su opet ostali sami. Kada je završila treći razred pučke škole, započeo je Drugi svjetski rat. Morali su napustiti svoje selo i otišli su u drugo selo, kod ujaka. U kući ih je bilo puno, a ujak je bio dosta siromašan. Mama ju je poslala da služi kod jednoga čovjeka, gdje je ostala

godinu dana. Tamo joj je bilo teško, osobito u vjerskom pogledu. Nije mogla ići u crkvu, iako joj je crkva bila blizu. Kada se dogodio napad na to selo, ona je pobjegla. Došla je na kolodvor, gdje je bilo mnogo svijeta, a među ostalima tu su bile i njezina mama i sestra. Bila je jako sretna što ih je našla. Tada su pješice išli preko Velebita u Dalmaciju, a onda u Gospić. Tu im je bilo jako teško i gladovali su, a nitko im nije mogao pomoći. Tada je jedan čovjek iz Perušića tražio dvoje djece da mu čuvaju stoku. Iako teška srca, mama je poslala Mandu i njezinu sestru. Kad ih je mama posjetila i vidjela kako im je teško, vratila ih je u Gospić. Tamo su skupa opet služile kod jedne obitelji. Noseći večeru gazdinoj kćeri u bolnicu, prvi put vidjela je časnu sestru. U to vrijeme njezina sestra, koja je živjela u Bošnjacima, pozvala ih je k sebi. Teškom mukom došle su i tu su i ostale. Ni ovdje nije bilo lako. Tu su upoznale bračni par, Josipa i Maricu Domaćinović, koji nisu imali djece, a imali su mesnicu. Puno su pomagali potrebnima, pa tako i njima. Mandu su uzeli k sebi za kućnu pomoćnicu. Bili su joj jako dobri. Početak svojega redovničkog zvanja sestra Antica povezuje sa snom u kojem je vidjela dragu Gospu. Gazdarica Marica također joj je pričala o svojim rođakinjama koje su u samostanu i kako je lijepo posvetiti se Bogu. To ju je oduševilo i rekla je da bi i ona voljela poći u samostan. Kada je mami izrazila da želi poći u samostan, ona joj je to dopustila, jedino brat se protivio. Zahvaljujući svom gazdi Josipu, koji ju je preporučio, primljena je u samostan 11. ožujka 1947. godine. Te godine primila je i sv. Potvrdu.

Lijepo se snašla u samostanu. Zavaljela je sve u njemu. Radovala se odlasku u postulat, napose u novicijat, u kojem je dobila ime sestra Antica. Prve sv. zavjete položila je 20. travnja 1950. godine. Prve dvije godine vršila je kućne poslove u Biskupskom domu u Đakovu. Nakon završene osmoljetke i tečaja za rad u bolnici, pošla je u Pakrac gdje je od 1955. do 1961. godine radila u bolnici, u transfuziji krvi. U tom vremenu, 14. travnja 1956. godine, položila je doživotne zavjete. Kada su sestre dobile otkaz u

bolnici u Pakracu, s. Antica odlazi u Srijemsku Mitrovicu gdje je istu službu vršila punih 25 godina, od 1961. do 1986. godine. Tamo je završila srednju i višu medicinsku školu. Devet godina bila je i kućna poglavarica. Tri godine obnašala je službu provincijalne savjetnice. Po potrebi Provincije poslana je u Germering, u Dom starih, gdje je ostala deset godina (1986.-1996.). Tu je s puno ljubavi njegovala starije osobe sve do umirovljenja 1996. godine.

Iz Germeringa došla je u Đakovo, na bolesničko odjeljenje, i radila je u njezi naših bolesnih sestara. Svojom vedrinom pomagala je bolesnim i starijim sestrama nositi teret života, teret koji donosi bolest i starost. Tu je ostala tri godine i bila je poglavarica te zajednice (1996.-1999.). Iz Đakova premještena je u Trnavu (1999.-2005.). Tamo je svoje sile i sposobnosti poklonila našoj ekonomiji te je vršila i dužnost odgovorne sestre u zajednici. Zlatni jubilej proslavila je 2000. godine. Iz Trnave je pošla ponovno u Srijemsku Mitrovicu gdje je obavljala kućne poslove i bila kućna poglavarica šest godina (2005.-2011.). Iz Mitrovice je došla u Đakovo gdje je u Centru „Amadea” radila u pastoralu starijih osoba sve do 2023. godine. Iako s teškim dijagnozama i zdravstvenim tegobama, nije se zaustavila u službi ljubavi. Svjesna dara koji joj je Bog dao, da radošću i vedrinom pridiže žalosne i depresivne, do kraja se davala u službi starijih u Centru „Amadea”. Mudra u svemu, ma koliko god ju je to koštalo, svjesna svojih visokih godina i poteškoća sa zdravljem, sama je zatražila da prijeđe u provincijalnu kuću. Što je značila korisnicima Dnevnoga boravka u Centru „Amadea”, lijepo je na oproštaju s njom, 13. rujna 2023. godine, izrekao gospodin Teodor Horvat, volonter, koji je s njom od početka surađivao: „Tužna srca i sa suzama u očima, oprostili smo se od ‘najbolje sestre na svijetu’, časne sestre Antice Tomić. Nikako ne možemo zaboraviti njezinu Bogom danu, blagu i veselu narav. Njezin široki osmijeh i riječi ohrabrenja koje je svima i uvijek upućivala, a koje su nama mnogo značile. Da prihvatimo svoj križ i s ponosom ga nosimo, znala je reći. Ujutro nas je srdačno dočekivala, kuhala nam čaj i kavu te predvodila molitvu, tumačila evanđelje, pjevala svete i svjetovne pjesme, prisjećajući se recitacija iz djetinjstva i osnovne škole.

Sve je znala i htjela raditi te je bila pravi majstor u pletenju debelih ličkih čarapa, koje je rado poklajnala. Na šalu je uvijek bila spremna i uljepšavala nam je svaki dan mnogobrojnim šalama, vicevima i dosjetkama. Stoga nije ni čudo što je baka Mica za nju rekla: ‘Dobri ljudi uvijek ostaju dobri.’ Oni nikada ne umiru već zauvijek žive u našim srcima.” Da, radost, vedrina, jednostavnost, pristupačnost i smisao za humor osobite su karakteristike s kojima je plijenila srca sestara i ljudi i po kojoj će ju svi pamtiti. Radost je ljepota posvećenih i izraz svetosti te plod duboke povezanosti s Gospodinom. Sve se to i te kako ogledalo u životu drage sestre Antice.

Nakon povratka u Provincijalnu kuću počela je sve više pobolijevati, a vrhunac je bila teška upala pluća i leukemija, zbog čega je tri puta odlazila u bolnicu. Kod zadnjega odlaska u bolnicu nije izborila životnu bitku već se preselila u naručje svoga Zaručnika za koga je u radosti i ljubavi živjela.

Za sestru Anticu može se uistinu reći da je bila uzorna redovnica koja je svjedočila ljepotu zajedništva, molitve i otvorenosti za potrebe Provincije i ljudi kojima je poslana, a sve to u radosti, dobrohotnosti, zahvalnosti, samozataji i zadovoljstvu. Ukorištenjena u Boga, sve je mudro i razumno prihvaćala i podnosila. Zahvalni Bogu za sve naravne i milosne darove s kojima je obdario sestru Anticu i po njoj obogatio Provinciju i tolike ljude s kojima je živjela, radila i susretala se, molimo ga da joj bude nagrada i radost, koju je na zemlji svjedočila.

s. Meri Gotovac

Sestra LUCINIJA (Lenka) MIHALJEVIĆ

Rođena: 29. travnja 1935.
Prvi zavjeti: 23. lipnja 1962.
Umrla: 17. svibnja 2024.

U trodnevnicu za svetkovinu Duhova i u Gospinu mjesecu svibnju, 17. dana, u 4 sata ujutro, u Domu sv. Josipa u Đakovu, preminula je

sestra Lucinija. Večer ranije, okružena sestrama, proživjela je svoje posljednje sate u molitvi, a ujutro već je bila uključena u sv. misnu žrtvu.

Rođena je u Bocanjecima kao najmlađe, šesto dijete svojih roditelja, oca Žige i majke Ruže rođ. Vuksanić. Na krštenju, u Župi Bezgrješnoga Začeca BDM u Valpovu, dobila je ime Lenka. Odrasla je u vjerničkoj obitelji u kojoj je dobila dobre temelje za cijeli život.

U rodnom selu završila je pet razreda osnovne škole. Marljivo je i dobro učila. Od svojega djetinjstva uvijek je bila šutljive naravi. U drugom razredu primila je Prvu svetu Pričest, a u četvrtom svetu Potvrdu. Završivši školu, pomagala je, koliko je mogla, u kući i na polju. Kao mlada djevojka počela je s kolegicama odlaziti u veselo društvo i na ples, a najviše je voljela priredbe. Ta želja ubrzo je prestala, jer se u njoj javila potreba za samoćom. Kada bi ju kolegice zvale u društvo, ona bi im se zahvalila. S vremenom je i prestala odlaziti s njima.

Pomisao o redovničkom životu rodila se kada je vidjela časne sestre koje su prosile po selima. Vidjevši njih, i sama je pomislila kako bi to bilo lijepo da i ona bude časna sestra. Dugo nije mogla odlučiti je li to stvarno njezin životni put ili nije. Nakon tri godine molitve i razmišljanja, sazrela je njezina odluka. Poslije obavljene pobožnosti Srcu Isusovu, pobožnosti Devet prvih petaka, na blagdan Sedam žalosti BDM, odlučila je poći u samostan. U dogovoru s roditeljima, javila se u Đakovo i na blagdan Gospe Karmelske 1958. godine, s 23 godine, primljena je u kandidaturu.

Kao kandidatice bila je na dužnosti u Sjemeništu, spremala je po kući i pomagala je u kuhinji. Obradovala se kada je bila pozvana u postulat. Tijekom toga vremena duhovno se pripremala za ulazak u novicijat, kada je dobila ime sestra Lucinija.

Odmah nakon Prvih sv. zavjeta, 1962. godine, pošla je u Zagreb u domaćinsku školu. Tako je stekla potrebno znanje za dužnost koju je vršila cijelog svojeg redovničkoga života. Sestra Lucinija kao kuharica djelovala je u više župa. Najprije je bila u Nuštru, zatim u Piškorevcima. Potom je došla u Đakovo, u Sjemenište, gdje je pet godina kuhala za sestre, svećenike i bogoslove. Iz Đakova je premještena u Brodsku Varoš i tamo je devet godina, s puno ljubavi i požrtvornosti, također obavljala dužnost u kuhinji. Put ju je dalje odveo u Opatiju gdje je, uz svoju redovitu dužnost u kuhinji, kao kućna poglavarica bila odgovorna i za zajednicu. Posvuda je sestrama obilno darivala svoju vedru, ali šutljivu dobrotu i ljubav. Nakon sedam godina, iz Opatije došla je u Donji Miholjac i tamo je pet godina kuhala za sestre. Put ju je zatim odveo u Primorje, u Krk, u biskupski dom. Za sestre, biskupa i goste s mnogo umijeća i ljubavi kuhala je četiri godine. Potom je jednu godinu bila u Privlaci, a 2006. godine došla je u Đakovo, u provincijalnu kuću, gdje je kuhala za sestre koje su trebale dijetnu hranu. Godine 2012. proslavila je svoj Zlatni jubilej.

Sestra je Lucinija imala zlatno srce. Njezino duhovno blago, koje je u tišini prikupljala pred Presvetim u molitvi, bilo je blagoslov za sve s kojima je živjela. U svojim zapisima iz 1988. godine, o 100. obljetnici smrti blažene majke M. Terezije, koje je naslovila „Moje osobno obraćenje”, piše: „Svaki jubilej mora biti obrat, mora se u mome srcu nešto dogoditi. Svakidašnjica je tu, ona nas čeka, ali važno je da ja osobno u nju nešto dobro i plemenito unesem. (...) Od sv. krštenja Krist je moj ideal. Dužna sam ga nasljedovati. Bog mora biti u centru moga života: sve za Boga, ništa za sebe. Znati se uvijek odricati, iz dana u dan sve se više suobličavati Kristu Respektom, kako je to znala činiti majka M. Terezija. Boga

nosim u svom srcu kad živim po zavjetima i kada prihvaćam svoju zajednicu. (...) Nije važno da smo poznati ili da nam se nešto prizna, važno je samo jedno: da u tišini živimo i radimo, i molimo da bude više duha u nama i onda se ne bojmo.”

Poznato je da je svoje kuharske recepte rado dijelila drugima, nije ih čuvala samo za sebe. Radovala se kada je druge mogla obradovati i iznenaditi kojom slasticom ili finim, ukusnim, ljubavljaju začinjenim jelom. Na sestru Luciniju može se primijeniti rečenica: „Kad jezik zašuti, djela progovore!” Njezina djela bila su svjedočanstvo nutarnje šutnje i njezina dobrog, plemenitog srca.

U lipnju 2023. godine pala je u šećernu komu i od tada ostala je prikovana za krevet. Susret s njom

bio je uvijek dobar poticaj za razmatranje. Voljela je reći: „Sve sam radila za Boga. Ni za koga drugog, nego samo za Boga. Nisam nikad bila bolesna i nikad nisam morala reći da ne mogu raditi. Radila sam dokle god sam mogla. A evo, sada me uhvatila slabost i samo padam. Nije lako razumom to pojmiti, ali Bog zna zašto to tako mora biti.”

Draga sestro Lucinija, izmoli nam obraćenje i smisao za život u skrovitosti srca, kao i nova duhovna zvanja koja će biti oduševljena za Krista i otvorena djelovanju Duha Svetoga.

Milosrdni Oče, primi je u društvo Blažene Djevice Marije, anđela i svetaca!

s. Nada Martinković

Sestra ELZA (Franciska) NOVIĆ

Rođena: 29. listopada 1940.
Prvi zavjeti: 12. svibnja 1967.
Umrta: 26. svibnja 2024.

U ozračju svetkovine Pre-svetoga Trojstva, 26. svibnja 2024. godine, kada su sestre zajednice Doma sv. Josipa u Đakovu završavale svečano misno slavlje, dok je svećenik izgovarao blagoslov, u 9,45 sati, Gospodin je primio sestru Elzu u svoje vječno prebivalište.

Sestra Elza rođena je 29. listopada 1940. godine u Marincima, u brojnoj katoličkoj obitelji, od oca Pavla i majke Ane r. Marušinac. Imali su osmero djece. Na krštenju, u Župnoj crkvi Duha Svetoga u Nuštru, dobila je ime Franciska. Kada su joj bile tri godine, izgubila je oca u ratu. Ostala je s majkom, s trojicom braće i s četiri sestre, tri su bile starije i jedna mlađa od nje. U Marincima završila je četiri razreda osnovne škole, a prilike nisu dopuštale daljnje školovanje.

U dvanaestoj je godini u Bogdanovcima primila Prvu sv. Pričest, a ubrzo nakon toga, u Nuštru, i sakrament Potvrde. Vjerske pouke bile su oskudne, primila je samo najpotrebnije znanje.

Zbog teških prilika i oskudice, morala je raditi kako bi pomogla obitelji. Zaposlila se u pletačkoj radionici, gdje je radila u ljetnim mjesecima, a zimi je boravila u obitelji. Tako je bilo sve do dvadesete godine njezina života.

Uza sve brige i poteškoće, koje život sa sobom nosi, nije zaboravljala svoje vjerske dužnosti. To joj je bila jedina i najveća briga. Često je razmišljala o svojoj budućnosti. Majka joj je 1961. godine predlagala da se zaposli u Vinkovcima. To nije bila njezina želja, ali ipak je poslušala. Prvi glas i prvi poticaj milosti za redovničko zvanje osjetila je na blagdan Imena Marijina 12. rujna 1961. godine kada je hodočastila u Aljmaš. U ovom Svetištu osjetila je želju za životom u samostanu. Ta joj se želja ispunila 3. ožujka 1963. godine, kada je stupila u samostan u Đakovu. Bio je to za nju velik dan i velika milost.

Dva mjeseca provela je kao pripravnica prije primanja redovničkoga odijela, a ujedno je tijekom

toga vremena primala i osnovne pouke o redovničkom životu. Radila je pet mjeseci u kuhinji. Bilo je to za nju pravo veselje i nutarnje zadovoljstvo, iako je bilo često praćeno žrtvicama. Uz milost i pomoć Božju, sve je dobro išlo. Poslana je zatim na filijalu u Suboticu. Dvije godine bila je u Subotici među sestrama, u Franjevačkom samostanu, i obavljala je razne kućne poslove. Njegovala je molitveni život i vježbala se u krjepostima, kako bi što bolje upoznala put na koji je milošću Božjom pozvana. Čitajući životopis sv. Franje Asiškoga, oduševila se za njegov krjepostan život. Zatim je bila pozvana u Đakovo gdje je započela postulat. Na početku novicijata dobila je redovničko ime sestra Elza.

Prve sv. zavjete položila je 12. svibnja 1967. godine, te je pošla na svoje prvo radno mjesto nakon zavjetovanja, u Rijeku, na Kozalu. Vršila je službu sakristanke punih osam godina, a 1975. godine premještena je u Privlaku, također za sakristanku. U Privlaci povjerena joj je bila i briga za zajednicu. Nakon četiri godine premještena je u Đakovo, u Sjemenište. Tu je pet godina obavljala kućne poslove, a od 1984. godine povjerena joj je dužnost krojačice. Šivala je za sestre, bogoslove i svećenike dugi niz godina, sve do 2015. godine. Naročito je spretno i uredno šivala reverende. Imala je oka i srca za siromašnije obitelji i pojedince, zauzimala se za njih. Pronalazila je načina da im posreduje materijalnu pomoć, ali i više od toga: znala ih je saslušati i molitvom je rado pratila njihove potrebe.

Nakon jednoga pada i ozljede glave, kada su zdravstvene tegobe bivale sve brojnije i teže, pokazala je iznimnu zrelost i nenavezanost na okolinu i radno mjesto te je svoju kućnu poglavaricu izvjestila o nemogućnosti daljnjega života i rada u Sjemeništu, izrazivši pritom molbu za prelaskom u provincijalnu kuću. Tu je dobila potrebnu liječničku pomoć, ali je i dalje, prema svojim silama i mogućnostima, odlazila pripomoći sestrama u šivanju, za potrebe Provincije.

Raditi male stvari s velikom ljubavlju, to je umijeće velikih duša. Naša s. Elza većinu je svojega života provela šivajući i radeći za druge. Koliko je uboda iglom načinila i koliko toga sašila, poznato je samo Gospodinu. Njezin tih, požrtvovan rad blagoslov je

bio za one s kojima ju je Milost vezala. Skromnost, prijaznost i tiha vedrina, obilježile su životni put s. Elze. Ljubav i strpljivost, smisao za žrtvu, dobro raspoloženje, plod su ustrajne molitve i truda oko osobne izgradnje. U njezinim zapisima mogu se pronaći prepisane pjesme i citati iz vjerskoga tiska koji je pratila, kao što je Glasilo postulature „Sluge Božjega Alojzija Stepinca“. Voljela je dobro duhovno štivo i rado se nadahnjivala na velikim primjerima svetosti.

Godine 2017. proslavila je svoje Zlatne zavjete. U teškoj situaciji zahvaćenosti Samostana pandemijom, u lipnju 2020. godine, iako već u teškom zdravstvenom stanju, preboljela je Covid 19, te je nakon bolničkoga liječenja nastavila svoju borbu s bolešću i trpljenjem u tišini, jer više ništa nije mogla reći. Ipak, poslije se malo oporavila te je znala pjevati na mađarskom jeziku, što je ponekad zvučalo kao pjesme kod klanjanja Presvetomu Oltarskomu Sakramentu, ili se znala aktivno uključiti u molitve koje je čula iz kapele.

U ozračju euharistijske prisutnosti uskrsloga Krista, u svetištima, u sakristanskim službama, kao i u svakoj službi koju je vršila predana života i radosna srca, živjeti radosno svoj odgovor Gospodinu više od pedeset godina, milost je i dar, ali i znak vjernosti i velike Božje snage.

U zajedništvu s Blaženom Djevicom Marijom i nebesnicima, neka nastavi pjevati slavu Bogu i izmoli nam novih duhovnih zvanja koja će, poput nje, pjevati srcem i životom.

s. Nada Martinković

Misa zadušnica i sprovod s. Elze (Franciske) Nović

U utorak, 28. svibnja 2024. godine, u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Đakovu, misu zadušnicu za pokojnu s. Elzu Nović, članicu Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, predvodio je fra Matej Jovanovac, TOR, voditelj duhovnih vježbi, u kon-

celebraciji s vlč. Josipom Homjakom i đakovačkim župnicima, preč. Ivanom Lenićem i vlč. Nikolom Karinom. Sestra Elza preminula je u nedjelju 26. svibnja 2024. godine, u Domu sv. Josipa, u đakovačkom samostanu.

Uz rodbinu pokojne s. Elze, sprovednim obredima nazočio je đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Đuro Hranić, pomoćni biskup mons. Ivan Čurić, brojni svećenici, sestre redovnice iz đakovačkih zajednica, te sestre koje su u samostanu obavljale svoje godišnje duhovne vježbe, bogoslovi, djelatnici Nadbiskupije, napose Bogoslovnoga sjemeništa, kao i ostali vjernici.

Misa zadušnica

U uvodu u misno slavlje fra Matej je rekao: „Dra-ge sestre i braćo, draga rodbino! Ovdje smo da na posljednji počinak ispratimo dušu sestre Elze. Njezin život bio je dar od Boga, posebno za vas koji ste s njom bili bliski, koji ste ju dobro poznavali. Ovdje smo da Bogu zahvalimo za taj dar, ali i da zamolimo

Gospodina da joj u svojoj milosti i ljubavi oprosti sve grijeha, očisti dušu i primi ju u svoje nebesko kraljevstvo, da ju nagradi za sva dobra koja je u životu učinila. Početak mise vrijeme je kada se trebamo izmiriti s Bogom da bismo ju dostojno slavili, ali u ovoj sprovednoj misi izmirmo se i s našom sestrom ako je potrebno. Ako je još nešto ostalo, recimo ‘oprosti’ i dajmo oproštenje.”

Misu zadušnicu u crkvi, kao i sprovedne obrede, pjesmom je pratio samostanski zbor.

Sprovedni obredi na Gradskom groblju

Nakon mise zadušnice na Gradskom groblju u Đakovu održani su sprovedni obredi, koje je predvodio dr. Grgo Grbešić, rektor samostanske crkve. On je nakon obreda istaknuo: „Prisutnost naših biskupa i velikog broja svećenika govori o tome koliko ih je sestra Elza zadužila svojim životom.” (TU, s. Nada Martinković)

Sestra VLATKA (Janja) ŠTIMAC

Rođena: 6. ožujka 1933.

Prvi zavjeti: 23. lipnja 1962.

Umrula: 20. lipnja 2024.

U trenutku kada se opraštamo od drage sestre Vlatke, sjećamo se njezine ljubavi prema Gospodinu i ruku u kojima je prebiralala zrnca krunice. *Srce Isusovo, do- brote i ljubavi puno*, koje ovoga mjeseca osobito promatramo i nastojimo se sjediniti s njim, primilo je u svoje okrilje svoju vjernu svjedokinju, s. Vlatku Štimac, koja je, okružena sestrama zajednice Doma

sv. Josipa u Đakovu, preminula 20. lipnja 2024. godine u 22 sata.

Sestra Vlatka rođena 6. ožujka 1933. godine u kršćanskoj obitelji kao drugo od troje djece, od oca Pave i majke Ane rođ. Brandibar. Krštena je sljedećega dana u Župnoj crkvi sv. Jurja, u Bapskoj. U obitelji bila je prihvaćena i voljena. Roditelji su svojim dobrim primjerom u svemu prednjačili. Od njih je naučila moliti i raditi. U obitelji je vladao sklad i mir, u svemu se poštivao zakon ljubavi. Dani djetinjstva brzo su prošli. Do treće godine nije mnogo govorila. Za svaku su je riječ morali moliti da ju izgovori. Time je već kao malena pokazala svoju odlučnost. Voljela se igrati i imati mnogo igračaka. U sedmoj godini krenula je u školu. Rado je išla i s dobrim je

uspjehom prolazila. Kao dijete imala je dobar sluh i pjevala je na svetoj misi. Bila je na to ponosna, naročito ako ju je velečasni pohvalio. Rado se igrala, ali je i mami u kući pomagala.

Kada je u osmoj godini primila Prvu sv. Pričest, bila je jako sretna što je Isus došao u njezino dječje, nevino srce. Od tada je svake nedjelje i blagdana pristupala svetoj Pričesti. Nakon četiri razreda osnovne škole nije dalje nastavila ići u školu, nego je radila po kući i na polju, što je već trebalo. U petnaestoj godini primila je svetu Potvrdu. Za vrijeme svete mise pozdravila je oca biskupa recitirajući nekoliko prigodnih stihova. Toga je dana prvi put bila obučena u narodnu nošnju, na što je bila osobito ponosna.

Nakon primanja sv. Potvrde smjela je ići na zabavu i na ples, ali samo po danu. Međutim, to ju nije mnogo privlačilo, radije je ostajala kod kuće i s bratom pjevala, dok je on svirao violinu ili gitaru. To je roditelje jako veselilo. Ako su roditelji bili zbog čega zabrinuti, ona im je brzo nešto veselo zapjevala i tako bi ih razveselila i umirila. I ona je znala svirati gitaru. Zbog toga ju je starija sestra znala koriti, jer je držala da to nije za nju.

Kao djevojka imala je više prilike za udaju, ali ona nije na to mislila, jer je već od ranog djetinjstva imala drugu želju. O svojoj želji nije nikomu ništa govorila, ali se mnogo molila dragoj Gospi da joj ona pomogne i da joj se njezina želja ostvari. Čitala je mnogo poučnih knjiga iz kojih je hranila svoju dušu. Često je razmišljala o zvanju, jer su godine prolazile. Trebalo se odlučiti, služiti Bogu u samostanu ili ostati u svijetu. Više ju je privlačio samostanski život.

Jednom, kada je s majkom išla u svetište Gospe Bapske, vraćajući se kući, otkrila joj je da želi poći u samostan. Majka je bila sretna zbog njezine odluke. Tata se na početku protivio. Ali, vidjevši da je čvrsto odlučila, popustio je.

U samostan u Đakovo došla je 1955. godine, navršivši 22. godinu. Kada je stupila u samostan, imala je osjećaj da je u raju. Jako joj se svidjela šutnja i tišina, koju je doživjela. Rastanak s rodnom kućom i s obitelji bio je težak, ali je ljubav prema zvanju sve to nadvladala i ona se vrlo brzo snašla u samostanu.

Budući da kod kuće nije završila osmoljetku, to je obavila u vrijeme kandidature u Đakovu, a zatim je završila i bolničarsku školu u Zagrebu. Dok je bila na praksi u bolnici, njegujući bolesnike, osjećala je sve više ljubav prema svetom zvanju. Svagdje i svakome nastojala je dati dobar primjer. Misao, koja ju je vodila, bila je: „Slava Božja, moje posvećenje!” Jako se obradovala kada je bila pozvana u postulat. Tu je primila podlogu za daljnji život. Upoznala je redovničke običaje i sve drugo što joj je trebalo za ostvarenje redovničkoga života. S puno čežnje je stupila u novicijat. Željela je tijekom te godine, uz pomoć Božju i zagovor Nebeske Majke, odstraniti drač i trnje iz svojega srca, a usaditi cvijeće mnogih krjeposti. Dobila je ima s. Vlatka. Svu sebe stavila je pod zaštitu Nebeske Kraljice.

Kada je položila Prve svete zavjete, 1962. godine, bila je određena za bolničku službu u Starom Baru. Radila je na dječjem odjelu i u laboratoriju. Tamo je ostala cijeli svoj radni vijek, sve do umirovljenja 1998. godine. Dvorila je svakoga bolesnika jednako ljubavljivo, bez obzira na njihovu vjersku ili nacionalnu opredijeljenost. Godine 1968. položila je vječne zavjete. Vremena su bila teška i sestre su često živjele u teškim uvjetima, ali su mnogi poštivali i cijenili njihov rad. Tako su s. Vlatki, zajedno sa s. Mercedes Kopasić (1931.-2020.), omogućili sudjelovanje na Kongresu mikrobiologa u Puli, u lipnju 1971. godine, a 1974. godine išla je na usavršavanje u Zagreb, na dermatološku kliniku. Godine 1992. pošla je s. Vlatka u mirovinu. Više puta, zajedno s ostalim sestrama, primila je nagrade i priznanja za požrtvovan rad u bolnici. Od 1993. godine do odlaska iz Bara 1998. godine, vršila je službu kućne poglavarice. Sestrama je bila dobra i nesebična u služenju zajednici. Nastojala je svaku razumjeti i prihvatiti. Svjesna i svojih slabosti, nije osuđivala slabosti kod drugih. Znala je svakoga razumjeti. Iz Bara premještena je u Đakovo, u provincijalnu kuću, gdje je s ljubavlju šivala za sestre kapice za koprene.

Kada se veliku zajednicu u provincijalnoj kući 2001. godine dijelilo u više manjih zajednica, s. Vlatka raspoređena je u zajednicu Doma majke Marije Terezije. Ostala je na istoj dužnosti, u šivaonici. Kada su joj sile oslabile, nije bilo lako prelaziti pre-

ko ceste iz Doma majke M. Terezije u provincijalnu kuću, pogotovo zimi, kada bi se uhvatio led. Stoga je s. Vlatka 2018. godine premještena u Dom sv. Josipa. Tu je molitvom i žrtvom pratila sve nakane Crkve i Provincije.

Našu s. Vlatku mogli smo prepoznati kao požrtvovnu, urednu, pedantnu i nesebičnu sestru. Sva-ku je sestru rado i s ljubavlju saslušala, trudeći se udovoljiti potrebi svake pojedine, kako bi kapica što bolje pristajala uz koprenu. Uz posao na dužnosti u šivaonici, znala je raditi i lijepe ručne radove, te učiniti i nešto dodatno, što nije bila njezina obveza, kako bi razveselila sestre.

Srce Isusovo, živote i uskrснуće naše, u svojem beskrajnom milosrđu primi s. Vlatku u zajedništvo svoje Majke i svih svetih, kako bi ti s njima mogla pjevati vječnu slavu. Po njezinim molitvama i zagovoru pošalji nam novih glasnika tvoje dobrote i svetosti!

s. Nada Martinković

Željko Milović

Premminula časna sestra Vlatka

U Đakovu je preminula časna sestra Vlatka Štimac (92), koja je u laboratoriji i dječjem odjeljenju barske bolnice radila punih 30 godina i toliko zavoljela naš grad da je i nakon penzije ostala u njemu da živi.

Rođena je kao Janja Štimac 1933. godine u Bapskoj, a u samostan u Đakovo došla je 1955. godine, i završila Bolničarsku školu u Zagrebu.

Kada je položila Prve zavjete za časnu sestru, 1962. godine, određena je za bolničku službu u Starom Baru. Radila je na Dječjem odjeljenju i u laboratoriji čitav radni vijek, sve do penzije 1992. godine. Pružala je bolesnicima jednaku ljubav, bez obzira na njihovu vjersku ili nacionalnu opredijeljenost, i, kako je isticala, zbog te „različitosti ljudi koji su složno živjeli beskrajno zavoljela Bar“.

Skupa sa sestrom Mercedes Kopasić učestvovala je, u ime barske bolnice, na Kongresu mikrobiologa u Puli, 1971. godine, a tokom 1974. godine išla na usavršavanje u Zagreb, na Dermatološku kliniku. Nekoliko puta, zajedno s ostalim sestrama, nagrađivana je za požrtvovan rad u bolnici. Od 1993. godine, do odlaska iz Bara 1998. godine, vršila je službu kućne poglavarke Doma časnih sestara u Starom Baru, a u teškim vremenima ratova na različite načine pomagala ljudima koji su tražili pomoć, Baranima i onima koji su došli u grad. Septembra 1998. je prebačena u Dom sestara Svetog križa u Đakovu, gdje je ostala do kraja života. Ljekari i medicinske sestre koji su radili s njom sjećaju se s. Vlatke kao mirne i tihe, dobre i nesebične osobe, i pouzdane medicinske radnice, koja je svakom poslu pristupala sa velikom posvećenošću.

Značaj časnih sestara za grad naglašavao je često i bivši gradonačelnik i direktor bolnice dr. Zoran Srzentić. „Časne sestre su nekada činile okosnicu srednjeg medicinskog kadra u barskoj bolnici, bez kojeg ni ljekari, ni ostalo medicinsko osoblje ne bi postigli velike i značajne rezultate. One su bile i jedan od zaštitnih znakova ove zdravstvene ustanove“, kazao je na Svečanoj akademiji povodom obilježavanja sedamdeset godina od dolaska sestara Sve-

tog Križa u Bar. Danas je veoma malo živih časnih sestara koje su radile u Barskoj bolnici, a koje su, zbog potpunog predavanja dužnosti i saosjećanja sa bolesnicima, kod Barana zaslužili ogromno poštovanje. I sve žive u Đakovu.

Pismo sućuti povodom smrti sestre Vlatke

Vjerna našem Bogu Isusu Hristu, molim se da nas Gospod obezbijedi uzvišeno mjesto u Carstvu nebeskom jednoj posebnoj osobi, jednoj odanoj Bogoslužiteljki i Sestri koja je svakom čovjeku pritekla u pomoć: bolesniku ili građanstvu malog Starog Bara.

Ovom prilikom, upokojenjem naše Sestre Vlatke, SVIMA VAMA, izražavam moje duboko saosjećanje tuge zbog njenog odlaska sa ovog svijeta.

Vječnaja pamjat voljena Sestro Vlatka.

Imala sam privilegiju kao hrišćanka Pravoslavka, da zbog moje Majke uvijek prisustvujem svečanosti u Domu časnih sestara u Starom Baru za Rođenje i Vaskrsenje našeg Gospoda. Tako uređenu prostoriju

sajaslama, ovčicama i tek rođenim – bebom - našim jedinim Pravednikom, uvijek me fascinirala pećina, jaslice, Gospod, ovčice, stotine figura od rentgen papira - najviše ptičice i leptiri... tegle sa neprevaziđenim kolačima uvažene sestre Bernarde. Te hor sestara koji je dovodio i mene, tada malen slušaoc, do najbližeg osjećaja sa Njim, sa Svetim Duhom.

Uvažavana Sestro Vlatka, dok trajem, ne mogu zaboraviti Vas, Vašu dirljivu posvećenost svakom rabu Božijem, Vašu toplinu i ljubav prema mojoj Majci (Vašoj koleginici) i prema cijeloj našoj porodici. Vaspitavana u duhu ljubavi prema svim ljudima i s vjerom u Boga, duhom ću prisustvovati misi za pokoj Vase duše.

Molim sestrinstvo, sveštenike, vjerni narod da znaju da su sve Časne Sestre iz Starog Bara bile naš ponos i omiljene gdje god da se nađu. Posebno bolnica u Baru je prestala da postoji to šta je njena osnovna uloga, odlaskom naših Časnih Sestara..., s. Klaudija, s. Mercedes... Oprost za sve koje nisam pomenula.

S vjerom u Vaskrsenje,

Lovčenska Lola ŠOĆ POPOVIĆ, kćerka med. sestre pok. MILENE ŠOĆ iz Bara, Crna Gora

Sestra TIMOTEJA (Dragica) TOPOLKO

Rođena: 22. veljače 1931.

Prvi zavjeti: 20. travnja 1950.

Umrla: 4. srpnja 2024.

Jednostavna i vesela narav, odrasla na obroncima zagorskih brjegov, ponijela je lakoću i radost u samostansku zajednicu i tako je prolazila ovom zemljom. Sestra Timoteja predala je Gospodinu svoju dušu 4.

srpnja 2024. godine, u 6,30 sati, u Domu sv. Josipa u Đakovu.

Sestra Timoteja rođena je 22. veljače 1931. godine u Remetincu od oca Franje i majke France rođ. Po-

fuk. Istoga dana, na krštenju u župnoj crkvi Gospe od Krunice u Remetincu, dobila je ime Dragica. U Remetincu je ostala sve do svojeg ulaska u samostan. Roditelji su imali sedmero djece, ona je bila šesta po redu. Troje djece umrlo je u ranom djetinjstvu.

Njezina je susjeda bila kandidatica sestara sv. Vinka te je svake godine tijekom praznika dolazila svojim. Dragica ju je pozorno i sa zanimanjem promatrala. To joj se jako svidjelo te su ona i njezina sestrična rekle da će i one poći za susjedom, kada budu velike.

U devetoj godini pošla je u školu, a u drugom razredu, 1942. godine, primila je Prvu sv. Pričest. Iste godine prvi je put bila na proštenju Majke Božje Bi-

stričke. Kasnije je išla pješice tamo i nazad. Bilo joj je to dosta naporno, ali je ona rado prikazivala žrtvice i moleći Gospodina da joj se ostvari želja te pođe u samostan. Redovito je išla na svetu misu i mnogo je molila na tu nakanu.

Želja joj se ostvarila te je 12. rujna 1947. godine stupila u samostan u Đakovu. Kada je ugledala samostan, molila je Gospodina da joj blagoslovi svaki korak, tijekom cijeloga života, sve do smrti.

Kao kandidatica, i kasnije, kao sestra, polazila je u Vukovaru bolnički tečaj. Nakon Prvih sv. zavjeta, koje je položila 20. travnja 1950. godine, prvo njezino radno mjesto bilo je u Knez Selu, u Srbiji, gdje je u bolnici radila pune 24 godine. Sve bolesnike nje govala je jednakom pažnjom i ljubavlju, bez obzira na njihovu pripadnost. Mnogi su joj ostali zauvijek zahvalni. Iz Knez Sela pošla je u Osijek, gdje je prvo njezino radno mjesto u osječkoj bolnici bila intenzivna njega na traumatološkom odjelu kirurgije. Poslije kad je osnovana neurokirurgija bila je među prvim sestrama koje su radile ondje. U novoosnovanoj zajednici sestara bila je šest godina kućna poglavarica.

Otišavši u mirovinu, dobila je premještaj u zajednicu i u kuću sestara u Vinkovcima. Ostala je tri godine te je također bila i tu kućna poglavarica. Iz Vinkovaca je 1986. godine premještena u Porat, na otoku Krku, gdje je devet godina bila odgovorna za zajednicu. Tu je s velikom ljubavlju i srdačnošću dočekivala sestre koje su dolazile na odmor i oporavak. Iz Porta polazi u Zagreb, na Vrhovec, gdje je osam godina bila kućna ekonomica. Jedna sestra svjedoči: „U svim mojim poteškoćama bila mi je majka. Sve nas, učenice, studentice, jako je podržavala, brinula se da imamo nešto za osvježanje i da se punimo energijom... Znala mi je u sobu ostaviti voće, slatkiše i slance... Što god bismo ju zamolile, nikada nas nije odbila. Imala je puno razumijevanja za nas, mlade sestre, podržavala nas je, hrabrila i zauzimala se za nas. Hvala Ti, draga sestro Timoteja, za ljubav, majčinstvo, sestrinstvo, požrtvornost i sve dobro...”

Iz Zagreba dolazi u Đakovo, u provincijalnu kuću, i jednu godinu obavlja službu vratarice. Iz Đakova opet je pošla na Vrhovec, gdje je također od 2004.

do 2008. godine vršila službu vratarice. Uvijek je srdačno dočekivala i ispraćala brojne prolaznike, koji su dnevno navraćali. Ostala je i dalje na Vrhovcu, a od 2008. godine vodila je brigu za sestarsku blagovaonicu. Brinula se da sve bude čisto i uredno i da sestre mogu uvijek naći koji slatkiš ili voće, kako bi se okrijepile u pauzi. Godine 2019. dolazi u Đakovo i ostaje u Domu sv. Josipa kao bolesnica.

Sestra Timoteja bila je dosljedna sestra sv. Križa. Gdje god je radila, ostala je u vrlo lijepom sjećanju. Prema svima bila je fina i taktična, uvijek spremna za pomoć i uslugu. Sa sestrama bila je srdačna i iskreno je voljela svaku svoju sestru. Nikada se nije štedjela niti se pretjerano obazirala na svoje tjelesne poteškoće. Trošeći se za druge, zaboravljala je na svoje poteškoće.

Pri kraju života, jednom je prilikom rekla da nema više nekih posebnih očekivanja u životu, jednostavno u danu čini ono što je po dnevnom redu darovano i s radosnom nadom čeka Božji poziv. Do nedavno mogla je sudjelovati u svemu, pratila je i vijesti, a u kapeli sve je to donosila pred Presveto.

Početak svibnja 2023. godine, u popodnevnom satima, dobila je srčani napad. Otada su joj sile počele vidljivo slabiti, a u posljednje vrijeme nije više mogla hodati.

Draga naša sestro Timoteja, kao što si na zemlji već živjela jednostavno, prihvaćajući svaki trenutak, vjerujemo i molimo da i u nebu s anđelima slaviš Oca. Sjeti nas se i izmoli nam novih revnih zvanja koja će, poput naših blaženica, biti povezana s Isusom i, sjedinjujući se s njim, prihvaćati izazove poslanja.

U mjesecu srpnju, kad posebno štujemo Predragocjenu Krv Kristovu, izmoli našoj Domovini novu snagu vjere.

U raj povelj te anđeli i u društvu Gospe promatrala lice Svevišnjega!

s. Nada Martinković

U vječnost su se preselili

- + Josip Toljanić – brat s. M. Kristine;
- + Mirko Perić – brat s. Dražene;
- + Mato Juzbašić – brat s. Anele;
- + Ana Gvozdanić – sestra s. Zvonke;
- + Terezija Adamović – sestra s. Marine Demše;
- + Marija Miholjković – sestra s. Slavomire;
- + Stana Lukić – mama s. Miheline.

Molimo za pokoj njihovih duša.

s. Bernardeta Mihaljević

Drage sestre jubilarke!

Promatrajući ljudski život, lako ga možemo usporediti s četiri godišnja doba. U slici proljeća prepoznamo svoje djetinjstvo i, kako se za njega kaže, najljepše životno doba. To najljepše doba divno je opjevano u hrvatskoj narodnoj pjesmi: „Jur večernjica sjala...” Između ostalih stihova, stoje i ove riječi u pripjevu: „Ah, spominjem se svoje mile majke i djetinjstva mi kao zlatne bajke.” No, to najljepše doba brzo je prohujalo i nastupilo je doba mladosti, doba koje je puno nedozrelih plodova i raskošnih životnih staza. Kuda? Kamo krenuti? Okružene žamorom tihih i jakih poziva, trebale ste se odlučiti koji glas i poziv slijediti. Iz mnoštva poziva, vi ste, drage sestre, izabrale onaj tihi, Gospodinov glas: „Dođi, slijedi me!” Poput Samuela i tolikih drugih, odgovorile ste: „Evo me, Gospodine!” Hrabro i spremno postale ste Milosrdne sestre sv. Križa.

Put nije bio uvijek posut samo cvijećem uspjeha, radosti i priznanja, nego često pun trnja i križeva. Usprkos svim usponima i padovima, nosila vas je ljubav prema Onomu kojemu ste povjerovala i svoj život dale. Život žrtve, ljubavi, vjernosti i predanja doveo vas je i do ovoga jubileja. Radujemo se s vama! Neka ovo doba, u kojem se sada nalazite, bude milosno vrijeme prebiranja u srcu svega dobrog što ste činili za Boga i bližnjega. Bog je onaj koji plaća i daje nagradu.

I što vam reći u ovom času nego: „Ogrni se sjajem Božje dobrote. U njegovoj blizini, u kojoj sada živiš, osluhni kucaj njegova srca i Bogu svojemu samo se divi! Neka vas vodi Božje ruka. Živjele!”

Uz crtež Franke Dobranić (na naslovnici)

Dvije godine prije nego je predao dušu nebu, u samotištu zvanom La Verna, prijatelj Božji Franjo vidio je u viđenju jednog serafina u zraku, koji je imao šest krila, raskriljena nad njim, ruku i nogu pribijenih na križ. Dva se krila uzdizahu povrh glave, dva bijahu raširena za let i dva na koncu pokrivalahu cijelo tijelo. Vidjevši to sveti se čovjek zapanji, pa ne znajući na što smjera ovo viđenje, u srcu mu se izmjenjivahu radost i tuga. Veselio se milu pogledu kojim ga je serafin promatrao – njegova je ljepota bila neprocjenjiva – ali ga je plašilo pribijanje na križ. Zabrinuto je mislio što bi moglo značiti ovo viđenje, a njegov duh veoma tjeskobno nastojao shvatiti njegov smisao. No ništa nije mogao jasno shvatiti dok na koncu na samome sebi nije vidio to preslavno čudo, nečuveno u prošlim stoljećima.

U to se vrijeme počеше na njegovim rukama i nogama pojavljivati znaci čavala, baš onako kako je malo prije toga vidio iznad sebe čovjeka pribijena na križ. Činilo mu se da su mu ruke i noge na sredini pribijene, glave čavala se pojavljivahu na unutarnoj strani ruku i gornjoj strani nogu, a njihovi šiljci na suprotnoj strani. Ti znaci na unutarnoj strani bijahu okrugli, a na izvanjskoj duguljasti, a vidjela se neka mesna izbočina, kao vrhovi čavala zavnuti i tučeni, koja je se izdizala nad ostalo meso.

Toma Čelanski, Život blaženoga našeg oca Franje (kraći životopis)
Povodom 800. obljetnice rana sv. Franje Asiškoga

